

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΑ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19—ΤΗΛ. 27.689 | 1—15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1954 | ΑΡΙΘ. 19—20

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ε.Γ.Μ., Τὰ Κατηχητικά Σχολεία.—*Μητρ. πρώην Δήμου Βασιλείου, Ὁ Ἀήμων Ἰωακείμ ὁ Βυζάντιος.—Ἐπισκ. Νύσης Γερμανοῦ Πολυζοῖδου, Διατὶ ἡ Ἐκκλησία μας ἀντιπύθεται εἰς τὴν καθῶν τῶν νεκρῶν.—Β. Βέλλα, Καθηγητοῦ τοῦ Πηλίου, Τὰ Ἱερατικά Ἑουχαστήρια.— Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη, Ἀρχιεραματείως τῆς Ἱ. Συνόδου, Συνοπτικὴ Ἱστορία τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ἐπὶ τῇ 100ῇ περιόδῳ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς).—Μήνυμα τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Κορέας.—Παρατηρήσεων Στήλη: Ἡ εὐκολοῦ ἀντιστροφή. Διατὶ ὁμῶς: ... Ἀστόργος σιάσις. Τί συμβαίνει:—Χρονικά.—Βιβλιοκρισία.—Βιβλιογραφία.*

ΤΑ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Ἡ κατὰ τὸν παρόντα μῆνα μετὰ χαρᾶς ἀναμενομένη ἐπανάληψις τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων διὰ τὸ νέον σχολικὸν ἔτος φέρει εἰς τὴν ἐπικαιρότητα τὸν περὶ τούτων λόγον. Εἶναι δὲ καὶ ἀναγκαία, νομίζομεν, ἡ περὶ τοῦ σωτηρίου τούτου ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου συζήτησις, διότι πολλὴ ἐπικρατεῖ περὶ τὸ θέμα ἀγνοία, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐξ ὅσων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν «πετώντι καλάμω» δημοσιεύονται ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ ἡμερησίου τύπου.

Καὶ πρῶτον μὲν, εἶναι ἀνάγκη νὰ καταστῇ ἄπαξ διὰ παντὸς γνωστόν, ὅτι ἡ λίαν ἀξιεπάμνος προσπάθεια πρὸς σύστασιν τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου οὐδέποτε ὑπῆρξε παρ' ἡμῖν ἔργον φανατικῶν καὶ θρησκολιπτῶν ἢ ἀπαιδευτῶν καὶ θρησκευτικῶς ἀδιαφορῶν λαϊκῶν, ὡς ἀνακριβῶς ἐγράφη πρὸ τινος ἐν ἀθηναϊκῇ ἐφημερίδι.

Οἱ γνωρίζοντες καλῶς τὰ παρ' ἡμῖν γνωρίζουν ἐπίσης, ὅτι αἱ πρῶται ὑπὲρ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου προσπάθειαι ὀφείλονται, παλαιότερον, εἰς τὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Σύναξις Πρεσβυτέρων» πρώτην ἱερατικὴν ὀργάνωσιν τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὸν ἐκ πλείστων ἀριστέων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν γραμμάτων συγκροτηθέντα τότε, πρωτοβουλία τῶν περὶ τὸν ἐκκλησιαστικώτατον λυκαίωρχον Κ. Διαλησιμᾶν, Σύλλογον τῆς «Ἀναπλάσεως».

Καὶ αἱ πρῶται μὲν ἐκεῖναι προσπάθειαι δὲν εἶχον μακρὰν τὴν συνέχειάν των, ἔνεκα καὶ ἄλλων τεχνικῶν λόγων καὶ τοῦ ἐκ τῆς θλιβερᾶς ἐθνικῆς περιπετείας τοῦ 1897 ἐπελθόντος σάλου, ἀλλὰ καὶ ἔνεκα, ἴσως, τῆς δυσπιστίας, μεθ' ἧς ἀντιμετώπισαν τὴν «καινοτομίαν» ταύτην πολλοὶ ἐκ τῶν, ἀδιαφορῶν ἐπι τοῦ θέματος, κληρικῶν καὶ ἐκ τῶν, ἐπίσης ἀγνοούντων τὸ θέμα, εὐσεβῶν λαϊκῶν. Διότι ὑπὸ τῶν στερ-

ῶς ἐχομένων τῶν πατρίων ἐδωρήθη κακῶς τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, εἰς ὃ εἶχε δοθῆ τότε ὁ τίτλος τοῦ «Κυριακοῦ» Σχολείου, ὡς ξένον τι καὶ προτεσταντικῆς, τάχα, καταγωγῆς καὶ ἄρα ... ἀπόβλητον. Τόση δὲ ἦτο ἡ κατὰ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου τοιαύτη ψυχολογικὴ ἀντίδρασις, ὥστε ἐξηκολούθησεν αὕτη νὰ εἶναι ὑπολογίσιμος καὶ ὅτε, πολὺ βραδύτερον, ὁ τότε ἐφημέριος τοῦ ἱ. ναοῦ τῆς Ἀγ. Αἰκατερίνης (Πλάκας) τῶν Ἀθηνῶν ἀείμνηστος Μᾶρκος Τσακιάνης ἐπεχείρησε νὰ ἰδρῦσῃ τὰ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κατηχητικά Σχολεῖα. Ἐγραψε δὲ οὗτος σχετικῶς ὑπεραμυνόμενος τοῦ θεσμοῦ, ὡς μὴ ξένου πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἐν τῷ ἐπὶ τῇ 75ετηρίδι τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς ἐκδοθέντι τῷ 1918 Πανηγυρικῷ Τόμῳ.

Ἄλλ' εἰς τὴν προσπάθειάν του ἐκείνην ὁ Μᾶρκος Τσακιάνης ἐνισχύθη ἀποτέλεσματικῶς ὑπὸ τοῦ τότε Διευθυντοῦ τῆς Ριζαρείου Σχολῆς Ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, τοῦ μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ὅστις καὶ αὐτοπροσώπως παρηκολούθει τὸ ἔργον μετὰ στοργῆς καὶ ἐνδιαφέροντος, καὶ ὁ ἴδιος πολλάκις ἐδίδαξεν ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀγ. Αἰκατερίνης. Ἐν συνεννοήσει δ' ἔπειτα πρὸς τὸν Μᾶρκον Τσακιάνην ἤρξατο παραλλήλως καὶ ἡ ἐν τῷ ἱ. ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς παρομοία ἐργασία τοῦ συγγενοῦς του προΐσταμένου τοῦ ναοῦ αἰδεσ. κ. Ἀγγέλου Νησιώτου, χωρὶς ἀκόμη—ὡς ἦτο λίαν φυσικὸν—νὰ ἔχη προσλάβει τὸ ἔργον τὴν ὀριστικὴν του μορφήν, συνεχῶς ἐξελισσόμενον καὶ προσαρμοζόμενον, ἀναλόγως τῆς προόδου τῆς ἀποκωμένης πείρας.

Ὅτε, τέλος, ἤρξατο τῆς κατηχητικῆς τῆς προσπαθείας ἡ Ἀδελφότης τῆς «Ζωῆς», εἰς ἣν καὶ ὀφείλεται ἡ τύποις ἐκδοσις τῶν πρώτων «Κατηχητικῶν Βοηθημάτων», διὰ τῶν ὁποίων, τὸ πρῶτον ἤδη, παρεσχέθη εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους συστηματικὸν Κατηχητικὸν Πρόγραμμα, βαθμικῶν ἐξελισσόμενον καὶ βελτιούμενον, οὐδόλως ἐγένετο τοῦτο μακρὰν τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς. Διότι καὶ τῆς ἐκθύμου ἐγκρίσεως καὶ ἐνισχύσεως ἔτυχε τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου, καὶ τῶν ἑκασταχοῦ Ἱεραρχῶν, ἐπιτραπέντος ὅπως τὰ οὕτω λειτουργούντα Κατηχητικά Σχολεῖα φέρωσι τὸν τίτλον «Ἐκκλησιαστικά», καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἀδελφότητος εὐρίσκειτο διακεκριμένος καὶ ἐπίσημος ἐκκλησιαστικὴν θέσιν κατέχων κληρικός, ὁ ἀείμνηστος ἱεροκῆρυξ τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῶν Ἀθηνῶν Ἀρχιμανδρίτης Σε-

ρα ρεῖμ Παπακώστας, ἔχων περὶ ἑαυτὸν ἐκλεκτὸν ἐπιτελεῖον διακεκριμένων ἐπίσης θεολόγων.

Μετὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ παρὰ τῇ Ἱερῷ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ὁργανισμοῦ τῆς «Ἱεροποστολῆς», τοῦ μετέπειτα μετονομασθέντος εἰς «Ἀποστολικὴν Διακονίαν», ἐν ᾧ πλεόν τῆς εἰς πλείστα μέρη τῆς χώρας γενικεύσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, τῆς ὁσημέραι προοιούσης ἐπεκτάσεως τούτων καὶ τῆς ἐν τῷ μεταξὺ κτηθείσης ἐπὶ τοῦ θέματος πείρας, ἀπεφασίσθη ὁ καταρτισμὸς ἐπισήμου Κατηχητικοῦ Προγράμματος καὶ ἡ ἐκδοσις ἐπισήμων Κατηχητικῶν Βοηθημάτων.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτων συνεκροτήθη τότε ἐιδικὴ Ἐπιτροπὴ, ἣς εἶχε τὴν τιμὴν νὰ μετάρχη καὶ ὁ γράφων, κατὰ πρότασιν τοῦ ὁποίου παρακληθεὶς ὁ ἐκ τῶν θεολόγων τῆς «Ζωῆς» κ. Δημ. Παναγιωτόπουλος προσεκόμισε τὸ ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος ταύτης ἐφαρμοζόμενον πρόγραμμα, ὅπερ διανεμηθὲν εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ μελετηθὲν ὑπ' αὐτῶν, ἐκρίθη ὡς δυναμικὸν κατ' ἀρχὴν ἢ ἀποτελέσει τὴν βάσιν καὶ διὰ τὴν ἐπίσημον διοργάνωσιν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Περὶ τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν διδασκαλίαν βοηθητικῶν βιβλίων, ἐπειδὴ ἐκρίθη ὡς ἀνεπαρκῆς ὁ διὰ τὴν σύνταξιν νέων βιβλίων διατιθέμενος τότε χρόνος, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπως υἰοθετηθῶσι ταῦτα ὑπ' αὐτῆς προσωρινῶς. Τοῦτο δέ, — ὡς σαφῶς ἐδηλώθη τότε, — ἐπὶ τῷ σκοπῷ, ἵνα, ἀφ' οὗ συνεχισθῇ ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα ἡ χρῆσις τῶν βιβλίων τούτων καὶ παρακολουθηθῇ ἐν τῇ πράξει ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ εἰς ὁ ταῦτα ἀφορῶσι κατηχητικοῦ προγράμματος, ἐν ᾧ πλεόν τῆς σαφοῦς γνώσεως τῶν τυχόν πλεονεκτημάτων ἢ μειονεκτημάτων τούτου, ληφθῇ σχετικὴ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀπόφασις περὶ τῆς περαιτέρω σχετικῆς ἐργασίας.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1948 ὑπὸ τῆς Ἱερῆς Συνόδου ἐγκρισιν καὶ ἐπισημοποίησιν τοῦ ὑπὸ τῆς ἀναδιοργανωθείσης ἐν τῷ μεταξὺ Ἀποστολικῆς Διακονίας καταρτισθέντος «Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἐξ ἀποφάσεως πάλιν τῆς Ἱερῆς Συνόδου ἐπετροπή ηἰ ἐκ παραλλήλου πρὸς αὐτὸ ἐφαρμογὴ καὶ τοῦ προγράμματος τῆς «Ζωῆς», κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἐκασταχοῦ Σεβ. Ἱεραρχῶν. Καὶ τοῦτο, διότι — ὡς σαφῶς ἐν τῇ σχετικῇ Συνοδικῇ Ἐγκυκλίῳ δηλοῦται — ἐκρίθη, ὅτι ἡ παράλληλος ἐφαρμογὴ τῶν δύο προγραμμάτων θὰ δυνηθῇ νὰ πλουτίσῃ ἔτι μᾶλλον τὴν σχετικὴν πρὸς τὸ ἔργον τῆς κατηχητικῆς διακονίας πείραν.

Αὕτη εἶναι ὁλόκληρος ἡ ἀλήθεια ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ὁργανώσεως τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων παρ' ἡμῖν. Προφανῶς δὲ ἀγνοοῦν ταύτην οἱ ἀναληθῶς πιστεύοντες, ὅτι ταῦτα προῆλθον, τάχα, ἐκ τοῦ φανατισμοῦ ἀνευθύνων τινῶν θρησκοκλήτων λαϊκῶν, τοὺς ὁποῖσιν ἠναγκάσθη, δῆθεν, νὰ μιμηθῇ ἡ Ἐκκλησία.

Ἐπὶ ἄλλο ζήτημα : τὸ περὶ τῆς σχέσεως τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου πρὸς τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν, καὶ δὴ καὶ πρὸς τὴν ὑπ' αὐτῆς παρεχομένην εἰς τοὺς ἑλληνοπαιδας θρησκευτικὴν διδασκαλίαν. Περὶ τούτου δὲ ὁ λόγος εἰς τὸ προσεχές. Ε.Γ.Μ.

Ο ΛΗΜΝΟΥ ΙΩΑΚΕΙΜ Ο ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ

Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐκλεκτῶν Ἀρχιερατικῶν, τῆς Μητροπόλεως Λήμνου, φυσιογνωμιῶν ἀνήκει καὶ ὁ Ἰωακεῖμ γεννηθεὶς ἐν Μ. Ρεύματι Κωνσταντινουπόλεως (1), τῆς περιφερείας Βοσπόρου, δι' ὃ καὶ Βυζάντιος ἐκαλεῖτο, ἀρχομένου τοῦ ἸΘ' αἰῶνος, μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν καὶ τὴν, εἰς τὸν ἱερὸν κλῆρον, εἰσοδὸν του, εὗρισκομεν τοῦτον διάκονον τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίου τοῦ Β'. (2) «ἀδελφὸς ὢν τοῦ Στεφάνου Κεχαγιᾶ (3) καὶ θεῖος τοῦ σιδῆ Γιάννιου (4), ἀνεδείχθη, τῇ ἐνεργείᾳ, τούτου Μ. Πρωτοσύγκελλος τῶν Πατριαρχείων, εἰς διαδοχὴν τοῦ προαχθέντος τοιοῦτου εἰς Μητροπολίτην Δρύστρας Διονυσίου (5), ἐν ἣ θέσει παρέμεινε μέχρι τῆς 29ης Δεκεμβρίου 1853, ὅτε ἐξελέγη Μητροπολίτης Λήμνου (6).

Ὁ Πατριάρχης Ἀνθιμος ΣΤ'. μεγάλως ἐξετίμα τὸν Ἰωακεῖμ, ὡς ἐμφαίνεται, τοῦτο μὲν ἐκ τοῦ, ἀπὸ 1ης Μαΐου 1854, Γράμματός του πρὸς αὐτόν, ἐν ᾧ μετὰ ἄλλων ἔγραψεν. «Εἰδὼς δὲ τὴν ἀδελφικὴν ἡμῶν εὐνοίαν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν Ἱερότητα σου, ὡς ἡμέτερον ἀνάστημα, γράφα ἡμῖν συνεχῶς, διαδελῶν ἅμα καὶ τὰ τῆς ἐφετιῆς ἡμῖν ὑγείας σου, ἣν χαρίζοιτό σοι διὰ βίου ὁ Κύριος...» (7), τοῦτο δέ, ἐκ τοῦ, ἀπὸ 20 Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, τοιοῦτου «Πεποιθὸς δὲ εἰς τὴν ἐξειδικασμένην, ἔλεγεν, ἐπὶ τοῦ ἀτόμου σου εὐνοίαν ἡμῶν μὴ διαλείψης γράφων ἡμῖν καὶ τοῦ λοιποῦ καὶ ἐξαγγέλλων πᾶσαν ὑπόθεσίν σου χρῆζουσαν τῆς προστασίας ἡμῶν καὶ ἀντιλήψεως, ἵνα λαμβάνῃ τὸ προσήκον πέρας (8).

Ὁ Ἰωακεῖμ, μετὰ τὴν ἐκλογὴν του ὡς Μητροπολίτου Λήμνου, παρέμεινε ἐν Κων)λει μέχρι τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1854, ὅτε, ἀναχωρήσας ἐξ αὐτῆς, ἔφθασεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, τυχῶν ἐνθουσιώδους, παρὰ τοῦ λαοῦ αὐτῆς, ὑποδοχῆς, ἀναλαβῶν οὕτω καὶ ἔργῳ τὴν διαποίμανσιν αὐτῆς.

Καὶ ὡς πρῶτον αὐτοῦ μέλημα ἔθετο τὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐπὶ ἀγγελίᾳ τῆς ἀφίξεως καὶ ἀναλήψεως τῶν ἑαυτοῦ κα-

1. Μητροπολίτου Ἀθηναγόρα : Ὁ θεσμὸς τῶν Συγκέλλων ἐν τῷ Οἰκουμένικῳ Πατριαρχείῳ (ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Θ' Τόμου τῆς ΕΕΒΣ'). Ἐν Ἀθήναις 1932 σ. 283.

2. «Ὁρθοδοξία» ἔτ. 1930 Τόμ. Ε'. σ. 66.

3. Εἶχεν ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸν Ἰωάννην Διαμάτογλου καλούμενον, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ, ὑπ' ἀριθ. 3375)287)1882 Πατριαρχικοῦ, πρὸς τὸν Ἰωακεῖμ, Γράμματος.

4. «Ὁρθοδοξία» ἐνθ' ἄνωτ. σ. 66.

5. Μητροπολίτου Ἀθηναγόρα : Ὁ θεσμὸς τῶν Συγκέλλων ἐνθ' ἄνωτ. σ. 282.

6. Αὐτόθι σ. 283.

7. Μητροπολίτου Λήμνου Βασιλείου : Ἀνέκδοτα ἐγγραφα τῆς Μητροπόλεως Λήμνου εἰς «Παλλημνιακὴν Ἠχώ» ἔτ. 1950 ἀριθ. φύλ. 27.

8. Μητροπολίτου Λήμνου Βασιλείου ἐνθ' ἄνωτ. ἀριθ. φύλ. 28. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀποσταλέντος αὐτῷ σχετικοῦ Γράμματος ὁ Πατριάρχης ἰδιοχείρως γράφει. «Ἐλάβομεν τὸ ὀκταπόδιον ὀκάδ. τρεῖς καὶ τὸν τυρὸν ὀκάδ. ὀκτώ· δὲν ἐπιθυμοῦσαμεν νὰ ἔμβης εἰς ἔξοδα τοιαῦτα καὶ νὰ ζημιοῦσαι, πλὴν τοῦ λοιποῦ πρόσσεχε διότι προσβάλλεις τὴν ἀξιοπρέπειαν ἡμῶν καὶ οὕτε ἐζητήσαμεν, οὕτε ζητοῦμεν τίποτε ἀπὸ τὴν Ἱερότητα σου».

θηκόντων ἀπαντῶν δ' ὁ Πατριάρχης, ἐξ ἀποφάσεως Συνοδικῆς, εἰς τὴν ἀποσταλεῖσαν, αὐτῷ ἀναφορὰν ἐπιλέγει.

«Εὐμενῶς ἐλάβομεν τὸ σταλὲν ἡμῖν Γράμμα σου καὶ ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ κατευοδώσει σου εἰς τὴν θεόσωστον Ἐπαρχίαν σου, καὶ τῇ φιλόφρονι καὶ εὐλαβικῇ ὑποδοχῇ, ἣς ἔτυχες ὑπὸ τε τῶν ἐνδοξοτάτων κρατούντων καὶ τῶν εὐλογημένων ἐπαρχιωτῶν χριστιανῶν. Ἐπευχόμεθα σοι τοίνυν, ὅπως καθ' ἃς παρέσχες τῇ Ἐκκλησίᾳ χρηστάς ἐλπίδας τῆς εὐδοκίμῆσός σου, φανῆς πραγματικῶς εὐάρεστος τῇ τε τροφῷ καὶ εὐεργετιδί σου Ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, τῇ Σεβαστῇ Κυβερνήσει καὶ τῷ ὀρθοδόξῳ λαῷ, οὗτινος τὰς ἡνίας θεόθεν ἐνεπιστεύθης. Ἴθι οὖν ποιμαίνων καὶ ὁδηγῶν τὸ ποίμνιόν σου εἰς τρίβους εὐθείας τῆς εὐεργετικῆς χάριτος καὶ στηρίζων αὐτὸ εἰς τε τὰ πατρῶα δόγματα τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως, καὶ εἰς τὴν ἀκριβῆ φυλακὴν τῆς ἐντελοῦς ὑπακοῆς καὶ ἐλικρινοῦς ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ Βασιλεῖον Κράτος (1).

Ὁ Ἰωακεῖμ, κατὰ Μάρτιον τοῦ 1865, ἐκλήθη, συνέδρον, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μέλος, ὡς πιστοῦται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1542)1049 καὶ ἀπὸ 15 Μαρτίου Πατριαρχικοῦ Γράμματος διαλαμβάνοντος σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ταῦτα: «Ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς προκειμένης ἀλλαγῆς τοῦ ἡμῖσεως τῶν Συνοδικῶν μελῶν, ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Δυρραχίου κύριος Ἰωσήφ, ὅστις ἔμελλεν ἀντικατασταθῆναι παρελείφθη δι' εὐλόγους καὶ ἀπαραιτήτους λόγους, ἐπομένως δὲ τῇ σειρᾷ ὑπάρχεις ἡ Ἱερότης σου καὶ ἐνεκρίθη, Συνοδικῇ διαγνώσει, ἵνα προσληφθῆς καὶ καταταχθῆς μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, διὰ τοῦτο γράφοντες διὰ τῆς παρουσίας ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς, ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν σου, ὅπως διατάξας καλῶς τὰ τῆς ἐπαρχίας σου ὑπὸ ἱερωμένους φρονίμους καὶ εὐπόληπτους, κινήσεις ἀνευ ἀναβολῆς καὶ ἔλθῃς ἐνταῦθα εἰς βασιλεύουσιν, ἵνα συνδριάζων μετὰ τῶν ἄλλων μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, συμπράττης ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ὑποθέσεσιν μέχρι τοῦ ὀρισμένου καιροῦ τῆς, εἰς τὴν ἐπαρχίαν σου, ἐπιστροφῆς...» (2).

Καὶ ὑπὸ τὴν ιδιότητα ταύτην, κατὰ τὴν, ἐν λόγῳ περίοδον, βλέπομεν τοῦτον ὑπογράφοντα, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τό, κατὰ Μάϊον τοῦ 1865, ἐκδοθὲν Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Ἀποφαντικὸν Γράμμα, περὶ προαγωγῆς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Καρπάθου εἰς Μητρόπολιν, κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς ὑποβληθείσης, τῇ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, αἰτήσεως τοῦ Ἀρχιερέως, τῆς παροικίας ταύτης, Νικηφόρου «ἐπ' ἀγαθῷ σκοπῷ καὶ πνευματικῷ συμφέροντι τῶν κατοίκων χριστιανῶν τῆς ἀρχαίῳθεν ὑποκειμένης τῷ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτῳ οἰκουμενικῷ θρόνῳ, ἐπαρχίας ταύτης...», καὶ κατ' ἀκολουθίαν «ἡ τέως ὑπὸ τάξιν Ἀρχιεπισκοπῆς δια-

τελοῦσα ἐπαρχία Καρπάθου» ἐτιμήθη εἰς «μητρόπολιν» (1), ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὸν Συνοδικὸν Τόμον, περὶ ἐκχωρήσεως, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος τῶν ἐκκλησιαστικῶν, τῶν Ἰονίων νήσων, παροικιῶν (2), ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3446)2230 καὶ ἀπὸ 7 Ἰουλίου 1866 Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Γράμματος.

Ἀηξάσης δὲ τῆς Συνοδικῆς, τούτου, ιδιότητος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, ἐξ ἧς ἀπέστειλε, πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον, ἐπιστολήν, περὶ τῆς αἰσίας αὐτοῦ ἀφίξεως· ἀπαντῶν δὲ τούτῳ ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Σ', ὁ διαδεξάμενος εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον, τὸν Σωφρόνιον, τὸν μετὰ ταῦτα Ἀλεξανδροῦ, διὰ τοῦ ἀπὸ 2ης Μαΐου 1867 Γράμματος προσέλεγεν αὐτῷ ὅτι «Εὐμενῶς ἐκομισάμεθα τὸ ἀπὸ τῆς ἰδ' τοῦ παριππεύσαντος μηνὸς Ἀπριλίου σταλὲν ἡμῖν ἀδελφικὸν αὐτῆς γράμμα, δι' οὗ δηλοποιεῖ ἡμῖν τὴν αἰσίαν καὶ ὑγιᾶ αὐτῆς κάθοδον εἰς τὴν θεόσωστον αὐτῆς ἐπαρχίαν καὶ τὴν ἐγκάρδιον εὐλαβητικὴν καὶ διὰ λίαν ζωηρῶν ἐνδείξεων υἱϊκῆς ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως, ὑποδοχῆν, ἣς τυχοῦσα ἐκ μέρους τῶν εὐλογημένων ἐπαρχιωτῶν αὐτῆς χριστιανῶν συνεκινήθη μέχρι δακρύων χαρᾶς καὶ ἠγαλλίαστο τῷ πνεύματι ἐπὶ τῇ ἀπολαύσει τοῦ ποιμνίου αὐτῆς. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς ἐχάρημεν οὐχ ἥττον ἐπὶ τῇ πληροφορίᾳ ταύτῃ καὶ εὐχαρίστως λίαν διατεθέντες ἐπὶ τῇ βασιλευούσῃ θεαρέστῳ ἀρομονίᾳ μεταξὺ αὐτῆς τε καὶ τῶν ἐπαρχιωτῶν αὐτῆς χριστιανῶν ἐπευχόμεθα ἐκ βάθους ψυχῆς, ὅπως διατηρηθῆι αὕτη μέχρι τέλους ἀκμαία καὶ ἀναλλοίωτος ἐπ' ἀγαθῷ πάντων τῶν εὐλογημένων πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων...» (3).

Ὁ Ἰωακεῖμ ἐκλήθη καὶ αὐθις Συνοδικὸς κατὰ τὸ ἔτος 1869· αἱ ἀνάγκαι ὅμως τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, ἦσαν τοιαῦται, ὥστε ἀπῆ-
 τουν τὴν παραμονὴν του ἐν αὐτῇ· τούτου ἐνεκεν διὰ τῆς, ἀπὸ 11 Μαρτίου τοῦ ἔτους ἐκείνου, ἀναφορᾶς του παρεκάλεσε τὴν Ἱερᾶν Σύνοδον τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὅπως ἐγκρίνη τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, ἀπαντήσασαν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2079)1517 καὶ ἀπὸ 1ης Μαΐου Γράμματος οὕτως. «Ἐλάβομεν τὸ ἀπὸ τῆς 11 τοῦ παρελθόντος Μαρτίου μηνὸς ἀδελφικὸν γράμμα της καὶ τὴν παρὰ πόδας διαβιβασθεῖσαν κοινὴν ἀναφορὰν τῶν χριστιανῶν ἐπαρχιωτῶν της, δι' ἧς πολλοὺς καὶ εὐλόγους προτείνοντες λόγους ἀπαιτοῦντας τὴν αὐτόθι παρ' αὐτοῖς διαμονὴν της, ἔξαιτοῦνται θερμῶς, ἵνα ἀνακληθῆι ἡ προγεγονυῖα περὶ τῆς ἐνταῦθα ἐνδημίας της, ἐκκλησιαστικῆ ἐγκρισίς, Βληθεῖσα τοίνυν ὑπ' ὄψιν Συνοδικῶς ἡ παράκλησις τῶν χριστιανῶν της, ἐγένετο παραδεκτὴ τῇ Ἐκκλησίᾳ, καθόσον ἡ Ἱερότης της παρέστησε πολυ-

1. Μητροπολίτου Λήμνου Βασιλείου ἐνθ' ἄνωτ. ἀριθ. φύλ. 27.

2. Βασ. Ἀτέση Μητροπολίτου πρ. Λήμνου: Ἀνέκδοτα ἔγγραφα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Λήμνου ἐν «Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου» ἐτ. 1951 Τεύχ. 3ον σ. 176.

1. Μητροπολίτου Σάρδεων Γερμανοῦ: Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῆς Ἐκκλησίας Δωδεκανήσου, ἐν «Ἐκκλησιαστικῶς Φάρος» ἐτ. 1937. Τόμ. ΔΣΤ'. Τεύχ. Β'. σ. 203.

2. Στεφ. Γιαννοπούλου Ἀρχιμ. Συλλογὴ τῶν ἐγκυκλίων τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις 1901 σ. 79 καὶ 81.

3. Βασίλ. Ἀτέση Μητροπολίτου πρ. Λήμνου ἐνθ' ἄνωτ. ἐν «Ἐκκλησίᾳ» ἐτ. 1951 ἀριθ. φύλ. 19-20 σ. 222.

ειδῶς ἀναγκαίαν τὴν αὐτόθι παρουσίαν τῆς πρὸς κοινὴν ἡσυχίαν καὶ χάριν τῶν κοινῶν καὶ ἰδίων συμφερόντων τῶν χριστιανῶν τῆς, ὧν οὐδὲν ἤττον κηδομένη καὶ ἡ φιλόστοργος αὐτῆ Μήτηρ οὐκ ἠνέχθη λυπῆσαι αὐτούς. Διὸ καὶ διὰ τῆς παρουσίας ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς ἀπαλλάττοντες τὴν αὐτῆς Ἱερότητα τῆς ὑποχρέωσης τοῦ ἐνδημῆσαι ἐνταῦθα, προτρεπόμεθα, ἵνα διαμένῃ αὐτόθι ἐν τῇ θεοσώστῳ ἐπαρχίᾳ τῆς καὶ ἐπισκέπτηται τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῇ, παρὰ Θεοῦ, λογικὸν ποίμνιον, φροντίζουσα τῷ αὐτῷ ἀείποτε ἀρχιεροπρεπεῖ ζήλῳ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῶν εὐλογημένων χριστιανῶν τῆς ἀναλόγως τῇ ἐκ μέρους αὐτῶν χριστιανικῆ ἀφοσίωσει καὶ υἱικῇ πρὸς αὐτὴν ἀγάπῃ αὐτῶν...» (1).

Ἔτος παρῆλθεν ἀπ' οὗ ταῦτα ἔγραφεν ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ὅτε καὶ Ἀπρίλιον τοῦ 1870 καλεῖται καὶ αὐτῆς Συνοδικός, κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 1695 καὶ ἀπὸ 2 Ἀπριλίου Πατριαρχικὸν Γράμμα. «Ἐπειδὴ, ἀναφέρεται ἐν αὐτῷ, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐνεκρίθη ἵνα ἡ αὐτῆς Ἱερότης ἐλθῆ ἐνταῦθα ὡς μέλος αὐτῆς τακτικόν, κατὰ, τοὺς, ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμούς, διὰ τοῦτο προσκαλοῦντες αὐτὴν, Συνοδικῇ διαγνώσει, ἀξιούμεν ἀδελφικῶς, ὅπως διαταξαμένη καλῶς τὰ τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς δι' ἀποκαταστάσεως ἐν αὐτῇ ἀρχιερατικῶν αὐτῶν ἐπιτρόπων ἱερωμένων ἀψηται τῆς ὁδοῦ, μετὰ τὰς προσεχεῖς ἐορτὰς τοῦ Ἁγίου Πάσχα καὶ μεταβῆ ἐνταῦθα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅτι ἀναμένον ἐνταῦθα μετὰ πόθου, ἵνα ποιήσωμεν πρὸς ἀλλήλους τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἐν Χ'...» (2).

Περαιτωθείσης τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ ἐν τῇ Συνόδῳ ἐπέστρεψεν εἰς Λήμνον ὑποβαλὼν Αὐτῇ τὴν ἀπὸ 27 Ἀπριλίου 1872 ἀναφορὰν δι' ἧς ἐγνώριζε τὴν, εἰς αὐτὴν, αἰσίαν ἀφιξίν του, εἰς ἣν ἀπαντήσα Αὐτῆ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2085]8]5]872 ἔγγραφου Τῆς ἔλεγεν. «Μετὰ πολλῆς τῆς εὐχαριστήσεως λαβόντες τὸ ἀπὸ κς' τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἀδελφικὸν αὐτῆς γράμμα ἐγνώμεν δι' αὐτοῦ τὴν, εἰς τὴν θεόσωστον παροικίαν αἰσίαν κατευόδωσιν αὐτῆς καὶ τὴν γενομένην αὐτῇ εὐλαβητικὴν ὑποδοχὴν ὑπὸ τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτῆς ποιμνίου δικαίως ἀγαλλιασαμένου ἐπὶ τῇ ἀπολαύσει τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ πατρός. Καὶ δὴ ἀπαντῶντες διὰ τῆς παρουσίας ἀδελφικῆς συγχαίρομεν τῇ αὐτῆς Ἱερότητι ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἀφίξει καὶ... ἀπολαύσει τοῦ ποιμνίου αὐτῆς, ἐκφράζοντες δὲ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀδελφικὴν ἡμῶν ἀγάπην, οὐ λείπομεν διαπιστώσασθαι καὶ σὺν αὐτῇ τὴν εὐνοίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν προθυμίαν εἰς τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς αὐτῆς ἱερότητος ἐν πάσῃ οἰαδῆποτε ἀνάγκῃ καὶ προστατεύειν τὰ πολυειδῆ κοινὰ τε καὶ ἰδιωτικὰ συμφέροντα τῆς παροικίας αὐτῆς» (3).

Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1876 εὐρίσκομεν τοῦτον καὶ αὐτῆς εἰς Κων]λιν, διότι, ὡς πληροφοροῦμεθα μετέ-

σχε τοῦ, ἐν Τριβαλίῳ καὶ ἐν τῷ αὐτόθι ἱερῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τελεσθέντος, τῇ 7ῃ Μαρτίου, μνημοσύνου «ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει κλεινοῦ καὶ σοφοῦ Μητροπολίτου Καισαρείας Εὐσταθίου Κλεοβούλου», μετὰ τῶν Μητροπολιτῶν Καισαρείας, Ρόδου, Μυτιλήνης, Ἀγκύρας, Σισανίου καὶ Γρεβενῶν (4).

Κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1862, ἀποφάσει Συνοδικῇ, ἀποστέλλεται ὡς Πατριαρχικός, εἰς Ἰμβρὸν, ἑξαρχος, ἐπὶ ὑποδείξει πρὸς τὸν Ἀρχιερέα αὐτῆς Ἰωαννίκιον, ὅπως ἐξοφλήσῃ τὸ, πρὸς τὸν Νικομηδείας, Διονύσιον, χρέος του. «Ἐπειδὴ τοίνυν, γράφει τὸ ἀπὸ 24 Ὀκτωβρίου 1862, πρὸς αὐτόν, Συνοδικὸν Γράμμα, ὁ... σεβάσμιος Γέρον ἅγιος Νικομηδείας ἀννέχθη τελευταῖον πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν δι' ἀδελφικοῦ αὐτοῦ Γράμματος ἐξαιτησάμενος ἵνα ληφθῶσι δραστικώτερα προνοητικὰ μέτρα πρὸς λήψιν τῶν ὀφειλομένων αὐτῷ, σκέψεως γενομένης Συνοδικῆς ἐνεκρίθη, κοινῇ διαγνώσει καὶ ἀποφάσει, ἡ ἀποστολὴ ἐκκλησιαστικοῦ ἐξάρχου ἀπαιτήσαντος μὲν παρὰ τοῦ ρηθέντος ἁγίου Ἰμβροῦ κύρ Ἰωαννικίου τὰ ὀφειλόμενα ὡς εἴρηται εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Ἱερότητός του, ἐνεργήσαντος δὲ συνάμα καὶ τὴν σὺναξιν τῶν ὀφειλομένων ἀρχιερατικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων. Ὅθεν ἐγκριθέντος ἐκκλησιαστικῶς ἀνατεθῆναι τὸ βάρος τοῦτο τῇ Ἱερότητί σου ὡς γεινιάζοντι γράφοντες διὰ τῆς παρουσίας Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς προτρεπόμενά σου, ὅπως ἅμα τῷ λαβεῖν ὑπέικων προθύμως εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ταύτην ἀπόφασιν κινήσης καὶ ἀπέλθῃς εἰς Ἰμβρὸν καὶ ἐγχειρίσας τὴν, πρὸς τὸν ἅγιον Ἰμβροῦ περικλειστον ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἐπιστολήν, ἀπαιτήσῃ παρ' αὐτοῦ τὰ πρὸς τὸ ρηθὲν ἐφοριακὸν Ταμεῖον ὀφειλόμενα... ὑποδεικνύς ὁμοίως αὐτῷ καὶ ἡ Ἱερότης σου τὸ ἀναπόφευκτον καὶ ἀπαραιτήτον τῆς, ἐν τῷ ἅμα, ἐξοφλήσεως αὐτῶν καὶ τὸ ἀπαράδεκτον οἰασθήποτε ἀποφάσεως καὶ ἀναβολῆς, κατὰ τὴν ἀμετάθετον Συνοδικὴν ἀπόφασιν... Συγχρόνως δὲ θέλεις προτρέψει καὶ ὁμιλήσει τὰ δέοντα πρὸς τοὺς ἐπαρχιώτας χριστιανούς, κατορθῶν διὰ προσφῶρων λόγων πείσαι αὐτούς εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν ὧν ὀφείλουσι κανονικῶν δικαιωμάτων καὶ ἐπιμελούμενος ἵνα λάβῃ καὶ ἡ Ἱερότης του τὰ ὀφειλόμενα αὐτῇ ἀρχιερατικὰ δίκαια. Διὸ καὶ ἀναμένεται ἀπὸ τῆς ἀρχιερατικῆς σου φρονήσεως καὶ ἰκανότητος ἡ αἰσία ἐκπεραίωσις τῆς διττῆς ταύτης ἀποστολῆς...» (5).

Ἐν τῇ διαρροῦσει τῶν ἐτῶν τῆς, ἐν Λήμνῳ, Ἀρχιερατείας διαβλέπομεν ἐμφανῆ τὰ σημεῖα, τῆς διαβάσεως τοῦ Ἰωακείμ' οὕτω ἐπὶ πλακὸς ἐντετυχιμένης ἐν τῷ, ἐν Κάστρῳ, καθεδρικῷ ἱερῷ ναῷ «Ἁγία Τριάς» ὑπάρχονσιν ἐγκεχαραγμένα αἱ κάτωθι γραμμαῖ.

«1724

ΙC	ΧΡ
ΝΙ	ΚΑ

 Φεβρουαρίου 6.

† Τὸν ναὸν τοῦτον τῆς παντουργοῦ Τριάδος καὶ

1. Βασιλ. Ἀτέση ἐνθ' ἀνωτ. σ. 223.
2. Τοῦ αὐτοῦ ἐν «Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου» ἔτ. 1951. Τεύχ. 3ον σ. 177.
3. Βασιλ. Ἀτέση ἐνθ' ἀνωτ. ἐν «Ἐκκλησία» ἔτ. 1951 ἀριθ. φύλ. 19-20 σ. 221.

1. Β. Καλλιφρονος: Συλλογὴ ἐκκλησιαστικῶν λόγων. Ἐν Κων]λιν 1886 Τόμ. Β'. σ. 118.
2. Β. Ἀτέση, ἐνθ' ἀνωτ. ἐν «Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου» ἔτ. 1951 Τεύχ. 3ον σ. 175.

τῆς πανάγνου καὶ Θεοτόκου κόρης, ὄντα πρότερον σεσαθρωμένον λίαν, ὁ Ἰωαννίκιος τῆς Λίνδου θρόμμα καὶ ἀρχιθύτης Λήμνου πλείστοις πόνοις ἐξόδοις τε καὶ τῶν Λημνίων εἰς αἶνον Θεοῦ ἤγειρεν ἐκ θέμεθλων καὶ μνημόσυνον αὐτοῦ καὶ τῶν κτιτόρων»· εἰς τὸ ἄκρον δὲ ταύτης ἔχει γραφῆ καὶ τὸ «Συνδρομῆ τῶν Λημνίων ἐν γένει καὶ ἰδίᾳ τῶν τῆς πρωτευούσης ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων ὁ ἱερός οὗτος ναὸς ἐπὶ Ἀρχιερατίας Ἰωακείμ τοῦ Βυζαντίου ἐν ἔτει σωτηρίου 1865».

Ἐπὶ πεπαλαιωμένου ἀντιμνησίου τοῦ, ἐν Ἀττικῇ, ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἀναγράφεται «Θυσιαστήριον θεῖον καὶ ἱερόν, καθιερωθὲν παρ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Μητροπολίτου Λήμνου Ἰωακείμ, 1872 κατὰ μῆνα Αὐγούστου» καὶ ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς τοῦ, ἐν τῷ χωρίῳ Πορτιανῶ, ἱεροῦ ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ὑπάρχει ἡ ὑπογραφὴ αὐτοῦ, ὑπὸ χρονολογίαν 1875.

Σὺν πᾶσι τούτοις, ἐπὶ ἐτέρας πλακὸς ἐντετυχισμένης ἐπὶ τῆς προσόψεως τοῦ, ἐν τῇ πόλει Καστροῦ, ἔδρα τῆς παροικίας ταύτης, εὐρισκομένου Παρισιδαίου νηπιαγωγείου ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς :

Ἐν ὄσφ ψάλλουν νήπια μ' ἀγγελικὰς φωνὰς
τοῦ Παρισίδη τόνομα θέλουσιν ἔξυμνεῖ
διότι εὐηρογέτησε ψυχὰς ὄντως ἀγνάς
γινώσκων που ἡ πρόοδος τοῦ ἔθνους κατοικεῖ
Ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1888».

Ἐπομένως τὸ ἴδρυμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ παρελθὸν τόσας, προσέφερεν εἰς τὴν νηπιώδη, τῆς Λήμνου, ἡλικίαν, ὑπηρεσίας, ἀνηγέρθη διὰ πᾶναις τοῦ Δημητρίου Παρισίδη (†), ἐπὶ Ἀρχιερατείας Ἰωακείμ, δλίγους προφανῶς, πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, μῆνας.

Τόσον ἐκ Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν γραμμῶν, ὅσον καὶ ἐξ ἄλλων πληροφοριῶν πιστοῦται, ὅτι ὁ Ἰωακείμ, ὡς ποιμενάρχης τῆς, ἦν, ἐπὶ τριάκοντα καὶ τέσσαρα ἔτη, διώκησεν, ἐπαρχίας Λήμνου διεκρίθη διὰ τὴν σύνεσιν καὶ τὴν, καθ' ὅλου πρὸς τὸ ἱερόν αὐτοῦ ἀξίωμα, ἀποστολήν, ἐγκαταλιπὼν μνήμην ἀξίου καὶ ἐνσυνειδήτου ποιμεναρχοῦ, μέχρις οὗ καὶ οὗτος, ἐν ἔτει 1888 ἀπῆλθε τοῦ κόσμου τούτου (²).

† Ὁ πρ. Λήμνου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

1. Ἡ ἐποπτεύουσα τοῦτο Ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἐκαστοτε Μητροπολίτου Λήμνου, Δημάρχου Καστροῦ καὶ ἐκπροσώπου τῆς οἰκογενείας ταύτης, ἧς σήμερον εἶναι ὁ κ. Φώτιος Παρισίδης.

Τὸ οἰκῆμα τοῦτο, ὅπερ ἦν ἐπιτεταγμένον ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἐλύθη τῆς ἐπιτάξεως, μεσοῦντος τοῦ ἔτους 1950, καὶ ἀπεδόθη εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἐπαναλειτουργίας τούτου, ἧτις ὡς ἐπληροφορήθημεν ἔχει ἀρχίσει.

2. Μητροπολίτου Ἀθηναγορά ἐνθ' ἀνωτ. σ. 283. «Ὁρθοδοξία» ἔτ. 1930 Τόμ. Ε'. σ. 66.

Πρὸς τὴν καρδίαν, ἧτις ἔχει ἐλευθεριότητα εἰς τὸ δεῖν, ἔχει πάντοτε ἐλευθεριότητα καὶ ἡ χεὶρ τοῦ Θεοῦ.

ΔΙΑΤΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΑΣ

ΑΝΤΙΤΙΘΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΥΣΙΝ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Εἰς μίαν Κοινότητά μας τῶν Νοτ. Πολιτειῶν, ἐνώπιον Γεν. Συνελεύσεως εἶχεν ἔλθει τελευταίως πρὸς συζήτησιν τὸ θέμα περὶ ἀγορᾶς παρακειμένου οἰκοπέδου διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ νεκροταφείου τῆς. Ἐξαφνικὰ ἕνας κύριος, ἀντιπροσωπεύων τὴν ἀντίθεσιν διὰ τὴν ἐπέκτασιν, ἐφώνησε :

—Ἐὰν οἱ ὁμογενεῖς τῶν Ἦν. Πολιτειῶν στενοχωροῦνται ὡς πρὸς τὴν ἐξασφάλισιν γῆς διὰ νεκροταφεῖον, διατὶ δὲν κάμνουν τότε ὅ,τι κάμνουν καὶ ἄλλοι ποὺ καίουν τοὺς νεκροὺς των ;

Ἡ πρότασις του φυσικὰ δὲν ὑπεστηρίχθη ἀπὸ κανένα καὶ ἕνας μάλιστα εἶπε : «Οἱ Ὁρθόδοξοι δὲν καίουν τοὺς νεκροὺς των, διότι αὐτὸ εἶναι ἐναντίον τῆς θρησκείας».

Ἡ μικρὰ αὐτὴ στιχομυθία ἔκαμε τὸν ὑποσημειούμενον νὰ χαράξῃ τὰς γραμμὰς αὐτὰς κατωτέρω :

Ὁ κύριος λόγος διὰ τὴν στάσιν αὐτὴν τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως ἐπιμένῃ εἰς τὴν ταφήν τῶν νεκρῶν εἶναι βεβαίως ἡ πίστις ἐπὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ σώματος κατὰ τὴν Ἡμέραν τῆς Κρίσεως καὶ διότι θέλει νὰ δίδηται εἰς τοὺς ἐπιζῶντας ὅσον τὸ δυνατόν ἡ εὐκαιρία νὰ πηγαίνουν εἰς τὰ νεκροταφεῖα καὶ νὰ προσεύχωνται διὰ τοὺς προαποθανόντας ὄλους.

Ὁ Ἰ. Χριστὸς ἔθεσε πρὸ τῶν ὀπαδῶν Του τὸ ἴδιόν Του παράδειγμα ἐπιτρέψας εἰς τὸν Ἐαυτὸν Του νὰ ταφῆ εἰς τὸν πέτρινον τάφον τοῦ μαθητοῦ Του Ἰωσήφ τοῦ ἀπὸ Ἀριμαθαίας (Μάρκ. 15,46).

Κατὰ τὰς πρώτας· πρώτας ἡμέρας τῆς Ἐκκλησίας μας, ποὺ ὁ διωγμὸς τῶν Χριστιανῶν ἦτο τὸ διάταγμα τῆς ἡμέρας, πολλοὶ διεκινδύνευον νὰ ὑποστοῦν βασανιστήρια καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ κάμουν εὐπρεπῆ ταφήν τῶν σωμάτων τῶν Μαρτύρων. Οἱ Χριστιανοὶ ἐφροντίζον, μὲ κάθε θυσίαν, ὅπως τὰ σώματα τῶν νεκρῶν των ἐνταφιάζωνται ἀκόμη καὶ μετὰ τὸν διαμελισμὸν των ἐκ μέρους τῶν θηρίων, εἰς τὰ ὁποῖα πολλάκις ἐξοριπτοντο, ὅπως καὶ μετὰ τὸ μερικὸν κυράκτωμά των ἐπὶ πασσάλων. Καὶ εἰς τὴν φροντίδα των ἐκείνην διὰ τὴν πρόεπουσαν ταφήν ὀφείλεται τὸ ὅτι διτηρήθησαν μέχρι σήμερον τὰ λείψανα πολλῶν Ἁγίων. Ὁ Χριστιανισμὸς δ.λ.δ., μόλις ἰδρῦθη, προσεπάθησε νὰ καταργήσῃ ἀμέσως τὸ εἰδωλολατρικὸν ἔθιμον τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ἐθάπτοντο εἰς τοὺς περιβόλους τῶν Ναῶν μετὰ τὴν κατάπανσιν τῶν διαγμῶν.

Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Ὀμήρου, οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας, συχνά, ἀλλ' ὄχι πάντοτε, ἔκαμνον ἐπικηδεῖους νεκρῶν πυρᾶς τῶν ἀποθανόντων, ὑπῆρχεν ὅμως ἐν χρήσει καὶ τὸ ἔθιμον τῆς ταφῆς, ὡς βλέπομεν εἰς τὰς Ἰκετίδας τοῦ Εὐριπίδου. Εἰς τὸ στόμα ἐξ ἄλλου τῶν νεκρῶν ἐτίθετο νόμισμα ὡς ναῦλος διὰ τὸν Χάρωνα· καὶ ὁσάκις ἐκαίετο ὁ νεκρός, ἡ κόνις του ἐκρατεῖτο εἰς λήκυθον ἢ ἐθάπτετο ὑπὸ τὴν γῆν.

Ἐν Ρώμῃ, κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς Δημοκρατίας, εἶχεν ἀρχίσει ἡ καῦσις τῶν νεκρῶν, ἐχρησιμοποιεῖτο ὅμως καὶ ἡ ταφή. Οἱ Αἰγύπτιοι

ἐταρτίζουον τοὺς νεκροὺς βασιλεῖς τῶν καὶ ἔκτιζον καὶ πυραμίδας, διὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς τάφοι τῶν. Οἱ Ἰνδοί, οἱ Παλαιστῖνοι, οἱ Πέρσαι, οἱ Κινέζοι δὲν ἔκαιον τοὺς νεκροὺς καὶ προέβαινον ἐσπευσμένως εἰς τὴν ταφήν των, εἰς τάφους μάλιστα οἰκογενειακοὺς. Ὁμοίως καὶ οἱ πρῶτοι-πρῶτοι Ἀμερικανοὶ ἔθαπτον τοὺς νεκροὺς των, ἂν καὶ οἱ Μεξικανοὶ ἤσκαον τὴν καῦσιν τῶν νεκρῶν. Μὲ ἄλλας λέξεις ἡ ταφή εἶναι ἔθιμον ἀρχαιότατον, προγενέστερον τοῦ ἔθιμου τῆς καύσεως.

Οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὴν καῦσιν τῶν νεκρῶν προσέβλεπον μὲ ἀπέχθειαν καὶ ἐπέτρεπον τοῦτο μόνον ὡς μέτρον ὑγιεινῆς κατὰ τὰς ἐποχὰς ἐπαναστάσεων, πολέμων καὶ πανώλους, διὰ νὰ μὴ μεταδοθοῦν ἀσθένεια τυφοειδοῦς πυρετοῦ ἢ διφθερίτιδος ἢ ἔξανθηματικού τύπου κ.τ.λ. Μόνον δὲ τοὺς μεγάλους κακούργους ἔκαιον κάποτε, καὶ τὰ ζῶα. Ὡς γνωστὸν ἡ πρώτη ἀγοραπωλησία γῆς, ποὺ ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν ἦτο ἡ ἀγορὰ τάφου ὑπὸ τοῦ Ἀβραάμ ἀντὶ «τετρακοσίων σίκλων ἀργυρίου» (Γένεσις 23, 16), διὰ νὰ ταφῆ εἰς αὐτὸν ἐν καιρῷ αὐτὸς καὶ ἡ οἰκογένειά του. Εἶναι ἄξιον ἐπίσης προσοχῆς καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὸ Βιβλίον Ἰεζεκιήλ (37, 12) : «Οὕτω λέγει Κύριος. Ἴδου ἐγὼ ἀνοίγω τοὺς τάφους σου καὶ ἰδοὺ πολλὰ ὄστιά».

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας κατ' ἐπανάληψιν, δι' Ἐγκυκλίον τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου μας καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. ἄ., διετύπωσε τὴν ἐπίσημον γνώμην ἧς κατὰ τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν (cremation). Ὅποιαδήποτε Ὁρθόδοξος Κατήχησις (βλέπε καὶ ἡμετέραν, σελίδα 38) θὰ μᾶς δείξῃ ὅτι ἡ ταφή τῶν νεκρῶν κατατάσσεται μεταξὺ τῶν σωματικῶν ἔργων τῆς φιλανθρωπίας. Ἀκόμη δὲ καὶ αἱ πλεον φιλελεύθεραι ἐκ τῶν Προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν δὲν συνιστοῦν τὴν καῦσιν τῶν νεκρῶν, παρὰ μόνον εἰς ἐκτάκτους περιπτώσεις, διὰ νὰ μὴ μεταδοθοῦν ἀσθένεια.

Ἡ καῦσις τῶν νεκρῶν ἀνεφάνη κυρίως μεταξὺ τῶν πολὺ ἐλευθεροφρόνων, κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος (19ου) αἰῶνος καὶ ἀπὸ τότε ἤρχισε νὰ εὐρίσκη ὀπαδοὺς. Κρεματορία, ὅπως τὰ λέγουν (ἀπὸ τὸ λατινικὸν ῥῆμα cremare=καίειν), ἰδρύθησαν καὶ εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας καὶ ὑπάρχουν σήμερον εἰς αὐτὰς μέχρι 170, καίονται δὲ εἰς αὐτὰ περὶ τὰ 34.000 σώματα κατ' ἔτος ἐπὶ 1.600.000 περίπου θανάτων, ποὺ ἔχομεν ἐτησίως εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας. Διὰ τὴν καῦσιν χρησιμοποιοῦνται ἀνθρακες ἢ φυσικὸν ἀεριοφῶς, διὰ νὰ σχηματισθῆ δυνατὴ θερμότης καὶ νὰ καῖ τὸ σῶμα εἰς 1—2 ὥρας, μεταβαλλόμενον εἰς στάκτην βάρους μέχρι 5 πόνωντς. Ἐὰν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐπιθυμοῦν τὴν στάκτην, ἡμποροῦν νὰ τὴν πάρουν. Πολλὰκις ὅμως διαβάζομεν εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι μερικοὶ διατάσσουν ὅπως ἡ στάκτη των σκορπισθῆ εἰς τὸν ἀέρα ἢ εἰς τὴν θάλασσαν ἢ εἰς ὄρισμένην περιφέρειαν.

Ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία ἀρνεῖται τὴν μετάδοσιν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων εἰς Καθολικοὺς, οἱ ὅποιοι ἐπιμένουν νὰ καοῦν, ἀφοῦ προηγουμένως τοῖς λεχθῆ ὅτι τοῦτο καταδικάζεται ὑπ' αὐτῆς. Τὴν ἰδίαν θεω-

ΤΑ ΙΕΡΑΤΙΚΑ ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΑ

Εἶναι ἀληθές, ὅτι παρ' ἡμῖν κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας σύντονος κατεβλήθη προσπάθεια καὶ ἐκ μέρους τοῦ Κράτους καὶ ἐκ μέρους διαφόρων κοινωνικῶν ὀργανώσεων, Τραπεζῶν, διαφόρων Ταμείων Ὑγείας κλπ. πρὸς διευκόλυνσιν τῆς φυγῆς τοῦ ἐργαζομένου κόσμου καὶ ἰδίως τῆς νεολαίας εἰς τὸ ὑπαιθρον κατὰ τὸ διάστημα τοῦ θέρους. Ἐνεκα τῶν σκληρῶν βιοτικῶν συνθηκῶν καὶ τῆς ἐντατικῆς καὶ διαρκοῦς ἐργασίας καθ' ὅλον τὸ ὑπόλοιπον διάστημα τοῦ ἔτους καὶ τῶν κλιματολογικῶν παρ' ἡμῖν ὄρων κατὰ τὸ θέρος, ἡ ἀνάγκη τῆς φυγῆς τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ θέρος εἰς τὸ ὑπαιθρον εἶναι ἀναγκαιοτάτη καὶ ἐπιτακτικὴ. Καὶ εὐτυχῶς, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐσημείωσα, εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο πολλὰ ἔχουν γίνει καὶ παρ' ἡμῖν, ὥστε καὶ ὁ πτωχὸς καὶ τὸ ἄπορο παιδί νὰ δύναται νὰ παραμείνουν ἐπὶ τινος ἐβδομάδας εἰς τὴν ἐσχολίαν, νὰ ἀναπαυθοῦν ἀπὸ τὴν καθημερινὴν τῶν ἐργασίαν καὶ νὰ ἀναπνεύσουν τὸν ἀέρα τῆς ἐξοχῆς καὶ τῆς θαλάσσης.

Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἰδρυσεν διὰ τὴν μαθητιῶσαν νεολαίαν εἰς πλεῖστα ὅσα σημεῖα τῆς χώρας μας ἡμιμονίμους καὶ μονίμους ὠραιοτάτας θερινὰς κατασκηνώσεις, εἰς τὰς ὁποίας δλόκληροι χιλιάδες παιδιῶν διέρχονται κατὰ τὸν καλλίτερον τρόπον τὰς θερινὰς διακοπὰς. Τὸ Ὑπουργεῖον Προνοίας καὶ ἄλλα Ὑπουργεῖα πολλαπλασιοῦν κάθε ἔτος τὰς κατασκηνώσεις των, ἡμιμονίμους καὶ μονίμους. Ὡσαύτως αἱ Τράπεζαι ἰδρυσαν εἰς θαυμασίας τοποθεσίας μικρὰς, δύναται τις νὰ εἴπῃ, θερινὰς πόλεις διὰ τοὺς ὑπαλλήλους καὶ τὰς οἰκογενείας των. Διάφορα Ταμεῖα Ὑγείας, Σύλλογοι, Σωματεῖα κλπ. ἀμιλλῶνται εὐγενῶς εἰς τὴν ἰδρυσιν καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν θερινῶν κατασκηνώσεων. Μετὰ χαρὰς δὲ σημειώνει τις, ὅτι καὶ Μητροπόλεις καὶ Κατηχητικὰ Σχολεῖα ἤρχισαν νὰ κινοῦνται πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην καὶ νὰ ἰδρύνουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κατασκηνώσεις διὰ τὰ παιδιὰ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ὥστε ἀδιάκοπος καθ' ὅλον τὸ ἔτος νὰ εἶναι ἡ παρακολούθησις αὐτῶν. Ὅτι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὅπως ἰδιαιτέρα πρέπει νὰ δοθῆ προσοχὴ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκάστη Μητρόπολις ὀφείλει νὰ δημιουργήσῃ τὰς παιδικὰς τῆς κατασκηνώσεις, εἶναι αὐτονόητον καὶ δὲν χρῆζει περαιτέρω ἀναπτύξεως.

ῥίαν ἔχει καὶ ἡ ἰδική μας Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, τονίζουσα πάντοτε τὸ «γῆ εἰ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσει», καὶ ἀρνεῖται τὴν ἐκκλησιαστικὴν Νεκρώσιμον Ἀκολουθίαν εἰς τοὺς παραγγέλλοντας εἰς τοὺς συγγενεῖς των νὰ τοὺς καύσουν μετὰ θάνατον. Ὁ λόγος τῆς αὐστηρότητος αὐτῆς εἶναι τὸ ὅτι ἡ καῦσις τοῦ σώματος τείνει εἰς τὸ νὰ μειώσῃ τὸ σέβας καὶ τὴν τιμὴν πρὸς τὸν νεκρὸν καὶ συνδέεται μὲ τὸ πνεῦμα τῶν πολεμίων τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι διαμφισβητοῦν τὰς διδασκαλίας ἧς περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ περὶ ἀναστάσεως τοῦ σώματος ἐν καιρῷ.

† Ὁ Νύσσης ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΠΟΛΥΖΩΓΙΔΗΣ

Μέσα ὅμως εἰς τὰς τόσας ποικιλονύμους θερινὰς κατάσκηνώσεις, ἡμιμονίμους καὶ μονίμους, αἱ ὁποῖαι εἶναι κατάσπαρτοι εἰς ὀλόκληρον τὴν χώραν, ματαίως ζητεῖ τις τὴν κατασκήνωσιν ἢ τὰς κατασκηνώσεις τῶν Ἱερέων. Δὲν εἶναι, ἄρα γε, ἄνθρωποι καὶ αὐτοὶ; δὲν κουράζονται ἐργαζόμενοι καθ' ὄλον τὸ ἔτος; δὲν εἶναι φιλάσθενοι μεταξὺ αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι νὰ ἔχουν ἀνάγκην ἐξοχῆς; Κανεὶς δὲν ἐπρόσεξε τὸ σημεῖον τοῦτο, κανεὶς δὲν τοὺς ἐσκέφθη. Καὶ ὅμως ἦτο τὸ εὐκολώτερον πρᾶγμα, πὺν ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῆ. Εὐτυχῶς, ἡ Ἐκκλησία, ἐκάστη Μητρόπολις, διασφῶζει ἀκόμη πολλὰ Μοναστήρια, τὰ ὁποῖα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐρίσκονται εἰς θαυμασίας τοποθεσίας, ἐπάνω εἰς τὰ κατάφυτα βουνὰ ἢ κοντὰ εἰς τὴν παραλίαν. Τί εὐκολώτερον θὰ ἦτο, ἓνα Μοναστήριον εἰς ἐκάστην Μητρόπολιν νὰ ὄριζετο ὡς τόπος θερινῆς διαμονῆς, εἰς τὸ ὁποῖον τμηματικῶς νὰ παρέμενον κατὰ τὸ θέρος οἱ Ἱερεῖς ὀλοκλήρου τῆς Μητροπόλεως; Εἰς τὸ Ἑσυχαστήριον αὐτὸ ὁ Ἱερεὺς θὰ εὕρισκε καὶ αὐτὸς τὴν ἀνάπαυσίν του, θὰ ἐξεκουράζετο καὶ θὰ ἀνελάμβανε νέας δυνάμεις.

Ἄλλ' ὁ προορισμὸς τῶν Ἑσυχαστηρίων τούτων δὲν θὰ ἐξηγητεῖτο εἰς τὸ ὕλικόν τοῦτο σημεῖον. Ἀναποφύκτως τὰ θερινὰ αὐτὰ Ἑσυχαστήρια, θὰ προσελάμβανον ἓνα πνευματικὸν περιεχόμενον καὶ θὰ ἐξυπηρέτουσαν πνευματικὸν σκοπὸν. Αὐτὸ δὲ εἶναι κυρίως πὺν μὲ ἠνάγκασε νὰ γράψω τὸ ἄρθρον τοῦτο. Ἐν πρώτοις, οἱ Ἱερεῖς, καλούμενοι νὰ ἡσυχάσουν εἰς τὰ θερινὰ αὐτὰ Ἑσυχαστήρια, θὰ ἀντελαμβάνοντο κατὰ τὸν πλέον ἀπτότερον τρόπον τὴν μέριμναν, τὴν ὁποῖαν δι' αὐτοὺς καταβάλλουν τὰ ἡγετικά στελέχη τῆς Ἐκκλησίας, πρᾶγμα πὺν θὰ ἐξήσκει μεγάλην εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ἐπ' αὐτῶν. Μὴ λησμονῶμεν, ὅτι εἴμεθα ἄνθρωποι. Ὅταν βλέπωμεν τὴν ἀκηδίαν ἐκείνων πὺν ἴστανται ἐπάνω ἀπὸ ἡμᾶς καὶ παραλλήλως βλέπωμεν τὴν μέριμναν, τὴν ὁποῖαν καταβάλλουν κρατικοὶ καὶ ἡμικρατικοὶ καὶ ἰδιωτικοὶ ὄργανισμοὶ διὰ τοὺς ἀνήκοντας εἰς αὐτούς, ἐπόμενον εἶναι κάποια πικρία, κάποια δυσαρέσκεια καὶ ἓνα αἰσθημα μειονεκτικότητος νὰ γεννᾶται εἰς τὴν ψυχὴν μας.

Ἐνα δευτέρον ὄραϊον στοιχεῖον τῆς τοιαύτης ὁμαδικῆς συμβίωσης αὐτομάτως θὰ διεμορφώνετο, ἢ ἀνταλλαγὴ σκέψεων ἐπὶ τῶν παντοίων προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀναφαίνονται καθ' ἐκάστην ἐν τῇ ἐνασκήσει τοῦ ποιμαντορικοῦ ἔργου. Ἡ τοιαύτη δὲ ἐργασία πὺν μόνη τῆς θὰ ἐγένετο, χωρὶς κανεὶς νὰ τὴν ἐπιβάλλῃ, πολλὰ τὰ καλὰ θὰ ἐπέφερε. Ὁ γεροντότερος θὰ μετεβίβαζε τὴν πολύτιμον πείραν του εἰς τοὺς νεωτέρους, ὁ πνευματικώτερος τὴν περίσσειαν τῆς πνευματικότητός του καὶ ὁ πλέον μορφωμένος τὴν φωτεινὴν του καθοδήγησιν. Περιττὸν δὲ νὰ σημειώσω, ὅτι καὶ ὁ σύνδεσμος τῶν οὕτω, ἔστω καὶ δι' ὀλίγον χρόνον, διαβιούντων θὰ καθίστατο στενωτέρος καὶ πνεῦμα συναδελφώσεως στενωτέρας θὰ ἐδημιουργεῖτο.

Ἐπὶ πλέον εἰς τὰ Ἑσυχαστήρια ταῦτα θὰ ἐγένετο, κατ' ἀνάγκην, μία πνευματικὴ περισυλλογὴ, μία αὐτοσυγκέντρωσις, ἢ ὁποῖα εἶναι τόσον ἀναγκαῖα καὶ τόσον συχνὰ πρᾶσιάζεται εἰς τοὺς πνευματικῶς ἐργαζόμε-

νους καὶ ἰδίᾳ εἰς ἐκείνους πὺν ἔρχονται εἰς ἐπαφήν μὲ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τοῦτο καὶ αἱ ἄλλαι Ἐκκλησιαὶ ἴδρυσαν τὰ λεγόμενα Retreats πρὸς θεραπεῖαν ἀκριβῶς τῆς ἀνάγκης ταύτης.

Ἄλλ' εἰς τὰ θερινὰ αὐτὰ Ἑσυχαστήρια θὰ ἠδύνατο νὰ γίνῃ συστηματικώτερα πνευματικὴ ἐργασία διὰ τῆς ἐξετάσεως διαφόρων θεμάτων καὶ προβλημάτων, σχέσιν ἐχόντων πρὸς τὸ λειτουργημάτων τοῦ Ἱερέως, ἐπὶ τῇ βάσει προγράμματος ἐκ τῶν προτέρων προπαρασκευασμένου καὶ μελετημένου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἢ λέξις «Ἑσυχαστήριον» θὰ προσελάμβανε πλήρως τὴν σημασίαν, τὴν ὁποῖαν εἶχεν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν τὰ Ἑσυχαστήρια ἦσαν κέντρα πνευματικῆς προαγωγῆς τῶν ἐφησυχάζόντων. Τὴν μέριμναν τῆς τοιαύτης ἐργασίας θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτελέσῃ ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ θὰ ἦτο μία σπουδαία ὑπηρεσία, τὴν ὁποῖαν θὰ προσέφερεν εἰς τὸν Κλήρον μας. Δὲν λησμονῶ τὴν χαρὰν καὶ τὴν συγκίνησιν, τὴν ὁποῖαν ἠσθάνθη, ὅταν ἐπεσκέφθη κατὰ τὸ θέρος τοῦ παρελθόντος ἔτους μίαν Μονήν, εὐρισκουμένην εἰς τινα νῆσον τῆς Προποντιδος, μεταβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς θερινὸν ἐνδιαίτημα τῶν περιοδικῶς προσκαλουμένων εἰς αὐτὴν ἐφημερίων.

Τὰς ἀνωτέρω σκέψεις ἐσημείωσα ἐν τῇ πεποιθήσει, ὅτι θὰ εὕρουν τὴν δέουσαν ἀπήχησιν παρὰ τοῖς ἀρμοδίους. Ἡ πεποιθήσις μου αὕτη στηρίζεται εἰς τὴν πρόδηλον ἀνάγκην τοῦ πράγματος, εἰς τὰ ὀφέλη, τὰ ὁποῖα θὰ προκύψουν ἐκ τῆς θεραπείας ταύτης, καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν εὐκολον καὶ σχεδὸν ἀδάπανον πραγματοποίησιν τῶν προτεινομένων. Εἶναι καιρὸς νὰ προσέξωμεν, ὅσον ἡμποροῦμεν περισσότερον, τὸν Ἱερέα.

B. ΒΕΛΛΑΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου
Γεν. Διευθυντῆς τῆς Ἀποστ. Διακονίας

ΕΞΕΔΟΘΗ ΚΑΙ ΕΤΕΘΗ ΗΔΗ ΕΙΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΝ

Ο ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΗΣ
ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ 1955
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Περιέχει: Δι' ἐκάστην ἡμέραν σύντομον ἱστορίαν τοῦ κατ' αὐτὴν ἐορταζομένου ἱεροῦ γεγονότος ἢ προσώπου καὶ διὰ τὰς Κυριακάς σύντομα ἐποικοδομητικὰ σημειώματα ἐπὶ τῶν κατ' αὐτὰς ἀναγινωσκομένων Εὐαγγελίων.

Μετὰ τοῦ καλλιτεχνικοῦ τοῦ πλαίσιου, μὲ πολύχρωμον εἰκόνα τῆς Θεοτόκου (κρητικῆς βυζαντινῆς τέχνης), τιμᾶται δρχ. 10.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(ΕΠΙ ΤΗΣ 100ΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΥΤΗΣ)

Εἰσαγωγή.

Ἀπὸ πάσης ἐπόψεως εἶναι ἐνδιαφέρουσα ἡ ἱστορία τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς διοικητικοῦ αὐτῆς σώματος, ἀφ' ἧς ἡ Ἐκκλησία αὕτη ἀνεκηρεύθη Ἀυτοκέφαλος (23 Ἰουλίου 1833, καὶ 29 Ἰουνίου 1850). Θὰ ἦτο δέ, δι' αὐτὸν τὸν λόγον, εὐχῆς ἔργον νὰ ἐκδοθῆ εἰδικὸν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἔργον, ἵνα περιλάβῃ τὴν ἱστορίαν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1833 μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, καὶ ἵνα φέρῃ εἰς φῶς λεπτομερείας χρoσιμoῦς ἀπὸ ἱστορικῆς ἐπόψεως, ἀγνώστους δὲ μέχρι σήμερον. Ἀλλὰ, καὶ διότι διὰ τοῦ Συνοδικoῦ τούτου συστήματος ἐκυβερνήθη ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἤδη ἀπὸ 120 καὶ πλέον ἐτῶν, καὶ μέχρι τῆς σήμερον δι' αὐτοῦ ἐξακολουθεῖ νὰ διοικῆται, εὐκαίον θὰ ἦτο νὰ γραφῆ ἡ Συνοδικὴ οὕτως εἰπεῖν Ἱστορία τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος¹.

Ἄκρως δὲ πολύτιμοι καὶ μοναδικαὶ πηγαὶ πρὸς συγγραφὴν τοιοῦτου ἔργου, εἶναι οἱ 50 ὀγκῶδεις Κώδικες τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, περιλαμβάνοντες τὰ Πρακτικὰ αὐτῆς, ὡς ἐνιαίου διοικητικοῦ ὀργάνου, ἀπὸ τῆς συνεδρίας τῆς 21 Ἰουνίου τοῦ 1834, μέχρι τῆς σήμερον², καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ πληρέστατον Ἀρχεῖον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὸ ὁποῖον εἶναι πηγὴ διανγῆς τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μὴ οὔσης ὁμως, πρὸς τὸ παρόν, δυνατῆς τοιαύτης τινος συγγραφῆς, ἡ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ἀνηκούσης εἰς τοὺς εἰδικῶς περὶ τὴν νεωτέραν Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀσχολουμένους, προτίθεται, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου ἐ. ἐ. (1954) ἀρξαμένης κατ' ἀριθμὸν Ἐκατοστῆς Συνοδικῆς περιόδου τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, ὡς ἐν χρονικῶ, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἱστορίαν

τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ πλαίσια, ἐντὸς τῶν ὁποίων περιλαμβάνεται τὸ ὑπὸ ἀνάπτυξιν θέμα, εἶναι ὀρισμένα. Διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης παρέχονται, σὺν ἄλλοις, χρoσιμοὶ τινὲς πληροφορίαι ἐκ τῶν Κωδίκων τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου προερχόμεναι, κανονικῆ ἐγκρίσει τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου Αὐτῆς, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδωνος. Κατὰ ταῦτα ἐκτίθεται ἀμέσως κατωτέρω, κεφαλαιωδῶς, τὸ ἱστορικὸν τοῦ Συνοδικoῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος διοικητικοῦ συστήματος, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς χώρας ἡμῶν ἀπὸ τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ καὶ καθ' ἑξῆς, μέχρι σήμερον.

Ὡς γνωστὸν δέ, καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀριθμήσεως τῶν Συνοδικῶν περιόδων, ἦτις ἐγένετο ἀπὸ τῆς Συνεδρίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 2 Σεπτεμβρίου τοῦ 1852 (ἐφαρμογῆ τοῦ Νόμου ΣΑ' «Νόμος καταστατικὸς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» τοῦ 1852) ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, Συνοδικῶς διφυκῆθη.

Ἡ πενταμελὴς Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ 1828.

Βεβαίως δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ἐν τῇ κυριολεξίᾳ Σύνοδος ἡ ὑπὸ τοῦ πρώτου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννου Καποδίστρια διορισθεῖσα τῇ 7 Ὀκτωβρίου τοῦ 1828 Πενταμελὴς Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ, ἐκ τῶν Ἀρχιερέων Αἰγίνης Γερασίου, Τριπόλεως Δανιὴλ, Ταλαντίου Νεοφύτου, Ἀνδροῦσης Ἰωσήφ καὶ Δαμαλῶν Ἰωνᾶ¹.

Κατὰ τὸ σχετικὸν τοῦ εὐσεβοῦς ἐκεῖνου Κυβερνήτου ψήφισμα τῆς 22 (:) Ἰανουαρίου τοῦ 1828, ἡ ἐν λόγῳ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ προεδρεύεται παρὰ τοῦ ἔχοντος τὸν ἀνώτερον βαθμὸν μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς. Ἐκλέγει ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἓνα γραμματέα· ἐνασχολεῖται κατ' εὐθείαν εἰς ὅ,τι γενικῶς ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐνεσιῶσαν κατάστασιν καὶ τὰς χρoίας τῆς Ἐκκλησίας»².

Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ἠδύνατο νὰ ἀναλάβῃ τὰ χρoία καὶ τὰ βῆθη τοῦ γραμματέως, «οἱ μὲν διὰ τὸ προβεβηκὸς τῆς ἡλικίας, οἱ δὲ διὰ τὰς πικρὰς ἀσθενείας των», (ὡς γράφει πρὸς τὴν Κυβερνήσιν ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀπὸ Αἰγίνης, τῇ Θ' Ἰανουαρίου τοῦ α ω κ θ), προσελήφθησαν, ἀποφάσει τοῦ Κυβερνήτου, ὡς γραμματεῖς, τῆς μὲν διὰ τὴν Πελοπόννησον προοριζομένης Ἐπιτροπῆς (ἐκ τῶν Τριπόλεως Δανιὴλ, Ταλαντίου Νεοφύτου

1. Σημειωτέον, ὅτι τὴν Ἐπισκοπικὴν Ἱστορίαν τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συνέγραψεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης πρῶην Λήμνου κ. Βασίλειος. Βλέπε: Βασιλείου Ἀτίση, Ἐπισκόπου Ταλαντίου, Ἐπίτομος Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον, τόμος Α', Ἀθῆναι 1948, σελίδες 320. Τοῦ αὐτοῦ (Μητροπολίτου πρῶην Λήμνου) ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον, τόμος Β', Ἀθῆναι 1953, σελίδες 304. Διὰ τοῦ Γ' τόμου ολοκληρωθήσεται τὸ πολύτιμον ἔργον.

2. Ἀτυχῶς ὁ Κώδιξ τῶν Πρακτικῶν, ὁ περιλαμβῶν τὰ Πρακτικὰ μετὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 12 Ὀκτωβρίου τοῦ 1856 ἔχει ἀπολεσθῆ, ἀγνωστον πότε. Μετὰ τὴν ὡς ἀνω συνεδρίαν, ὁ ἐπακολουθῶν Κώδιξ ἀρχεται ἀπὸ τῆς συνεδρίας τῆς 11 Νοεμβρίου τοῦ 1860. Ἀλλὰ καὶ τοῦ πρώτου Κώδικος τῶν Πρακτικῶν ἡ ἀρχὴ ἔλλειπει. Ἐλλείπουσι δηλαδὴ τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων ἀπὸ τῆς 23(27) Ἰουλίου τοῦ 1833, μέχρι τῆς πρὸ τῆς συνεδρίας τῆς 12 Ἰουνίου τοῦ 1834 γενομένης συνεδρίας. Σῶζεται τὸ τέλος τῶν Πρακτικῶν τῆς πρὸ αὐτῆς συνεδρίας.

1. Τάσου Ἀθ. Γριγοροπούλου, Ἡ ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια διορισθεῖσα πενταμελὴς Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Ἐκκλησίας», τόμ. Α'· ΔΑ'), Ἀθῆναι 1954, σελ. 5·10. — Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου (Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν), Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόμος Α', Ἀθῆναι 1920, σελίς 35.

2. Τάσου Ἀθ. Γριγοροπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 6.

καὶ Ἀνδρούσης Ἰωσήφ) ὁ Καλλίνικος Καστόρχης, τῆς δὲ διὰ τὴν ἀνά τὰς νήσους περιοδεῖαν προοριζομένης Ἐπιτροπῆς (ἐκ τῶν Αἰγίνης Γερασίμου καὶ Δαμαλῶν Ἰωνᾶ), ἀντὶ τοῦ Γρηγορίου Κωνσταντιᾶ, ἀρνούμενου νὰ μετᾶσχη τῆς περιοδεΐας, ὁ Διονύσιος Χρήστου¹.

Τὸ ἔργον τῆς Πενταμελοῦς ταύτης Ἐπιτροπῆς ἔληξε κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1829, περιεστράφη δ' ἐντὸς τοῦ κύκλου διαφέροντος, ὃν ἐχάραξε τὸ ὡς ἄνω ψήφισμα τῆς 22 (;) Ἰανουαρίου τοῦ 1828.

Ἡ Ἐπταμελής Ἐπιτροπεΐα τοῦ 1833.

Διὰ τοῦ Βασιλικοῦ, περαιτέρω, Διατάγματος τῆς Ἀντιβασιλείας (Ὁθωνος), ὅπερ φέρει χρονολογίαν 15 Μαρτίου τοῦ 1833², καθηρτίσθη Ἐπταμελής Ἐπιτροπεΐα, σκοπὸς τῆς ὁποίας ἦτο «νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν στάσιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν μοναστηρίων καὶ νὰ προβάλλῃ τὰ μέσα πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεως τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ὀνομαστικῶς τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ ἀνωτέρου καὶ τοῦ κατωτέρου κλήρου, καὶ τῆς συστάσεως *Συνόδου μονίμου* διὰ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις» νὰ παρουσιάσῃ δὲ καὶ περιεκτικὴν ἔκθεσιν περὶ τοῦ σημαντικωτάτου τούτου ἀντικειμένου»³.

Κατὰ τὸ ὡς ἄνω Διάταγμα ἐκ τῶν προτέρων ἰδρύετο «*Σύνδος μόνιμος*», καθὰ παρατηρεῖ ὁ Χρυσόστομος Παπαδοπούλου⁴.

Μέλη τῆς Ἐπταμελοῦς ἐκείνης Ἐπιτροπεΐας ὠρίζοντο, διὰ τοῦ διαληφθέντος Διατάγματος, ὁ Πανοῦτσος Νοταρᾶς, δύο Ἐπίσκοποι πρόσφυγες ἐκ Τουρκίας, ἦτοι ὁ Ἰγνάτιος Ἀρδαμερίου, καὶ ὁ Παῖσιος Ἐλαίας, ὅστις ἦτο καὶ τοποτηρητὴς Μεσσηνίας, ὁ ἱερεὺς Θεοκλήτος Φαρμακίδης, ὁ Σκαρλάτος Δ. Βυζάντιος, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς θὰ ἦτο δ' ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργὸς (Σπ. Τρικούπης), ἔδρα δὲ τῶν συσκέψεων αὐτῆς τὸ *Ναύπλιον*, ἢ τότε Πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Κατὰ τὸ ἀπὸ 3)15 Ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1833 Β. Διάταγμα τοῦ Ἀντιβασιλέως Μάουρερ, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Θεοκλήτου Φαρμακίδου συνετέλεσε νὰ αὐτοανακηρυχθῆ Ἀυτοκέφαλος ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργὸς εἶχε καθῆκον, σὺν ἄλλοις, «νὰ ἐγκαθιδρῆ τὰς *Συνοδικὰς ἀρχὰς* (δηλονότι τῆς κατ' ἔτος ἀλλασσομένης Συνόδου), νὰ ἐπιτηρῆ εἰς τὰς πράξεις αὐτῶν καὶ νὰ ἐκδίδῃ τὰς κατὰ συνέπειαν ἀποφάσεις»⁵.

Ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Θεοκλήτου Φαρμακίδου καταρ-

τιθείσῃ *Ἐκθέσει* τῆς Ἐπταμελοῦς ἐκείνης Ἐπιτροπῆς, ἐν σχέσει πρὸς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ ἐλευθερωθείσης Ἑλλάδος, ἐγράφη, ὅτι «εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας ἰδίως κρίνεται ἀναγκαῖα καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, διοικοῦσα καὶ οἰκονομοῦσα τὰ κατὰ τὴν Ἐκκλησίαν, τὰ μὲν ἐκτὸς ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀρχοντος, τὰ δὲ ἐντὸς ἀφ' ἑαυτῆς... Εἰς τὴν εἰρημένην Ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν ἐδώκαμεν ὄνομα *Σύνδος διαρκῆς*, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας» καὶ αὕτη θέλει εἶναι ἡ ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχή, εἰς αὐτὴν ὑπόκειται ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς Κλήρος, αὕτη φροντίζει περὶ πάντων, διοικεῖ καὶ οἰκονομεῖ τὰ πάντα, ὅσα καθαρῶς Ἐκκλησιαστικὰ»¹.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Ἐκθέσεως ταύτης, ὄντος δὲ ἐτοίμου ἐκ τῶν προτέρων τοῦ Β. Διατάγματος περὶ αὐτοκεφαλαιοποιήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῇ 23 Ἰουλίου (4 Αὐγούστου) τοῦ 1833 ἀνεκηρύχθη, ἐν Ναυπλίῳ, αὐτοκέφαλος ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἄνευ συναινέσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τοῦ Β. ἐκείνου Διατάγματος ἐκδοθέντος ἐπ' ὀνόματι τοῦ «Ὁθωνος», τοῦ «ἐλέφ Θεοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος», ὑπογραφέντος ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλείας, καὶ τοῦ τότε Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελοῦντος δὲ τὸν πρῶτον Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος².

Ἐγκαθιδρύσις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν Ναυπλίῳ (27 Ἰουλίου 1833).

Κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Β. τούτου Διατάγματος τῆς 23 Ἰουλίου τοῦ 1833, ὅπερ ἦτο «διακηρύξει περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας», «ἡ Ἱερὰ Σύνοδος σύγκειται ἀπὸ πέντε μέλη ἐξ ὧν εἰς πρόεδρος», διοριζόμενα παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Τὰ μέλη τῆς οὕτω διορισθείσης ΠΡΩΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ, κατὰ τὸ ἀπὸ 25 Ἰουλίου τοῦ 1833 Β. Διάταγμα, ἦσαν ὁ Κορινθίος Κύριλλος Πρόεδρος, Ἐπιτροπος τῆς Ἐπικρατείας ὁ Ὑπουργικὸς Σύμβουλος Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς, Σύμβουλοι (μέλη) ὁ Μητροπολίτης Θηβῶν Παῖσιος, ὁ Μητροπολίτης Σαντορίνης Ζαχαρίας, ὁ πρῶν Μητροπολίτης Λαρίσης καὶ Ἐκκλησιαστικὸς τοποτηρητὴς Ἡλιδος Κύριλλος, καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης Ἰωσήφ. Γραμματεὺς τῆς Συνόδου ὠρίσθη ὁ «ἱερομόναχος» Θεοκλήτος Φαρμακίδης. Ἀναπληρωματικὰ δὲ μέλη (σύμβουλοι) τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὠρίσθησαν ὁ Ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως Ἀνθίμος, καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Ταλαντίου Νεόφυτος³.

Τὴν μεθεπομένην ἡμέραν, ἦτοι τῇ 27 Ἰουλίου (1833), ἐπὶ τῇ ἐγκαθιδρύσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐψάλη Δοξολογία, ἐν τῷ ἐν Ναυπλίῳ ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, παρόντος τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος,

1. Τάσον Ἀθ. Γριτσοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 17 - 20.

2. Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀριθ. φύλλου 11, τῆς 31 Μαρτίου τοῦ 1833, σελίς 72.

3. Χρυσόστομος Παπαδοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 70 - 71.

4. Χρυσόστομος Παπαδοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω σελίς 71.— Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ.λ.π. Ἀθήναι 1901, σελίς 7.

5. Χρυσόστομος Παπαδοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 71 - 72.

1. Χρυσόστομος Παπαδοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 78, 91.

2. Χρυσόστομος Παπαδοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 102.— Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων κ.λ.π. σελίς 8, 13.

3. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 18.

ὑπὸ τοὺς κανονισμοὺς τῶν φρουρίων τοῦ Ναυπλίου, ἐπὶ τῷ γεγονότι ἐκείνῳ¹.

Ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος», ὡς ἀρχικῶς ἐκλήθη, ἀπὸ τῆς ὡς ἄνω συστάσεως αὐτῆς ἦτο, ὡς καὶ προηγουμένως ἐλέχθη, τὸ *Ναύπλιον*, ἢ πρώτη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους πρωτεύουσα. Μετὰ παρέλευσιν ὀμῶς ἐνὸς καὶ πλεόν ἔτους, ἦτοι τῇ 13 Δεκεμβρίου τοῦ 1834, ὅ,τε Βασιλεὺς Ὁθων καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐγκαθίστανται εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν νέαν τοῦ Βασιλείου Πρωτεύουσαν².

Κατ' ἀκολουθίαν καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μετέφερε τὴν ἔδραν αὐτῆς εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐν αὐταῖς ἔκτοτε συνεδριάζουσα³.

Εἰς τὰ παλαιότερα Πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἢ ἔδρα τῶν συνεδριάσεων ἀναφέρεται δύο μόνον φορές.

Ἐν πρώτοις ἀναφέρεται τὸ *Ναύπλιον* ὡς ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς τὸ τέλος τῶν Πρακτικῶν τῆς συνεδρίας τῆς 27 Ὀκτωβρίου τοῦ 1834. Εἶναι ἢ ἐν Ναυπλίῳ τελευταία συνεδρίασις. Τὸ τέλος τῶν Πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως ἐκείνης ἔχει ὡς ἑξῆς: «τῇ 29 Ὀκτωβρίου 1834 ἐν Ναυπλίῳ».

Εἶτα ἐπακολουθοῦσιν αἱ ὑπογραφαὶ αὗται:

- Ὁ Κορίνθου Κύριλλος, Πρόεδρος
- Ὁ Ἀττικῆς Νεόφυτος
- Ὁ Βοιωτίας Παῖσιος
- Ὁ Ἀργολίδος Κύριλλος
- Ὁ πρῶν Ἡλείας Ἰωνᾶς.

Κατὰ ταῦτα, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνεδριάζεν ἐν Ναυπλίῳ ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1833 μέχρι τῆς 29 τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους 1834, ἦτοι ἐπὶ 15 μῆνας.

Ἡ πρώτη, ἀκολούθως, συνεδρίασις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὴν νέαν πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους, τὰς Ἀθήνας, ἐγένετο τῇ 17 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1834.

Ἡ ἀρχὴ τῶν Πρακτικῶν τῆς ἱστορικῆς, δύνатаί τις νὰ εἴπῃ, συνεδριάσεως ταύτης, ἔχει οὕτω: «*Ἀρχή, σὺν Θεῷ τῶν Συνεδριάσεων τῆς Συνόδου ἐν Ἀθήναις 1834. Δεκεμβρίου 17. Παρόντων ὄλων τῶν μελῶν τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Β. Ἐπιτρόπου κλπ.*».

Τὸ πρῶτον δὲ τοῦτο τῶν ἐν Ἀθήναις συνεδριά-

σεων Πρακτικῶν τῆς Ἱ. Συνόδου ὑπογράφουσιν οἱ ἀνωτέρω ἀναφερόμενοι πέντε Ἱεράρχαι. Δευτέρα ἐν Ἀθήναις συνεδρίασις ἐγένετο τῇ ἐπομένη ἡμέρᾳ, τρίτη δὲ τῇ μεθεπομένη ἀπὸ τῆς πρώτης συνεδριάσεως.

Ἐκτοτε, μετὰ παρέλευσιν ἐξήκοντα περιόπου ἐτῶν, μνημονεύεται ἐν τοῖς Πρακτικοῖς οὐχὶ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλ' ἡ ὁδὸς τῆς Ἁγίας Φιλοθέης. Εἰς τὰ Πρακτικὰ δηλαδὴ τῆς συνεδριάσεως τῆς 3 Ἰουνίου τοῦ 1894 (συνεδρίασις ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ σημερινοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἁγίας Φιλοθέης Συνοδικοῦ Μεγάρου) ἀναφέρεται ἡ ὁδὸς ἐν ἣ ἐν Ἀθήναις εὗρισκεται τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον («κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς Ἁγίας Φιλοθέης»). Τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ὡς τόπου συνεδριάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, συνεχῶς ἀναφέρεται μέχρι τῆς σήμερον ἐν ἀρχῇ ἐκαστοῦ Πρακτικοῦ, ἀπὸ τῆς α' συνεδρίας τῆς Οἰκονομικῆς περιόδου (1927—1928), τῆς γενομένης τῇ 5 Ὀκτωβρίου τοῦ 1927, ὑπὸ τὴν ἐξῆς ἔνδειξιν: «Ἐν Ἀθήναις 5 Ὀκτωβρίου 1927».

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δὲν ὄριζετο, κατὰ τοὺς ἐκαστοτε ὑπὸ τοῦ Βασιλέως διοριζομένους Συνοδικούς¹, ὁ Ἀθηνῶν, ἀφ' ἧς αἱ Ἀθηναὶ ἐγένοντο πρωτεύουσα τοῦ Κράτους (13 Δεκεμβρίου τοῦ 1834 καὶ ἑξῆς), ἀλλ' ἄλλων Ἐπαρχιῶν Ἱεράρχαι.

Ἀπὸ τῆς, κατὰ τὴν 29 Ἰουνίου τοῦ 1850, ἐκδόσεως τοῦ *Συνοδικοῦ Τόμου*, δι' οὗ κανονικῶς ἀνεκηρύχθη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου αὐτοκέφαλος ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἐκαστοτε Ἀθηνῶν εἶναι καὶ Πρόεδρος τῆς ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ συνεδριάζουσας Ἱερᾶς Συνόδου. *Πρῶτος δ' Ἀθηνῶν καὶ Πρόεδρος* τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι ὁ «Ἀττικῆς», καὶ ἀπὸ τοῦ 1852² «Ἀθηνῶν» Νεόφυτος ὁ Μεταξᾶς (1833 - 1861)³.

Ἡ διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 23 Ἰουλίου τοῦ 1850 ὀρισθεῖσα Ἱερὰ Σύνοδος, ἀμέσως μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου, εἶχε τὴν ἐξῆς σύνθεσιν: Ἐπίσκοπος Ἀττικῆς Νεόφυτος, Μητροπολίτης Κυνοουρίας Διονύσιος, Ἐπίσκοπος Εὐβοίας Νεόφυτος, Ἐπίσκοπος Καλαβρυτῶν Βαρθολομαῖος, Μητροπολίτης Φθιώτιδος Ἰάκωβος. Οὗτοι ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀττικῆς Νεοφύτου, κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς χειροτονίας συνεδριάζοντες, ἀπετέλεσαν τὴν «ἐνεστῶσαν Συνοδικὴν περιόδον», ἔχοντες ἀναπληρωματικὰ μέλη τούς, Μητροπολίτην Κυκλάδων Δανιήλ, καὶ Μητροπολίτην Λοκρίδος Ἀγαθάγγελον⁴.

1. Βλέπε τὰ Β. Διατάγματα εἰς τὴν *Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος*.

2. *Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος*, ἀρ. φύλλου 30, τῆς 2 Αὐγούστου τοῦ 1852, σελίς 207. — *Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου*, ἔνθα ἀνωτέρω, σελίς 31, 128. — *Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου*, ἔνθα ἀνωτέρω, σελίς 363.

3. *Βασιλεῖον Ἀτίση*, Ἐπισκόπου Ταλαντίου, Ἐπίτομος Ἐπισκοπικῆ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον, τόμος Α', Ἀθήναι 1948, σελ. 8 - 9.

4. *Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος*, ἀρ. φύλλου 21, τῆς 29 Ἰουλίου τοῦ 1850, σελίς 82.

1. *Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου*, ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 108.

2. *Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος*, ἀρ. φύλλου 36, τῆς 28 Σεπτεμβρίου τοῦ 1834, σελίς 266. Κατὰ τὸ Β. Διάταγμα τῆς 18(30) Σεπτεμβρίου τοῦ 1834 «περὶ μεταθέσεως τῆς Βασιλικῆς Καθέδρας εἰς Ἀθήνας», ἐν ἀρθρῷ 2 ἀναφέρεται «ἡ Καθέδρα Ἡμῶν μετατίθεται κατὰ τὴν α' Δεκεμβρίου Τ.Ε. ἐκ Ναυπλίου εἰς Ἀθήνας». Ἐν δὲ τῷ 3 ἀρθρῷ ταῦτα διακελεύονται: «Κατὰ τὴν 1(13) Δεκεμβρίου Τ.Ε. θέλουν καθιδρυθῆ ἐν Ἀθήναις καὶ ὅλα τὰ Ἡμέτερα Ὑπουργεῖα τῆς Ἐπικρατείας μετὰ τῶν ἀμέσως εἰς αὐτὰ ὑπαγομένων τμημάτων, ἐτι δὲ καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, τὸ Γεν. Ταμεῖον, καὶ τὸ Γεν. τῶν Ταχυδρομείων Διευθυντήριον». — *Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου*, ἔνθα ἀνωτέρω, σελίς 186.

3. Κατὰ τὸ Β. Διάταγμα τῆς 23 Ἰουλίου (4 Αὐγούστου) τοῦ 1833 ἐν ἀρθρῷ 2 «ἡ Σύνοδος προεδρεύει (γραπτέον παρ-εδρεύει) εἰς τὴν καθέδραν τοῦ Βασιλέως...».

*Ἐναρξίς ἀριθμώσεως τῶν Συνοδικῶν περιόδων
(Αη, Βα, Γη, Δη Συνοδικαὶ περίοδοι).*

Καὶ ἀναφέρεται μὲν ἐν τῷ ὡς ἄνω Β. Διατάγματι τῆς 23 Ἰουλίου τοῦ 1850 ἡ «ἐνεστῶσα Συνοδικὴ περίοδος» ἀλλ' αὕτη, ὡς καὶ αἱ πρὸ αὐτῆς (ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1833), καὶ αἱ μέχρι τοῦ 1852 Συνοδικαὶ περίοδοι δὲν ἠριθμοῦντο. Ἦσαν συνεχεῖς.

Ἡ ἀρίθμωσις τῶν Συνοδικῶν περιόδων ἤρξατο ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ νόμου ΣΑ', τῆς 9 Ἰουλίου τοῦ 1852 («Νόμος καταστατικὸς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»), τοῦ ἐπὶ Ὀθωνος ἐκδοθέντος.

Κατὰ τὴν παράγραφον Β' τοῦ νόμου τούτου, «ἀνωτάτη ἐν τῷ βασιλείῳ Ἐκκλησιαστικῆ ἀρχῆ ὑπάρχει Σύνοδος διαρκῆς φέρουσα τὸ ὄνομα, Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Καθεδρεῖται δὲ διαρκῶς ἐν τῇ καθέδρῳ τοῦ Βασιλείου, καὶ ἔχει σφραγίδα ἰδίαν, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας εἶναι ἐγκεκαραγμένον τὸ σημεῖον τοῦ Τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, κύκλῳ δὲ τὰ γράμματα Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Κατὰ τὴν Γ' παράγραφον: «Ἡ Ἱερά Σύνοδος σύγκεται ἐκ πέντε μελῶν ἰσοψηφῶν, ἐκ τῶν ἐν τῷ βασιλείῳ Ἀρχιερέων τῶν ἔχοντων Ἐπισκοπίας, ὧν εἷς πρόεδρος, καὶ τέσσαρες σύνεδροι. Καὶ πρόεδρος μὲν ὑπάρχει διαρκῶς ὁ κατὰ καιρὸν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ βασιλείου ἀρχιερατεῖων Μητροπολίτης· οἱ δὲ σύνεδροι καλοῦνται ἀλληλοδιαδόχως παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὴν τάξιν τῶν πρεσβείων τῆς ἀρχιερωσύνης, διατηρουμένης ἐνὶ ἐκάστῳ εἰς τὰς συνεδριάσεις καὶ τῆς τάξεως τοῦ ἰδίου βαθμοῦ.

Ἀνὰ πᾶν ἔτος οἱ Σύνεδροι ἐπ'ἀνέρχονται εἰς τὰς ἐπαρχίας των, καθόσον ἡ κυβέρνησις δὲν διατηρήσῃ ἐπὶ πλείον τινας ἐξ αὐτῶν, οἵτινες δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνωσι τοὺς δύο.

Ἐν ἀπουσίᾳ ἢ ἄλλῳ καλύματι, τὸν Πρόεδρον ἀναπληροῖ ὁ εἰς τὰς συνεδριάσεις ἀμέσως μετ' αὐτὸν προκαθήμενος τῶν ἄλλων. Εἰς τυχούσῃ δὲ ἀνάγκῃ ἀναπληρώσεως τινὸς τῶν Συνέδρων καλεῖται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ὁ κατὰ τὴν ἀνωτέρω τάξιν ἐπόμενος αὐτοῦ.

Ἡ ἐνιαυσία συνοδικὴ περίοδος ἀρχεται ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἔτους».

Ἐν τῇ παραγράφῳ Ε' ἀναφέρεται, ὅτι «ἡ Ἱερά Σύνοδος ἔχει Α' καὶ Β' Γραμματεῖα κληρικούς», ἐν δὲ τῇ παραγράφῳ ΣΤ' λόγος γίνεται περὶ τοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικῷ Ἐπιτρόπου».

Τέλος, ἐν τῇ ΚΘ' παραγράφῳ ταῦτα, ἐν σχέσει πρὸς τὴν τότε καθιερωθεῖσαν ἀρίθμωσιν τῶν Συνοδικῶν περιόδων ἀναφέρονται: «Εὐθὺς μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου θέλει συγκροτηθῆ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατάξεων αὐτοῦ ἡ Α' ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ, ἣτις θέλει διαρκέσει μέχρι τῆς 31 Αὐγούστου 1853»¹.

1. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων κλπ. σελίς 64, 65.

2. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 65, 66.

3. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 72. Πρβλ. Χρυσόστομον Παπαδοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 394 κ. ἐξῆς.—Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀρ. φύλλου 30, τῆς 2 Αὐγούστου τοῦ 1852, σελ. 207. Ἐνταῦθα δημοσιεύεται τὸ ἀπὸ 26 Ἰουλίου (1852) Β Διατάγμα «περὶ τῆς Α' Συνοδικῆς Περιόδου», ἐν τῷ ὁποίῳ ἀναφέρεται «... καλοῦμεν πρὸς συγκρότησιν τῆς κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον Α' Περιόδου τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος...».

Παρὰ ὁμοῦ τὴν ρητὴν τοῦ νόμου τούτου διευκρινίσιν περὶ ἐνάρξεως τῆς ἀριθμώσεως τῶν Συνοδικῶν περιόδων, ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου (Κῶδιξ περιέχων τὰ Πρακτικά τῶν συνεδριάσεων ἀπὸ 20 Μαρτίου τοῦ 1851 μέχρι 30 Δεκεμβρίου τοῦ 1852), οὐδεὶς γίνεται διαχωρισμὸς καὶ οὐδὲν ὑπάρχει διακριτικὸν σημεῖον, ἀλλὰ μετὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 22 Ἰουλίου τοῦ 1852, τὰ Πρακτικά τῆς ὁποίας φέρουσι τὰς ὑπογραφὰς τοῦ Ἀθηνῶν Νεοφύτου, Προέδρου, καὶ τοῦ Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγυαλείας Βαρθολομαίου, ἐπακολουθεῖ ἀμέσως ἡ πρώτη ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Νόμου ΣΑ' (1852) συνεδρία, ἀφ' ἧς ἀρχεται ἡ τῶν Συνοδικῶν, (ὡς πολλάκις ἀνωτέρω ἐλέχθη), περιόδων ἀρίθμωσις, ἧς συνεδρίας τὰ Πρακτικά ἀρχονται οὕτω: «Τῇ 2α Σεπτεμβρίου 1852.

Παρόντων ὄλων τῶν μελῶν τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Β. Ἐπιτρόπου».

Α' Ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου ἀπὸ 22 Ἰουλίου καὶ ὑπ' ἀριθ. 3098 (Ἀριθ. Πρωτ. 2688) δι' οὗ κοινοποιεῖται ἐν ὀπισθογράφῳ Β. Διάταγμα, δυνάμει τοῦ ὁποίου θέλουσι προσονομάζεσθαι τοῦ λοιποῦ ὁ μὲν μέχρι τοῦδε Κυκλάδων Σύρου καὶ Τήνου, ὁ δὲ μέχρι τοῦδε Καλαβρυτῶν, Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγυαλείας κτλ.

Ἐκρίθη νὰ γίνῃ τὸ ἀρμόδιον ἔγγραφον τῆς κοινοποιήσεως παρὰ τῆς Συνόδου πρὸς τοὺς περὶ οὗ ὁ λόγος Ἀρχιερεῖς περὶ τῆς προσωνυμίας αὐτῶν καὶ τῶν ὄριων τῶν Ἐπισκοπῶν.

Κατωτέρω ὁμοῦ, καὶ δὴ ὑπὸ στοιχεῖον ζ'², γίνεται λόγος περὶ τῶν μελῶν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, ἧτις ὡς ἀναφέρεται, ἀποτελεῖ τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Α' Συνοδικῆς περιόδου (1852—1853). Ἰδοὺ τὸ κεῖμενον: «ζ' Ἀνεγνώσθη ἄλλο (ἐννοεῖται ἔγγραφον) τοῦ αὐτοῦ (ἐννοεῖται Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν) ἀπὸ 26 Ἰουλίου καὶ ὑπ' ἀριθ. 3179 (Ἀριθ. Πρωτ. 2694)³, δι' οὗ κοινοποιεῖται ἐν ὀπισθογράφῳ Β. Διάταγμα, δυνάμει τοῦ ὁποίου καλοῦνται, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν Γ' καὶ ΚΘ' τοῦ ΣΑ' Νόμου οἱ τὴν κατ' αὐτὸν τὸν νόμον Α' Συνοδικὴν περίοδον συγκροτήσαντες ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀθηνῶν Ἀρχιερεῖς, ὁ Σύρου καὶ Τήνου Δανιὴλ,

κτλ. 72. Πρβλ. Χρυσόστομον Παπαδοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 394 κ. ἐξῆς.—Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀρ. φύλλου 30, τῆς 2 Αὐγούστου τοῦ 1852, σελ. 207. Ἐνταῦθα δημοσιεύεται τὸ ἀπὸ 26 Ἰουλίου (1852) Β Διατάγμα «περὶ τῆς Α' Συνοδικῆς Περιόδου», ἐν τῷ ὁποίῳ ἀναφέρεται «... καλοῦμεν πρὸς συγκρότησιν τῆς κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον Α' Περιόδου τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος...».

1. Οὕτως ἀρχίζουσι τὰ Πρακτικά τῆς Ἱεραῆς Συνόδου ἀπὸ τῆς συνεδρίας τῆς 21 Ἰουνίου τοῦ 1834 καὶ καθέξῃς.
2. Σημειωτέον, ὅτι τόσον ἡ ἀρίθμωσις παραγράφων ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, ὅσον καὶ ἡ παραπομπὴ εἰς τοὺς ἀριθμοὺς Πρωτοκόλλων τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τῶν ἄλλων ὀργανισμῶν, τηροῦνται ἀπαράλλακτως μέχρι σήμερον. (Βλέπε τὰ Πρακτικά τῆς συνεδρίας τῆς 21 Ἰουνίου τοῦ 1834, ἐνθα τὸ σύστημα τοῦτο, ὅπερ ἔκτοτε διατηρεῖται μέχρι σήμερον). Εἶναι σύστημα ἀπλοῦς, καὶ φέρει μετ' ἑαυτοῦ τὴν παράδοσιν.

3. Ὁ μὲν πρῶτος ἀριθμὸς εἶναι τοῦ Πρωτοκόλλου τοῦ Ὑπουργείου, ὁ δὲ δεύτερος τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Ἱεραῆς Συνόδου.

ὁ Κορίνθου Ἰωνᾶς, ὁ Καλαβρότων καὶ Αἰγιαλείας Βαρθολομαῖος καὶ ὁ Οἰτύλου Προκόπιος, ἐφ' ᾧ καὶ εἰδοποιήθησαν ἡδη παρὰ τοῦ Ὑπουργείου. Οὐδεμία ἀπάντησις»¹.

Ἐν συνεχείᾳ, ὑπὸ ἐδάφιον ιβ', ἀναφέρεται, ὅτι ἀνεγνώσθη τὸ ἀπὸ 30 Ἰουλίου ὑπ' ἀριθ. 3208 (Ἀριθ. Πρωτ. 2697) ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου τῶν Θρησκευμάτων, δι' οὗ κοινοποιεῖται «ὁ διορισμὸς τοῦ Γερουσιαστοῦ Ἀθανασίου Δοιδωρίκη ὡς Β. Ἐπιτρόπου παρὰ τῆ Ἱερᾷ Συνόδῳ».

Ἀπέριτος, οὕτως εἰπεῖν, εἶναι καὶ ἡ ἐναρξίς τῆς Β' Συνδικτικῆς περιόδου (Σεπτέμβριος 1853—Αὐγούστος 1854). Ἴδου τὸ ἐν ἀρχῇ κείμενον τοῦ Πρακτικοῦ τῆς συνεδρίας ἐκείνης: «Τῆ 13 Ὀκτωβρίου—ἀρχεται τὸ Πρακτικὸν—1853. Παρόντων ὄλων τῶν μελῶν τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Β. Ἐπιτρόπου. Α' Ἀνεγνώσθη ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου ἀπὸ 31 Αὐγούστου καὶ ὑπ' ἀρ. 4563 (Ἀριθ. Πρωτ. 3645), δι' οὗ γνωστοποιεῖ πρὸς τὸν Πρόεδρον διὰ τοῦ ἐν ὀπισθογραφῶ Β' Διατάγματος τὸν διορισμὸν τῶν νέων μελῶν τῆς Συνόδου κ.λ.π.»².

Ἡ Γ' Συνδικτικὴ περίοδος (1854-1855) ἤρχισε διὰ τῆς συνεδρίας τῆς 21 Σεπτεμβρίου τοῦ 1854. Κατ' αὐτὴν τὴν α' συνεδρίαν τῆς περιόδου ταύτης ἐκρίθη—ὡς ἐν τοῖς Πρακτικοῖς ἀναφέρεται—*να γενῆ ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους ἀναγγέλλουσα τὴν ἐναρξίν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου τῆς Γ' Περιόδου καὶ ὑπομιμνήσκουσα ἐν συνόψει τὰ καθήκοντα αὐτῶν, καὶ τὴν τήρησιν αὐτῶν*³.

Νεώτερον στοιχεῖον, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν τρόπον τῆς συντάξεως τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, παρουσιάζουν τὰ Πρακτικὰ τῆς ἐναρξέως τῆς Δ' Συνδικτικῆς περιόδου (1855-1856). Τὸ νεώτερον αὐτὸ στοιχεῖον εἶναι ἡ ὀνομασία τῆς πρώτης συνεδριάσεως, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπακολουθῇ ἡ συνέχισις τῆς τῶν συνεδριάσεων ἀριθμήσεως, ἥτις ἀριθμησις, ὡς κατωτέρω θὰ ἴδωμεν, ἤρχισε μόλις ἀπὸ τῆς ΙΕ' Συνδικτικῆς περιόδου (1866-1867), συνεχιζομένη ἔκτοτε μέχρι σήμερον.

1. Ἐννοεῖται, ὅτι εἰς τὸ ἔγγραφο αὐτὸ τοῦ Ὑπουργείου δὲν θὰ δαθῆ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπάντησις, ὡς μὴ χρῆζον τοιαύτης.—Σημειωτέον ὅτι τὸ καὶ προηγουμένης ἀναφερόμενον «Διάταγμα Περὶ τῆς Α' Συνδικτικῆς Περιόδου» τῆς 26 Ἰουλίου τοῦ 1853, ὑπογράφει «ἐν Ὄνομати τοῦ Βασιλέως Ἡ Βασιλίσσα ΑΜΑΛΙΑ». Ἐφ. τῆς Κυβερν. τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀρ. φύλλου 30, τῆς 2 Αὐγούστου τοῦ 1852, σελίς 207.

2. Πρβλ. Διονυσίου Θ. Ματαράγκα Δικηγόρου, Δίκαιον Ἐκκλησίας Πολιτείας Ἑλλάδος, τόμος Α', Ἀθήναι 1937, σελίς 245-246.—Σημειωτέον, ὅτι ἡ Α' Συνδικτικὴ Περίοδος (Σεπτέμβριος τοῦ 1852 Αὐγούστος τοῦ 1853) ἔληξε διὰ τῆς συνεδρίας τῆς 25 Αὐγούστου τοῦ 1853. Κανονικῶς δὲ—ὡς ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐξάγεται—αἱ Συνδικτικαὶ περιόδοι ἤρχίζον τὸν Σεπτέμβριον ἐκάστου ἔτους καὶ ἔληγον τὸν Αὐγούστον τοῦ ἐπομένου ἔτους. Οὐχ ἦττον ὅμως ὑπάρχουν καὶ περιπτώσεις καθ' ἃς ἐντὸς τοῦ Ὀκτωβρίου ἤρχίζον τὰς ἐργασίας τῶν οἱ Ἅγιοι Συνδικτικοί.

3. Τὸ κείμενον τῆς σπουδαίας ταύτης Ἐγκυκλίου, ἐκδοθείσης «κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον 1854», βλέπε ἐν Ἀρχιμ. Σταφάνου Γιαννοπούλου, Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων κλπ. σελίς 236-239.

Ἡ ἀρχὴ τῶν Πρακτικῶν τῆς Δ' ταύτης Συνδικτικῆς περιόδου ἔχει ὡς ἑξῆς: «Τῆ 27 Σεπτεμβρίου 1855. Παρόντων ὄλων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Μελῶν. Προέδρον Ἀθηνῶν Νεοφύτου, Ἀργολίδος Γερασίμου, Χαλκίδος Καλλινίκου, Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Θεοφάνους, καὶ Μεσσηνίας Προκοπίου κ. Β. Ἐπιτρόπου Πραΐδου.

Τετάρτης Περιόδου.

Πρώτης Συνεδριάσεως

κ. λ. π.».

Ἐναρκτηρίους τελετῆ Συνδικτικῶν περιόδων.

Τὰ Πρακτικὰ, περαιτέρω, τῆς ἐναρκτηρίου συνεδρίας τῆς ΙΓ' Συνδικτικῆς περιόδου (1864-1865), γενομένης «Τῆ 25 Σεπτεμβρίου 1864», μνημονεύουσι, διὰ πρώτην φοράν, «τὸ Συνδικτικὸν κατάλυμα»¹, καὶ πληροφοροῦσιν, ὅτι κατὰ τὴν πρώτην (πανηγυρικὴν οὕτως εἰπεῖν) συνεδρίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου παρευρίσκοντο, σὺν τοῖς Γραμματεῦσιν αὐτῆς, καὶ «οἱ λοιποὶ Συνδικτικοὶ ὑπάλληλοι». Ἐπὶ τούτοις, πληροφοροῦμεθα, ἐκ τοῦ αὐτοῦ Πρακτικοῦ, διὰ πρώτην φοράν, ὅτι ἐπὶ τῆ ἐναρξί τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «ἐψάλη ἡ συνήθης Ἱερὰ τελετῆ», καὶ ὅτι «μετὰ τοῦτο λαβόντος ἐκάστου τὴν οἰκίαν θέσιν, ἀνεγνώσθη ὁ κανονισμὸς τῶν ἐργασιῶν τῶν Συνεδριάσεων τῆς Ἱ. Συνόδου κ.λ.π.».

Καὶ περὶ μὲν τῆς παρουσίας πάντων τῶν Συνδικτικῶν ὑπαλλήλων, κατὰ τὰς ἐναρκτηρίου τῶν Συνδικτικῶν περιόδων συνεδριάσεις, γίνεται λόγος ἐν τοῖς Πρακτικοῖς (οὐχὶ πάντοτε) μέχρι καὶ τῆς πρώτης συνεδρίας τῆς ΕΕ' [65ης] (1917-1918) Συνδικτικῆς περιόδου. Τὸ ἔθιμον τοῦτο δὲν ὑπάρχει σήμερον².

Ἡ δὲ διὰ «συνήθους τελετῆς», δι' Ἀγιασμοῦ (παλαιότερον) ἢ δι' εἰδικῆς Ἀκολουθίας (σήμερον) ἐναρξίς τῶν Συνδικτικῶν περιόδων διατηρεῖται μέχρι σήμερον, καὶ διατηρηθῆσεται, βεβαίως, ἔσασί.

Συνεχῆς ἀρίθμησης συνεδριάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἀνωτέρω ἐλέχθη, ὅτι εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς ἐναρξέως τῆς Δ' Συνδικτικῆς περιόδου (1855-1856), ἀριθμεῖται ἡ πρώτη μόνον συνεδρίασις. Ἀπὸ τῆς ΙΕ' Συνδικτικῆς περιόδου (22 Σεπτεμβρίου τοῦ 1866 μέχρι

1. Ἀτυχῶς δὲν εἶδον τὴν εὐκαιρίαν, νὰ ἐξακριβώσω τὰ περὶ τῶν «καταλυμάτων» τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς ἃ αὐτὴ συνεδρίαζεν, ἀπὸ τῆς ἐκ Ναυπλίου εἰς Ἀθήνας μεταθέσεως τῆς ἑδρας αὐτῆς, μέχρι τῆς 3 Ἰουνίου τοῦ 1894, ὁπότε ἐπισήμως, ὡς κατωτέρω θὰ ἴδωμεν, ἐγκατεστάθη εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλοθέης Συνδικτικὸν Μέγαρον, ἐνθα μέχρι σήμερον συνεδριάζει.

2. Ἐννοεῖται οἰκοθεν, ὅτι, πλὴν τῶν Γραμματέων, οἱ λοιποὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπάλληλοι ἀπεχώρουν μετὰ τὴν προσφώνησιν τοῦ Προέδρου κλπ., ὡς μέχρι σήμερον ἀποχωρεῖ ὁ παρευρισκόμενος Ὑπουργὸς τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας, τῆς συνεδρίας συνεχιζομένης μετὰ τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ. Εἰς τινὰ Πρακτικὰ ἐναρξέως Συνδικτικῶν περιόδων μνημονεύονται ὡς παρευρισκόμενοι ἐν τῇ ἐναρκτηρίῳ τελετῇ καὶ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμεῖου, καθ' ὅσον κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ νόμου Γ'ΥΙΔ' (ὑπ' ἀριθμ. 3414) «περὶ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμεῖου καὶ Διοικήσεως Μοναστηρίων» (τοῦ 1909) «τὸ Γραφεῖον τοῦ Ταμεῖου, ἕως οὗ κτήσεται τοῦτο ἴδιον, θὰ λειτουργῇ παρὰ τῆ Ἱερᾷ Συνόδῳ».

τῆς 30 Αὐγούστου τοῦ 1867) ἤρξατο ἡ συνεχὴς ἀριθμητικὴ τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κηωρισμένως ἐκάστης Συνοδικῆς περιόδου, ἣτις ἔκτοτε μέχρι σήμερον ἐξακολουθεῖ ὑπάρχουσα. Κατ' αὐτὴν τὴν ΙΕ' Συνοδικὴν περίοδον ἐγένοντο ἐν ὅλῳ 166 συνεδριάσεις!!

*Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Θρησκευμάτων
παρευρισκόμενος εἰς τὴν ἐναρκτήριον συνεδρίασιν.*

Νεώτερον ἀξιοσημεῖωτον στοιχεῖον παρουσιάζουσι, περαιτέρω, τὰ Πρακτικὰ τῆς πρώτης συνεδριάσεως τῆς ΙΖ' Συνοδικῆς περιόδου (1868-1869). Ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῶν μνημονεύονται, ὡς ἐν ἅπασιν τοῖς Πρακτικοῖς, τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ ὁ Β. Ἐπιτροπος. Ἀκολούθως δὲ προστίθενται ταῦτα: «.. παρόντος καὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως Κ.Α.Ζ. Μάμουκα, ἀντιπροσωπεύοντος τὸν Κύριον ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργῶν κωλυόμενον...». Συμπεραίνεται λοιπόν, ἐκ τῆς πληροφορίας ταύτης, ὅτι, ἀπὸ τῆς ΙΖ' Συνοδικῆς περιόδου (1868-1869), ἤρξατο ἡ συνήθεια τοῦ νὰ παρίσταται ὁ ἐκάστοτε ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργός (ἢ κωλυόμενου αὐτοῦ, ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ, ὡς ἐν προκειμένῳ ἀναφέρεται) εἰς τὴν ἐναρκτήριον συνεδρίασιν τῶν Συνοδικῶν περιόδων. Πρώτη δὲ ρητὴ τῶν Πρακτικῶν μαρτυρία περὶ παρουσίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων εἰς τὴν ἐναρκτήριον συνεδρίασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀναφέρεται εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς ἐπομένης ΙΗ' Συνοδικῆς περιόδου (20 Σεπτεμβρίου τοῦ 1869—Συνοδικὴ περίοδος 1869-1870)¹.

Τὸ ἔθιμον τοῦτο τῆς παρουσίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων, κατὰ τὰς ἐναρκτήριους τῶν Συνοδικῶν περιόδων συνεδριάσεις, ἀντιπροσωπεύοντος τὸν Πρόεδρον ἐξ ὀνόματος τῆς Κυβερνήσεως, μέχρι τῆς σήμερον, ὡς γνωστόν, διατηρεῖται.

*Προσφωνήσεις
ἐπὶ τῇ ἐναρκτεῖ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.*

Τὸ ἔθος κατόπιν τῆς ὑπὸ τοῦ Προέδρου καταλήλου προσφωνήσεως τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ ἐκθέσεως τῶν ζητημάτων, περὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἀσχοληθῇ αὐτὴ, διαρκούσης τῆς Συνοδικῆς περιόδου, διὰ πρώτην φορὰν καθιεροῦται, ὡς ἐκ τῶν Πρακτικῶν ἐξάγεται, ἀπὸ τῆς ἐναρκτήριου συνεδριάσεως τῆς ΔΖ' Συνοδικῆς περιόδου, (4 Ὀκτωβρίου τοῦ 1889), προεδρεύοντος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Γερμανοῦ Β', τοῦ Καλλιγᾶ (1889-1896)². Ἴδου τὸ σχετικὸν τμήμα τῶν Πρακτικῶν. «Α' Ἐν τῇ πρώτῃ συνεδριάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου παρόντων πάντων τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ τοῦ Β. Ἐπιτρόπου, ὁ Σ. Μητροπολίτης, μετὰ τὴν εἰθισμένην τελετὴν ἀνέγνω σύντομον μὲν λόγον ἄλλ' ἐμβριθεῖ, περιτορεφόμενον εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς Ἐκ-

κλησίας καὶ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ ἀκριβεῖ ἐκτέλεσιν τῶν καθήκοντων τῆς ὑπερτάτης Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ὃν περαινῶν ἐκήρυξε τὴν ἐναρκτεῖ τῶν συνεδριάσεων τῆς ΔΖ' Συνοδικῆς περιόδου».

Κατὰ τὴν ἐναρκτήριον δὲ συνεδρίασιν τῆς ἐπομένης ΛΗ' Συνοδικῆς περιόδου (1890-1891) (συνεδριάσεις τῆς 5 Ὀκτωβρίου τοῦ 1890), ἐκτενέστερον ἀναφέρονται εἰς τὰ Πρακτικὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς (Ἀθηνῶν Γερμανοῦ Β', τοῦ Καλλιγᾶ) λεχθέντα, καὶ προστίθεται ἐν αὐτοῖς νέα πληροφορία, ὅτι εἰς τὴν προσφωνήσιν τοῦ Προέδρου ἀπήντησεν ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος Πέτρος Α. Μαυρομυγᾶλης, καὶ ὅτι, τέλος, ἀνταπήντησεν εἰς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Προέδρου ὁ ἐκ τῶν Συνοδικῶν συνέδρων Κερκύρας Εὐσταθίος.

Ἐνεκα τῆς σημασίας τοῦ τμήματος τούτου τῶν Πρακτικῶν, (διότι μέχρι σήμερον εἰς τὸν ἐναρκτήριον λόγον τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου ἀπαντᾷ ὁ ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργός, καὶ ὁ ἔχων τὰ πρεσβεία ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου) παραθέτω τοῦτο ἐνταῦθα. «Παρόντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Γερμανοῦ, Προέδρου, τῶν Σεβ. Ἀρχ. Ζακύνθου Διονυσίου, Κερκύρας Εὐσταθίου, Πατρῶν καὶ Ἡλείας Δαμασκηνοῦ, τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Καρυστίας καὶ τοῦ Βασ. Ἐπιτρόπου κ. Πέτρου Α. Μαυρομυγᾶλη.

Ἐν τῇ πρώτῃ ταύτῃ συνεδριάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, συγκροτουμένης ἐξ ἁπάντων τῶν ἀνωτέρω μελῶν τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Β. Ἐπιτρόπου, ὁ Σεβ. Αὐτῆς Πρόεδρος, μετὰ τὴν εἰθισμένην ἱερὰν τελετὴν ἀνήγγειλε τὸν ἐναρκτήριον λόγον, ὄντα ὑπὸ καθολικὴν ἔποψιν βαρυσήμαντον, ἐκθέμενον μὲν τὰ ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτοῦ ἔργα, περὶ ἃ ἡσχολήθη ἡ Σύδος ἐν τῇ ἄρτι ληξάσῃ ΔΖ' Συνοδικῇ περιόδῳ, ἅπερ καὶ ἀνείλιξε μετ' ἀκριβείας καὶ σαφηνείας χωρὶς νὰ παραδρομῇ καὶ τὰς γενομένας ἀξιολόγους βελτιώσεις εἰς τε τὸ Ἀρχεῖον τῆς Συνόδου καὶ τὴν ἐν γένει Συνοδικὴν λειτουργίαν. Εἶτα δὲ προῦποτυπώσας τὰ ὑψίστα καθήκοντα τῆς Συνόδου ὃν ὀφείλει αὐτὴ νὰ ἐπιλάβηται μετὰ δραστηριότητος κατὰ τὴν ἡδῆ ἀρξαμένην Συνοδικὴν Περίοδον, καταδείξας, ὅτι σήμερον εἴπερ ποτὲ, ἡ Ἐκκλησία δεῖται τῆς συντόμου μερίμνης καὶ ἐνεργείας τῆς Συνόδου πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν κακῶς κειμένων πολλῶν ὄντων, καὶ ὅτι ὑπὲρ τῆς ταχέως εὐδοώσεως ἐκείνων ἐπικαλέσεται ἡ Σύδος καὶ τῆς Σεβ. Κυβερνήσεως τὴν σύμπραξιν. Ταῦτα εἰπὼν, ἅπερ καὶ πάνυ ἐπεδοκίμασεν ἡ Σύδος, ἐκήρυξε τὴν ἐναρκτεῖ τῆς ΛΗ' Συνοδικῆς Περιόδου. Ὁ δὲ κ. Βασ. Ἐπίτροπος ἀπήντησε τὰ ἑξῆς. Μετὰ τὴν εὐγλωττον καὶ νευρώδη ἀγόρευσιν τοῦ Σεβ. Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διαβεβαίω τόσον Αὐτόν, ὅσον καὶ τὰ λοιπὰ Σεβαστὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὡς καὶ πάντοτε, οὕτω καὶ νῦν θέλει ὑποστηρίξει ὅλαις δυνάμεσι καὶ Αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν καὶ ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ ἐν ἀνάγκῃ, τὰς προτάσεις καὶ αἰτήσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐμὲ δὲ θέλετε εὖρει ἔνθερον συνήγορον τοῦ ἀνωτάτου τούτου Ἐκκλησιαστικοῦ Συνεδρίου ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεως... Εὐχόμαι δέ, ὅπως ἡ Σύδος καὶ κατὰ τὴν Περίοδον ταύτην

1. «... παρόντος καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν...» γράφεται ἐν τοῖς Πρακτικοῖς.

2. Ὡς γνωστόν, ὁ Ἀθηνῶν Γερμανός Β' ὁ Καλλιγᾶς ἀσπλῆθεν εἰς τὸν θρόνον Ἀθηνῶν τῇ 5 Ἰουλίου 1889.—Χρυσόστομος Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Ἡ Ἐκκλησία Ἀθηνῶν, Ἀθῆναι 1928, σ. 91 κ. ἑξῆς.

πορέξη ἔργα πρὸς ὄφελος καὶ κλέος τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας. Κατόπιν δ' αὐτοῦ ὁ Σεβασμιώτατος Ἅγιος Κερκύρας προσέθετο, ὅτι θεωρεῖ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Προέδρου λεχθέντα ὡς λίαν σπουδαῖα καὶ χρῆζοντα ὀφείας ἐνεργείας πρὸς ἐκτέλεσιν, καὶ ὅτι νῦν τὸ πρῶτον ἐρχόμενος Συνοδικὸς Σύνοδος αἰσθάνεται ἁλλείψεις τινὰς περὶ τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ Συνοδικὰ καθήκοντα, ἀλλ' ὅμως πέποιθεν, ὅτι θέλει ἀναπληρώσει ταύτας ἢ σοφῇ καὶ πεφωτισμένη τῶν Σεβασμιωτάτων ἁγίων ἀδελφῶν καὶ συνέδρων συνεργασίᾳ καὶ ἢ μακρὰ αὐτῶν περὶ τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας πείρα».

Ὁ παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Βασιλικὸς Ἐπίτροπος καὶ ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν τοῖς Πρακτικοῖς.

Καὶ ἡ μὲν παρουσία τοῦ ἐκάστοτε Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου ἀπαραιτήτως ἀναφέρεται εἰς ἅπαντα τὰ Πρακτικά τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς «διακηρύξεως περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας» (23 Ἰουλίου [4 Αὐγούστου] 1833), διότι ρητῶς τὸ ἄρθρον 7 τῆς «διακηρύξεως» ὄριζεν, ὅτι «ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος παρεδρεῖ εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις τῆς Συνόδου, καὶ ἀντιπροσωπεύει παρ' αὐτῆς τὴν Κυβέρνησιν. Κάθε πράξις γενομένη ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ εἶναι ἄκυρος»¹.

Ἡ δὲ παρουσία τοῦ Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν τοῖς Πρακτικοῖς μνημονευομένη, μόλις ἀπὸ τῆς ἐναρκτηρίου συνεδριάσεως τῆς ΛΘ' Συνοδικῆς περιόδου (11 Ὀκτωβρίου 1891) ἀναφέρεται. Ὁ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς δὲ τῆς εἰρημένης συνεδριάσεως πρῶτος ἀναφερόμενος Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι ὁ Βαρθολομαῖος Γεωργιάδης. «Παρόντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Γερμανοῦ, τῶν Μητροπολιτῶν Λαρίσης Νεοφύτου, Σταγῶν Μελετίου, τῶν Ἀρχιεπισκόπων Ζακύνθου Διονυσίου, Πατρῶν καὶ Ἡλείας Λαμιακοῦ, τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου Α. Διομήδους Κυριακοῦ, καὶ τοῦ Ἀ' Γραμματέως Βαρθολομαίου Γεωργιάδου». Ἐκτοτε μέχρι σήμερον καταχωρίζεται τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ' Γραμματέως ἐν τοῖς Συνοδικοῖς Πρακτικοῖς, ἅπαντων τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ὁ Κανονισμὸς τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Εἰς ἅπαντα τὰ Πρακτικά (πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων), τῶν ἐπὶ ταῖς Συνοδικαῖς περιόδοις ἐναρκτηρίων συνεδριάσεων, στερεοτύπως σχεδὸν ἀναφέρεται, ὅτι ἐτίθετο ὑπ' ὄψει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὁ Κανονισμὸς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, καὶ ὅτι οὗτος ἐθεωροεῖτο, καὶ ἐνεκρινετο. Πρῶτος ὅμως «Κανονισμὸς τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», κατακεχωρισμένος ἐν τοῖς Πρακτικοῖς, εὑρίσκειται εἰς τὰ Πρακτικά τῆς α' συνεδριάσεως (27 Σεπτεμβρίου τοῦ 1893) τῆς ΜΑ' Συνοδικῆς περιόδου (1893-1894), περιλαμβάνων ἄρθρα ΚΘ'.

Τὰ δύο πρῶτα ἄρθρα τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ ἔχουσιν οὕτω: α) Συνεδριάσεις γίνονται τρις τῆς ἑβδομάδος, Δευτέραν, Τετάρτην καὶ Παρασκευήν,

ἐκτὸς ἐὰν κατὰ ταύτας συμπέσωσιν ἐπίσημοι ἑορταί. β) Κατεπειγούσης τινὸς ὑποθέσεως, ὁ Πρόεδρος δύναται νὰ συγκαλῆ ἔκτακτον συνεδρίασιν καὶ κατὰ τὰς ὁρισμένας εἰς συνεδριάσεις ἡμέρας, ὀρίζει ρητῶς τὴν ὥραν καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως. Συνεδριάσεις ἐκτὸς τοῦ Συνοδικοῦ Καταστήματος δὲν γίνονται, εἰ μὴ ἐν ἀπολύτῳ, διε γίνονται ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν συνέδρων κλπ.»¹.

Ἐτερον κείμενον «Κανονισμοῦ τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὅπερ «ἐψηφίσθη καὶ ἐξεδόθη ἐν Ἀθήναις τῆ 2 Ὀκτωβρίου 1900», ἐξ 25 ἄρθρων, ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν γνωστὴν Συλλογὴν τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὴν ἐκδοθεῖσαν ἐν ἔτει 1901, ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, (σελῆς 73-77). Σημειωτέον, τέλος, ὅτι μέχρι σήμερον ὁ «Κανονισμὸς τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου» τίθεται ὑπ' ὄψει αὐτῆς, κατὰ τὴν α' συνεδρίασιν ἐκάστης Συνοδικῆς περιόδου, καὶ ἐγκρινόμενος ἀναρτᾶται εἰς τὸ Γραφεῖον τῶν Γραμματέων. Ὁ σήμερον ἰσχύων «Κανονισμὸς» περιλαμβάνει ἄρθρα 14.

Ἐγκαινία τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου.

Διαρκούσης τῆς ΜΑ' Συνοδικῆς περιόδου (1893-1894), καὶ ὄντος προέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ προαναφερθέντος Γερμανοῦ Β' τοῦ Καλλιγᾶ, ἔλαβε χώραν ἄξιον πάσης ἐξάρσεως γεγονός.

Τὸ ἀξιοσημείωτον δὲ τοῦτο γεγονός εἶναι ὁ ἐγκαινισμὸς τοῦ νέου Συνοδικοῦ Μεγάρου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλοθέης, ὅπου ἔκτοτε μέχρι σήμερον στεγάζεται ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, καὶ ἐργάζεται, καὶ ὅπου φυλλάσσεται τὸ πολύτιμον Ἀρχεῖον αὐτῆς.

Παρήλθον 60 περίπου ἔτη, ἀφ' ἧς ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μετεφέρθη ἐκ Ναυπλίου, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, εἰς τὰς Ἀθήνας (17 Δεκεμβρίου τοῦ 1834), καὶ δὲν ἀπέκτησε ἰδιόκτητον κτίριον ἵνα στεγασθῆ, ἐνοικιάζουσα, κατὰ τὸ μακρὸν αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, κατάλληλα, ἴσως δὲ καὶ μὴ κατάλληλα, οἰκήματα, πρὸς στέγασιν αὐτῆς.

Ἄλλ' ὁ διαπρεπὴς καὶ ρέκτης Ἀθηνῶν Γερμανὸς Καλλιγᾶς, οὐ μόνον (Μητροπολιτικὸν) Ἀρχιεπισκοπικὸν Μέγαρον ἀνίδρυσεν, ἀλλὰ καὶ Συνοδικὸν τοιοῦτον, καὶ ναὸν παρ' αὐτοῖς ἀνφοδομήσεν, εἰς τὸν χώρον ὅπου ἡ ἀρχαία Ἱερὰ Μονὴ τῆς Ὁσίας Φιλοθέης τῆς Ἀθηναίας².

Εἰδική, ὡς ἔδει, συνεδρίασις ἐγένετο τῆ 3 Ἰουνίου τοῦ 1894 ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ νέου Συνοδικοῦ Μεγάρου. Ἐκλήθη καὶ παρέστη εἰς αὐτὴν ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Δημήτριος Καλλιφρονᾶς, καὶ ὁ Τμηματάρχης τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου Κωνσταντῖνος Φρειδερίκος.

Ἴδου δὲ τὸ κείμενον τῶν Πρακτικῶν τῆς πανη-

1. Σημειωτέον, ὅτι αἱ ἐργασίαι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐγίνοντο ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ Κανονισμοῦ, ἀνηρητημένου εἰς θέσιν τινα ἐντὸς τοῦ «Συνοδικοῦ καταστήματος».

2. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Ἡ Ἐκκλησία Ἀθηνῶν, Ἀθῆναι 1928 σελῆς 92-93.

1. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελῆς 9.

γυρικῆς, δύναται τις νὰ εἴπῃ, συνεδριάσεως ἐκείνης : «Συνεδριάσις πεντηκοστῆ ἑβδόμη. Τῆ 3 Ἰουνίου 1894. Παρόντων ἀπάντων τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ Β'. Ἐπιτρόπου καὶ τοῦ Α'. Γραμματέως.

Ἐν τῇ συνεδρίᾳ ταύτῃ, καθ' ἣν παρέστησαν ὅ, τε Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως κ. Δημήτριος Καλλιφρονᾶς καὶ ὁ Τμηματάρχης τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου κ. Κωνσταντῖνος Φρειδερίκος, μετὰ τὴν ψαλεῖσαν εἰδισμένην ἱεροτελεστιαν ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ νέου Συνοδικοῦ Μεγάρου, τοῦ κειμένου κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς Ἀρίας Φιλοθέης, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Γερμανός, ἐξέθηκε διὰ βραχέων τὰ περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ νέου τούτου Συνοδικοῦ Καταστήματος, καταδείξας τὰς τε χρηματικὰς διαφόρων συνδρομὰς, δι' ὧν τὸ ἀξιόλογον τοῦτο ἔργον ἐπιμελεία τῆς Αὐτοῦ Σεβασμιότητος συνετελέσθη, καὶ τὰς δαπάνας, καταθεῖς ἐν ταῦτῳ καὶ τὸν ἀπὸ 31 Μαΐου ἐ.ἔ. ἔντυπον ἀπολογισμόν, ἐν ᾧ μετὰ πλήρους σαφηνείας καταφαίνονται τὰ τε εἰσπραχθέντα καὶ ἐξοδευθέντα χρήματα, ὡς καὶ τὸ ἐξ ἰδίων τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου ἐξοδευθέν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον χρηματικὸν ποσόν. Ὡσαύτως δὲ περιέλαβεν ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης καὶ ἐξέθηκε καὶ τὰ περὶ τῆς οἰκοδομῆς τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν, καταθεῖς ἐπίσης τὸν ἀπὸ 30 Νοεμβρίου 1892 ἔντυπον ἀπολογισμόν τῶν τε εἰσπραχθέντων καὶ ἐξοδευθέντων χρημάτων ὡς καὶ τῶν ἐξ ἰδίων τῆς Αὐτοῦ Σεβασμιότητος δαπανηθέντων. Οὕτω δὲ ἐν τῇ ἐπισήμῳ ταύτῃ συνεδρίᾳ ἐνεκαίνισθη καὶ παρεδόθη τῷ Δημοσίῳ ἔντυπον τοῦ ἔργοιου καὶ Ὑπουργοῦ τὸ νέον τοῦτο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Κατάστημα, διαμενοῦν εἰς χοῖσιν αὐτῆς εἰς τὸ διηνεκές, καὶ εἰς μνημόσυνον αἰώνιον τοῦ ἀτρυτῶς μοχθήσαντος καὶ συνετέλεσαντος τὸ ἔργον Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Γερμανοῦ. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἀποχωρήσαντος τοῦ τε κ. Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Τμηματάρχου, ἡ Σύνοδος προέβη εἰς συζήτησιν διαφόρων ὑποθέσεων καὶ δὴ»¹.

1. Σημειωτέον, ὅτι ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ νέου Συνοδικοῦ Μεγάρου, ἡ Ἐφημερίς «Ἀκρόπολις» (Ἀριθ. φύλου 4432 τῆς 4ης Ἰουνίου 1894, σελίς 2, στήλη 6η), ἐσημείωσε τὰ ἑξῆς :

«Τὰ ἐγκαινία τοῦ Μεγάρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Χθὲς (3ην Ἰουνίου) τὴν πρωίαν ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαινία τοῦ νέου μεγάρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ψαλέντος ἀγιασμοῦ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, τοῦ Βασ. Ἐπιτρόπου, τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ πολλῶν ἄλλων κληρικῶν. Μετὰ τὸν ἀγιασμόν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἀνέγνωσε τὸν ἀπολογισμόν τῶν εἰσπραχθέντων καὶ δαπανηθέντων ποσῶν διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου».

Ἐπίσης σημειωτέον, ὅτι κατ' ἀρχὰς ὡς αἰθουσα συνεδριάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς τὸ νέον Συνοδικὸν Μέγαρον, ἐχρησιμοποιοῖτο ἡ μεγάλη αἴθουσα τοῦ ἡμιναυγείου διαμερίσματος τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου, ὅπου σήμερον ὑπάρχει τὸ Ἀρχεῖον. Ἀνηρημένη δ' ἦτο εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων ἡ Ἱερὰ εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, φυλασσομένη εἰς τὸ Ἀρχεῖον.

Μεταγενεστέρως ὅμως ὡς αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων (τὸ λεγόμενον «Συνοδικόν») ἤρχισε νὰ χρησιμοποιεῖται ἡ μέχρι σήμερον χρησιμοποιουμένη ἐν τῷ ἀνω δρόμῳ τοῦ

Κατὰ ταῦτα ἐφέτος, ὅτε συμπληροῦται ἡ 100η (Ρ') εἰς ἀριθμὸν Συνοδικῆ περιόδου τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συμπιπτεῖ καὶ ἡ ἐξηκονταετηρίς τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου (κατ' ἀκριβείαν αὕτη συνεπληρώθη ἤδη τῆ 3 Ἰουνίου ἐ. ἔτους), ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἑκατοστὴ εἰκοστὴ ἐπέτειος ἀπὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἐγκαταστάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (κατ' ἀκριβείαν αὕτη συμπληροῦται τῆ 17 Δεκεμβρίου ἐ. ἔτους).

Σύνταξις τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Διαφοροτρόπως ἤρχιζον τὴν σύνταξιν τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου οἱ ἐκάστοτε ταῦτα συντάσσοντες Γραμματεῖς αὐτῆς. Κατ' ἀρχὰς ἔδետον τὴν ἡμερομηνίαν, καὶ μετ' αὐτὴν στερεότυπον, οὕτως εἶπειν, φράσιν : «Παρόντων ὄλων τῶν Μελῶν τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου» κ.λ.π.

Ἀπὸ τῆς δεκάτης τρίτης ὅμως συνεδρίας τῆς ΜΘ' Συνοδικῆς περιόδου (Πρακτικὰ τῆς 10 Νοεμβρίου τοῦ 1901) ἀπαντᾷ ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν Πρακτικῶν ἡ μετοχὴ «Προεδρευόντος», ἣτις ἔκτοτε μέχρι τοῦ νῦν καταχωρίζεται ἐν ἀρχῇ τῶν Πρακτικῶν ἀπασῶν τῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συνεδριάσεων. Νῦν οὕτως ἀρχίζει ἡ πρώτη παράγραφος τῶν Πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων : «Περίοδος Συνεδρία Ἐν Ἀθήναις τῆ 1954 ἡμέρα καὶ ὡρα Προεδρευόντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδωνος, καὶ συνεδρευόντων τῶν μελῶν Σεβα-

Συνοδικοῦ Μεγάρου μεγάλη αἴθουσα, ἐν ἣ τὸ εἰκονοστάσιον μετὰ τῆς Ἱερᾶς εἰκόνας τοῦ Κυρίου, ἐπὶ θρόνου καθημένου, ἐνώπιον τῆς ὁποίας κατὰ τὰς συνεδριάσεις καίει ἡ κανδήλα, καὶ ἔμπροσθεν τῆς ὁποίας εὐρίσκειται τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Εἰς τὸ μέσον τῆς τραπέζης τῶν συνεδριάσεων εὐρίσκειται τὸ «Ἱερὸν Πηδάλιον», καὶ ἐπὶ τῆς δυσμικῆς πλευρᾶς τῆς αἰθούσης ἡ εἰκὼν τοῦ κτίτορος τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου, Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Γερμανοῦ Β', τοῦ Καλλιγᾶ. Ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ληφθεῖσα κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 16 Φεβρουαρίου 1954, ἐν τῷ Συνοδικῷ φυλάσσειται τὸ «Ἀναμνηστικὸν μετὰλλιον ἐορτασμοῦ 1900ῆς ἐπετείου ἐλευθερίας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν Ἑλλάδα 51-1951 μ.Χ.. Σημειωτέον πρὸς τοῦτοις, ὅτι ἐπὶ πλακὸς ἐντοιχιζομένης εἰς τὸν κάτω ὄροφον τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου, δεξιὰ τῷ εἰσερχομένῳ, ἀναγράφονται ταῦτα :

« ΙΑΡΥΤΑΙ

ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΘΗΝΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΕΝΤΕΛΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΣΩΜΑΤΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΚΛΕΙΣΤΩΝ

Θ. Ε. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗΣ

ΕΛΕΝΗ Δ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ι. ΜΟΝΗ ΑΙΓΙΝΗΣ

Ι. ΜΟΝΗ ΟΣΙΟΥ ΛΟΥΚΑ

Ι. ΜΟΝΗ ΔΟΜΒΟΥ

ΚΩΝΣΤ. ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΗΜΟΣ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ

Ο ΙΕΡΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

ΠΑΛΑΙ ΜΕΝ ΩΔΕ ΦΙΛΟΘΕΗ ΣΕΠΤΗΝ ΕΔΕΙΜΑΤΟ

ΜΟΝΗΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΠΙ ΤΕΜΕΝΟΥΣ,

ΝΥΝ Δ ΑΥ ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

ΕΚ ΒΑΘΡΩΝ ΑΝΗΓΕΙΡΕ ΤΟΔΕ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ

1894 ».

σμιωτάτων Μητροπολιτῶν . . . παρισταμένου δὲ τοῦ τε παρὰ τῆ Ἱερῆ Συνόδῳ Βασιλικῷ Ἐπιτρόπου . . . καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Ἀυτοῦ . . . συνήλθεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εἰς (ἀριθμὸς συνεδριάσεως) τακτικὴν αὐτῆς συνεδρίαν ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάλῳ καὶ τῇ συνήθει τῶν συνεδρίων αἰθούσῃ.

Γενομένης προσευχῆς ἀρχεται ἡ συνεδρία, καθ' ἣν ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης τοιαύτης».

*Κατάργησις τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,
καὶ ἀνασύστασις αὐτῆς.*

Τὸ διὰ Διαρκοῦς Συνόδου διοικητικὸν σύστημα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς 23 Ἰουλίου τοῦ 1833, καὶ διατηρηθὲν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου τοῦ 1923, ἦτοι ἐπὶ ὑπερνενηκόντα ἔτη, κατηργήθη, ὡς γνωστόν, ἐν ἔτει 1923.

Τῇ 4 (17) Σεπτεμβρίου τοῦ 1923 ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς τῆς ΟἈ Συνοδικῆς περιόδου, (1923-1924). Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς περιόδου ταύτης ἐγένοντο 16 συνεδρία, τῆς 16 (ιστ') γενομένης τῇ 21 Δεκεμβρίου τοῦ 1923.

Δὲν συνεχίσθησαν ὁμοῦ αἱ συνεδριάσεις περαιτέρω, διότι ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τῆς 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1923 (τεῦχος Α', ἀριθμὸς φύλλου 387) ἐδημοσιεύθη ἡ «ἀπόφασις» τῆς Ἐπαναστάσεως (Ν. Πλαστήρα) περὶ «καταστατικῶν νόμων τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»¹.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Καταστατικῶν τούτου νόμου «ἀνωτάτη ἐν τῷ Κράτει Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ εἶναι ἡ Σύνοδος τῶν ἐχόντων Ἐπισκοπὰς Ἀρχιερέων τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἦτις, κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ αὐτοῦ, «συνέρχεται ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ Κράτους καὶ ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάλῳ ἢ καὶ ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ, τακτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ ἔτους τὴν πρώτην Ὀκτωβρίου αὐτοδικαίως, ἐκτάκτως δὲ δόσεις παρίσταται ἀνάγκη, συγκαλουμένη ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς μετὰ προηγουμένην ἐγκρίσιν, παρεχομένην διὰ Β. Διατάγματος ἐκδιδόμενον προτάσει τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Ἡ διάρκεια τῶν τακτικῶν συνεδριάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι μηνιαία, τῶν δὲ ἐκτάκτων ὀρίζεται ἐν τῷ σχετικῷ Β. Διατάγματι»².

Ἡ διάρκεια τοῦ Συνοδικοῦ τούτου καθεστώτος, διὰ τοῦ ὁποίου κατηργήθη ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, καὶ καθωρίσθη ἡ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς

Ἱεραρχίας, ἅπαξ τοῦ ἔτους τακτικῶς συνερχομένης δι' ἓνα μῆνα μόνον, διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἦτο μακρὰ³. Τὰ Πρακτικὰ δὲ τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας (ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1923 μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1925) ἔχουσι καταχωρισθῆ εἰς ἕτερον Κώδικα, τὸν Κώδικα τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἱεραρχίας⁴.

Διὰ τοῦ Ν. Διατάγματος τῆς 26ης Σεπτεμβρίου τοῦ 1925 «περὶ συστάσεως διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ Καταστατικῶν Νόμου τῆς 31 Δεκεμβρίου 1923 τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»⁵, ἀνασυνεστήθη ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, τῆς πρώτης συνεδριάσεως αὐτῆς, (μετὰ τὴν ὡς ἄνω κατάργησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας), γενομένης τῇ 1 Ὀκτωβρίου 1925. Κατ' αὐτὴν τὴν συνεδρίαν, ὡς ἐν τοῖς Πρακτικοῖς ἀναφέρεται (ἐδαφ. 2), ἀπεφασίσθη ὅπως «ἡ περίοδος αὕτη τῆς Συνόδου θεωρηθῆ ὡς συνέχεια τῆς ΟἈ [1923-1924] περιόδου ἀπὸ τῆς 21 Δεκεμβρίου 1923», ἦτοι ἀφ' ἧς ἡμέρας, ὡς εἶδομεν ἄνωτέρω, ἐγένετο ἡ ιστ' (16η) συνεδρίασις τῆς ΟἈ Συνοδικῆς περιόδου. Ἡ ἔννοια τῆς φράσεως «ἡ περίοδος αὕτη τῆς Συνόδου ἐθεωρήθη ὡς συνέχεια τῆς ΟἈ περιόδου, ἀπὸ τῆς 21 Δεκεμβρίου 1923» εἶναι —ἀναμφιβόλως— ὅτι τὸ ἀπὸ τῆς 21 Δεκεμβρίου 1923 μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου τοῦ 1925 διαρροῦσαν χρονικὸν διάστημα θεωρεῖται ὡς ἀνήκον εἰς τὴν ΟἈ Συνοδικὴν περίοδον. Ἡ ἔννοια αὕτη ἐξάγεται τοῦτο μὲν ἐκ τοῦ ὅτι ἠθέλησεν ἡ ἐπανασυσταθεῖσα Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος νὰ μὴ ἀφίστη κενὸν εἰς τὴν συνέχειαν τῶν Συνοδικῶν περιόδων, τοῦτο δὲ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ ἀρξάμενη αὕτη Συνοδικὴ περίοδος, ἀπὸ τῆς 1 Ὀκτωβρίου τοῦ 1925, διαρκέσασα μέχρι τέλους τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1926, ἠριθμήθη ὡς «Συνοδικὴ περίοδος ΟΒ»⁶.

*Συμμετοχὴ τῶν Μητροπολιτῶν τῶν Νέων Χωρῶν
εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.*

Τῇ 10 Ἰουλίου τοῦ 1928 ὑπεγράφη ὁ Νόμος 3615 «περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τῶν ἐν ταῖς Νέαις Χώρας τῆς Ἑλλάδος Μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου», ὅστις ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 123 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως (τεῦχος Α') τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους (σελῖς 920-921).

1. Δεῖν νὰ σημειωθῆ ἐνταῦθα, ὅτι, ὡς γνωστόν, ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος «ἐνεργεῖ πάντοτε ὡς ἐπικεφαλὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας». Βλέπε Ἀν. Νόμον 671/1943 (ὁ ἰσχύων νῦν «Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος») ἄρθρον 4.

2. Χρυσόστομον Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐπιθ. ἀνωτέρω, σελ. 146—148.

3. Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἀριθ. φύλλον 270, (τεῦχος Α') τῆς 26 Σεπτεμβρίου 1925, σελῖς 1179.

4. Πρὸς ἄρθρον 2 τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος, τῆς 26 Σεπτεμβρίου 1925 «περὶ συστάσεως Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου», ἐν ᾧ ἀναφέρεται ὅτι «ἡ κλήσις τῶν Συνοδικῶν διὰ τὴν προσεχῆ περίοδον ἀρχεται ἀπὸ τῶν κληθέντων κατὰ προσβέτα πρὸς συγκροτήσιν τῆς ΟἈ Διαρκοῦς Συνόδου πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Καταστατικῶν τῆς 31 Δεκεμβρίου 1923». Βλέπε καὶ Ἐκκλησιαν, ἔτος ΚΒ—ΚΓ (1945—1946) σελ. 77, στήλη α—β.

1. Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες καὶ οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Νόμοι, ὑπὸ Ἀμίλια Ἀλιβιζάνου, ἐκδοσις Β', Ἀθῆναι 1949, σελῖς 490 κ. ἔξῃ, καὶ σελῖς 505. Δεῖν νὰ σημειωθῆ ὅτι ὁ ὡς ἄνω Καταστατικὸς Νόμος τοῦ 1923 εἶναι ἔργον τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀθηνῆσι Πανεπιστημίου κ. Ἀμίλια Ἀλιβιζάνου, τότε Ἐπιτρόπου παρὰ τῇ Ἱερῇ Συνόδῳ. (Βλέπε Χρυσόστομον Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ 1900ῇ ἐπετείῳ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου [Ο· 1951, [Ἀνάπτυπον ἐκ τῆς Θεολογίας], Ἀθῆναι 1951, σελ. 146).

2. Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες κλπ., σελῖς 505.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ νόμου τούτου, «ἀπασαί αἱ ἐν ταῖς Νέαις Χώρας τῆς Ἑλλάδος Μητροπόλεις τοῦ Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἀναγνωρίζουσιν ὡς διοικητικὴν αὐτῶν ἀρχήν, τὴν ἐν Ἀθήναις Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ὀρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἣν ἀνατίθεται ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἢ διοικήσεως αὐτῶν, τηρουμένων τῶν ἐπ' αὐτῶν κανονικῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ. Οἱ Μητροπολίται τῶν Νέων Χωρῶν τῆς Ἑλλάδος, ἑξομολογούμενοι κατὰ πάντα πρὸς τοὺς Μητροπολίτας τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπεκτεινόμενοι γενικῶς καὶ ἐπ' αὐτῶν τοῦ Καταστατικοῦ νόμου :

α) Μετέχουσι τῆς ἐν Ἀθήναις Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, παρεδρεύοντες κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς ἀρχιερωσύνης.

β) Μετέχουσι τῆς ἐν Ἀθήναις Ἱερᾶς Συνόδου, ἣτις οὕτω σύγκεται ἐξ ἐννέα μελῶν ἰσοψηφίων, ὧν πέντε μὲν ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέων τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῶν ἐχόντων ἐπισκοπίας, καὶ τέσσαρες ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν τῶν Νέων Χωρῶν, τῶν ἐχόντων Μητροπόλεις. Τῶν ἐννέα τούτων μελῶν εἰς εἶναι πρόεδρος καὶ ὀκτὼ σύνεδροι. Καὶ πρόεδρος μὲν εἶναι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, οἱ δὲ σύνεδροι καλοῦνται... κατὰ τὴν τάξιν τῶν πρεσβεῖων τῆς Ἀρχιερωσύνης». «Ἡ Συνοδική, περίοδος ἀρχεται τὴν 1 Ὀκτωβρίου ἐκάστου ἔτους».

Ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὡς ἄνω νόμου συγκροτηθεῖσα Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ο.Ε. Συνοδικῆς περιόδου (1928-1929) συνεδρίασε διὰ πρώτην φοράν τῇ 8 Ὀκτωβρίου τοῦ 1928, ἀπετελέσθη δὲ ἐκ τοῦ Προέδρου αὐτῆς Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου, καὶ τῶν μελῶν: Ναυπακτίας κ. Ἀμβροσίου (νῦν Φθιώτιδος), Ὑδρας καὶ Σπετσῶν κ. Προκοπίου, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Συνεσίου, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Τιμοθέου, ἀνηκόντων εἰς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα, καὶ ἐκ τῶν τῶν Νέων Χωρῶν Μητροπολιτῶν α) Ἀρσινόπολεως Βασιλείου, β) Ἀδριανουπόλεως Πολυκάριου, γ) Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Ἰωακείμ, καὶ δ) Χίου Ἱερωνύμου.

Οἱ τέσσαρες, λοιπόν, τελευταῖοι οὗτοι Μητροπολίται, εἶναι οἱ πρῶτοι Συνοδικοί ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν τῶν Νέων Χωρῶν, μετὰ τὴν διοικητικὴν ὑπαγωγὴν τῶν Μητροπόλεων τῶν νέων Χωρῶν εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος¹.

1. Βλέπε «Ἐκκλησιαν», ἔτος ΣΤ' (1928), σελ. 225-229, καὶ σελ. 241-242. — Ἄς σημειωθῇ ἐνταῦθα ὅτι, τῆς ὡς ἄνω ἐν ἔτει 1928 γενομένης διοικητικῆς τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ὑπαγωγῆς τῶν καλουμένων Νέων Χωρῶν, προηγήθησαν δύο τοιαῦται διοικητικαὶ ὑπαγωγαί. Πρῶτη τούτων εἶναι, ὡς γνωστόν, ἡ ἐν ἔτει 1866, ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διὰ τῆς ἀπὸ τοῦ Ἰωαννίου τοῦ αὐξστ' (1866) Πράξεως αὐτοῦ, ὑπαγωγὴ εἰς τὴν Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, τῶν κατὰ τὴν Ἰονικὴν Ἐπιτάμησον Μητροπόλεων Κεφαλονίας, μετὰ τῆς Ἐπισκοπῆς Παξῶν, Κεφαλληνίας μετὰ τῆς Ἐπισκοπῆς Ἰθάκης, Ζακύνθου, Λευκάδος, καὶ Ἁγίας Μαύρας, καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κυθήρων. Δεύτερα δὲ ἡ ἐν ἔτει 1882, ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ πάλιν Πατριαρχείου, διὰ τῆς ἀπὸ τοῦ Μαΐου τοῦ αὐστ' Πράξεως αὐτοῦ, ὑπαγωγὴ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος τῶν Μητροπο-

Ἱερὰ Ἀκολουθία ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Εἶδομεν ἀνωτέρω, ὅτι ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν ἐκάστης Συνοδικῆς περιόδου, (ἀναμφιβόλως δὲ καὶ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει πάσης συνεδριάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου) ἐτελεῖτο «ἢ συνήθης Ἱερὰ τελετὴ», ὡς μέχρι σήμερον γίνεται. Εἰς τὰ Πρακτικά, λοιπόν, τῆς ἐναρκτηρίου συνεδριάσεως (τῆς 7 Ὀκτωβρίου τοῦ 1929) τῆς Ο.Σ.Τ. Συνοδικῆς περιόδου (1929-1930) διὰ πρώτην φοράν καταχωρίζεται ἡ Ἱερὰ Ἀκολουθία ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, ἔχουσα οὕτω: «Ὁ Διάκονος. Εὐλόγησον Δέσποτα. Ὁ Α'. Γραμματεὺς. Εὐλόγητός ὁ Θεός... Ὁ Πρόεδρος. Βασιλεῦ οὐράνιε... Διάκονος. Ἅγιος ὁ Θεός... Ὁ Α'. Γραμματεὺς. Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ Βασιλεία... Σύνεδροι. Εὐλόγητός εἰ Χριστέ... (μετὰ μέλους). Διάκονος. Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεός κατὰ τὸ μέγα ἔλεός Σου... Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν καὶ Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν... τῶν παρεπιδημούντων καὶ ἀποδημούντων Ἀρχιερέων καὶ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος. Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ εἰσακοῦσαι Κύριον τὸν Θεὸν φωνῆς τῆς δεήσεως ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ἐλεῆσαι ἡμᾶς. Ὁ Πρόεδρος. Ἐπάκουσον ἡμῶν... Ὁ Α'. Γραμματεὺς. Ἀπόλυσις. Δόξα σοι Χριστέ...»¹.

Ἱεροῦ καὶ Ἐπισκοπικῶν παροικίων Λαρίσης, Ἄρτης, Δημητριάδος, Φαναριοφροσάλων, Τροίκης, Σταγῶν, Θανακοῦ, Γαρδικίου καὶ Πλαταμῶνος (ἐτι δὲ εἰκοσι καὶ τριῶν χωριῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων ἐκ τῶν τμημάτων Τζουμέρκων καὶ Μαλακασίου). (Βλέπε Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, Συλλογὴ Ἑγκυκλίων κλπ. σελίς 77-82 καὶ σελίς 87-89. Βασιλείου Ἀΐση, Ἐπισκόπου Ταλαντίου, Ἐπιτομὸς Ἐπισκοπικῆς Ἱστορίας κ.λ.π. τόμος Α', Ἀθήναι 1948, σελίς 115-116, καὶ σελίς 83).

1. Σημειωτέον, ὅτι σήμερον ἡ ἀνωτέρω Ἱερὰ Ἀκολουθία χρησιμοποιεῖται ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱ. Συνόδου ὡς ἑξῆς: Ὁ Μακ. Πρόεδρος (φέρων ἐπιτραχήλιον) «Ἅγιος ὁ Θεός... Παναγίη Τριάς, Πάτερ ἡμῶν...». Ὁ Μακ. Πρόεδρος «Ὅτι σοῦ ἐστὶν...». Ὁ Σεβ. Συνοδικοί «Εὐλόγητός εἰ Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν...», «Ὅτε καταβάς...». Ὁ Α' Ἀρχιεπίσκοπος «Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεός...», «Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν...», «Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Σπυρίδωνος, τῶν παρεπιδημούντων καὶ ἀποδημούντων Ἀρχιερέων καὶ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος». «Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ εὐσεβεστάτου Βασιλέως ἡμῶν Παύλου, τῆς εὐσεβεστάτης Βασιλείσεως ἡμῶν Φρειδερίκης, τοῦ εὐσεβεστάτου Διαδόχου Αὐτῶν Κωνσταντίνου, πάσης τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, παντὸς τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ κατὰ γῆν ἀέρα καὶ θάλασσαν Στρατοῦ». «Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ εἰσακοῦσαι Κύριον τὸ Θεὸν ἡμῶν φωνῆς τῆς δεήσεως ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ἐλεῆσαι ἡμᾶς». Μακ. Πρόεδρος «Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Θεός...» Ἀπόλυσις ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου. — Κατὰ τὰς ἄλλας συνεδριάσεις τῆς Διορκτοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τελεῖται ἡ ἑξῆς Ἱερὰ Ἀκολουθία: Ὁ Πρόεδρος: «Εὐλόγητός ὁ Θεός». Βασιλεῦ οὐράνιε. Οἱ Σύνεδροι: «Εὐλόγητός εἰ Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν... (μετὰ μέλους). Εἰς δὲ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως, ὁ Πρόεδρος: «Δι' εὐχῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν...». Ὁ Α' Ἀρχιεπίσκοπος: «Δι' εὐχῶν τοῦ Ἁγίου Δεσπότου ἡμῶν...». — Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου ἀπὸ τοῦ Πάσχα μέχρι τῆς Ἀποδόσεως αὐτοῦ (παρρηγοῖα τῆς Ἀναλήψεως), ἡ ἑξῆς Ἱερὰ Ἀκολουθία τελεῖται ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν συνεδριάσεων:

*Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἀριθμήσεως
τῶν Συνοδικῶν περιόδων.*

Ὡς πρὸς τὴν ἀρίθμωσιν τῶν Συνοδικῶν περιόδων, ἡδὴ ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος. Ἦρξιεν αὕτη (Α' Συνοδικὴ περίοδος) ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου, τοῦ 1852, διαρκέσασα μέχρι τῆς 31 Αὐγούστου τοῦ 1853, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παραγράφων Γ' καὶ ΚΘ' τοῦ Νόμου ΣΑ' (1852). Καὶ ἔβαινε μὲν ἔκτοτε κανονικῶς ἡ ἀρίθμωσις τῶν Συνοδικῶν περιόδων. Ἀλλὰ ἡ Συνοδικὴ περίοδος (1886—1887) ἀντὶ νὰ ἀριθμηθῇ κανονικῶς ὡς ΛΕ', ἠριθμῆθη, κατὰ λάθος ἀσφαλῶς τοῦ Γραμματέως, ὡς ΛΑ', ὅποια εἶναι ἡ προηγουμένη Συνοδικὴ περίοδος τοῦ 1885—86.

Εἶναι αὕτη ἡ πρώτη, οὕτως εἰπεῖν, ἀταξία ὡς πρὸς τὴν συνεχῆ καὶ κανονικὴν ἀρίθμωσιν τῶν Συνοδικῶν περιόδων.

Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐν ἔτει 1923, ὡς εἶδομεν, διεκόπη ἡ ἀρίθμωσις τῶν Συνοδικῶν περιόδων, καταργηθείσης τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῦς Συνόδου, τὴν δὲ διοίκησιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἀναλαβούσης τῆς Ἱεραῦς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας. Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, τῇ 4 [17] Σεπτεμβρίου ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, τῆς ΟΑ' Συνοδικῆς περιόδου. Μετὰ τὴν ὡς ἄνω διακοπὴν, ἡ ἐπανασταθεῖσα ἐν ἔτει 1925 Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος, τὸ ἀπὸ τῆς 21 Δεκεμβρίου 1923 (ὅτε συνεδρίασε πρὸ τῆς καταργήσεως αὐτῆς ἡ Διαρκὴς Σύνοδος) μέχρι τῆς 1 Ὀκτωβρίου τοῦ 1925 (ὅτε διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς καταργήσεως αὐτῆς συνεδρίασε), χρονικὸν διάστημα, τὸ συμπεριέλαβεν εἰς τὴν διακοπέσαν ΟΑ' Συνοδικὴν περίοδον, ἀριθμήσασα τὴν ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου 1925 μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1926 Συνοδικὴν περίοδον ὡς ΟΒ', ὡς εἶδομεν.

Ἐκτοτε κανονικῶς ἀριθμοῦνται αἱ Συνοδικαὶ περιόδοι. Ἐν ἔτει ὅμως 1944 (ἐπὶ Κατοχῆς), καὶ αὐθις ἡ τῶν Συνοδικῶν περιόδων ἀρίθμωσις ἐξῆλθε τῆς φυσικῆς τῆς πορείας. Διὰ τοῦ «Κανονιστικοῦ δηλαδὴ Διατάγματος, περὶ συμπληρώσεως τῆς Ἱεραῦς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», τῆς 31 Αὐ-

Ἄς σημειωθῇ ἐπίσης ἐνταῦθα, ὅτι, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν Πρακτικῶν, κατὰ τὴν ἐναρκτήριον συνεδρίασιν (τῆς 8 Ὀκτωβρίου) τῆς ΜΕ' Συνοδικῆς περιόδου (1897—1898) ἡ Ἱερά τελετὴ ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμ. Παρθενίου Δημητροπούλου, (ἐφημερίου τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῶν Ἀθηνῶν. Βασιλεῖον Ἀτέση, Μητροπολίτου πρώην Λήμνου, Ἐπιτομος Ἐπισκοπικῆ Ἱστορίας κλπ. τόμος Β', Ἀθήναι 1953, σελίς 265), καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ Προέδρου, ἢ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου. Τὸ αὐτὸ ἐπανελήφθη καὶ κατὰ τὴν ἐναρκτήριον συνεδρίασιν (τῆς 4 Νοεμβρίου) τῆς Ν' Συνοδικῆς περιόδου (1902—1903), «τῆς κεκανονισμένης Ἱεραῦς τελετῆς τελεσθείσης ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου τῆς Μητροπόλεως Ἱεραῦς Παναγιώτου Στελλάκη».

Ὡς πρὸς τὴν ἀρίθμωσιν τῶν Συνοδικῶν περιόδων, ἡδὴ ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος. Ἦρξιεν αὕτη (Α' Συνοδικὴ περίοδος) ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου, τοῦ 1852, διαρκέσασα μέχρι τῆς 31 Αὐγούστου τοῦ 1853, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παραγράφων Γ' καὶ ΚΘ' τοῦ Νόμου ΣΑ' (1852). Καὶ ἔβαινε μὲν ἔκτοτε κανονικῶς ἡ ἀρίθμωσις τῶν Συνοδικῶν περιόδων. Ἀλλὰ ἡ Συνοδικὴ περίοδος (1886—1887) ἀντὶ νὰ ἀριθμηθῇ κανονικῶς ὡς ΛΕ', ἠριθμῆθη, κατὰ λάθος ἀσφαλῶς τοῦ Γραμματέως, ὡς ΛΑ', ὅποια εἶναι ἡ προηγουμένη Συνοδικὴ περίοδος τοῦ 1885—86.

Εἶναι αὕτη ἡ πρώτη, οὕτως εἰπεῖν, ἀταξία ὡς πρὸς τὴν συνεχῆ καὶ κανονικὴν ἀρίθμωσιν τῶν Συνοδικῶν περιόδων. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐν ἔτει 1923, ὡς εἶδομεν, διεκόπη ἡ ἀρίθμωσις τῶν Συνοδικῶν περιόδων, καταργηθείσης τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῦς Συνόδου, τὴν δὲ διοίκησιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἀναλαβούσης τῆς Ἱεραῦς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας. Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, τῇ 4 [17] Σεπτεμβρίου ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, τῆς ΟΑ' Συνοδικῆς περιόδου. Μετὰ τὴν ὡς ἄνω διακοπὴν, ἡ ἐπανασταθεῖσα ἐν ἔτει 1925 Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος, τὸ ἀπὸ τῆς 21 Δεκεμβρίου 1923 (ὅτε συνεδρίασε πρὸ τῆς καταργήσεως αὐτῆς ἡ Διαρκὴς Σύνοδος) μέχρι τῆς 1 Ὀκτωβρίου τοῦ 1925 (ὅτε διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς καταργήσεως αὐτῆς συνεδρίασε), χρονικὸν διάστημα, τὸ συμπεριέλαβεν εἰς τὴν διακοπέσαν ΟΑ' Συνοδικὴν περίοδον, ἀριθμήσασα τὴν ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου 1925 μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1926 Συνοδικὴν περίοδον ὡς ΟΒ', ὡς εἶδομεν.

Ἐκτοτε κανονικῶς ἀριθμοῦνται αἱ Συνοδικαὶ περιόδοι. Ἐν ἔτει ὅμως 1944 (ἐπὶ Κατοχῆς), καὶ αὐθις ἡ τῶν Συνοδικῶν περιόδων ἀρίθμωσις ἐξῆλθε τῆς φυσικῆς τῆς πορείας. Διὰ τοῦ «Κανονιστικοῦ δηλαδὴ Διατάγματος, περὶ συμπληρώσεως τῆς Ἱεραῦς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», τῆς 31 Αὐ-

γούστου 1944¹ ἀπεφασίσθη, προτάσει τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Ἱεραῦς Συνόδου, ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως ἡ «διανυομένη ἡδὴ ἐννενηκοστὴ Συνοδικὴ περίοδος (1943—1944) παραταθῇ μέχρι πέρατος τῆς ἐκ τῶν πολεμικῶν γεγονότων δημιουργηθείσης δυσχερείας».

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱεραῦς Συνόδου, ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 9 Νοεμβρίου τοῦ 1944, ἔκαμε λόγον περὶ τῆς παρατάσεως τῆς Ἱ' Συνοδικῆς περιόδου.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ «Κανονιστικοῦ», ὡς ἄνω «Διατάγματος» ἡ Ἱερά Σύνοδος συνέχισε τὴν ἀρίθμωσιν τῶν συνεδριάσεων αὐτῆς ὡς ἑξῆς: Περίοδος 90ῃ (Ἱ), α' συνεδρία τῇ 14 Ὀκτωβρίου 1943, β' συνεδρία τῇ 18 Νοεμβρίου 1943... ιδ' συνεδρία τῇ 30 Μαρτίου 1944, ιε' συνεδρία 9 Νοεμβρίου 1944 κλπ.

Ἡ οὕτως παραταθεῖσα διάρκεια τῆς 90ῆς Συνοδικῆς περιόδου ἔληξε διὰ τῆς συνεδρίας τῆς 30 Αὐγούστου τοῦ 1945.

Ἐάν, λοιπόν, δὲν παρενέπιπτον αἱ ὡς εἴρηται ἀλλοιώσεις τῆς ἀριθμήσεως τῶν Συνοδικῶν περιόδων, ἀρχῆς τῆς ἀριθμήσεως αὐτῶν γενομένης, ὡς πολλάκις μέχρι τοῦδε ἐλέχθη, ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου τοῦ 1852, καὶ ἐὰν ἐτηρεῖτο ἡ πρώτη χρονολογία τῆς ἐναρξέως τῶν Συνοδικῶν περιόδων (1 Σεπτεμβρίου), κατὰ τὸ ἔτος 1952 (31 Αὐγούστου) θὰ συνεπληροῦτο ἡ 100ῇ Συνοδικὴ περίοδος.

Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει, ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους τούτου 1954 ἤρξατο, σὺν Θεῷ, ἡ Ἐκατοστὴ Συνοδικὴ περίοδος τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῦς Συνόδου τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀριθμητικῶς μὲν ὀρθῶς ἔχουσα, κατὰ τὸν ἄνωθεν ὅμως ὑπολογισμὸν (ἀπὸ τοῦ 1852 ἀριθμουμένη) θὰ ἦτο 103ῃ (ΡΓ').

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἀριθμήσεως τῶν Συνοδικῶν περιόδων.

Χρονολογία ἐναρξέως τῶν Συνοδικῶν περιόδων.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὴν χρονολογίαν ἐναρξέως τῶν Συνοδικῶν περιόδων, παρατηρητέον ὅτι αὕτη ἐκυμάνθη μεταξὺ τῆς 1 Σεπτεμβρίου, καὶ τῆς 1 Ὀκτωβρίου.

Οὕτω, ἀφ' οἴτου βεβαίως διὰ τοῦ ΣΑ' νόμου (1852) καθιερώθησαν αἱ ἐνιαύσιαι Συνοδικαὶ περιόδοι, διὰ τοῦ νόμου αὐτοῦ (ἐδάφιον Γ') καθορίζεται, ὅτι «ἡ ἐνιαυσία συνοδικὴ περίοδος ἀρχεται ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἔτους»².

Ἡ 1 Ὀκτωβρίου ὠρίσθη ὡς ἡμέρα ἐναρξέως τῶν Συνοδικῶν περιόδων καὶ διὰ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν

1. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθμ. φύλλου 190 τεύχος Α', τῆς 9 Σεπτεμβρίου 1944, σελίς 936.

2. Ἀναμφιβόλως θὰ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου ἐναρξιν τῶν Συνοδικῶν περιόδων τὸ ὅτι ἡ Α' Σεπτεμβρίου εἶναι ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου, ἦτοι τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ νέου ἔτους. Σημειωτέον, ὅτι ἡ «ἀπόφασις τῆς Ἐπαναστάσεως» τῆς 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1923, ἐν ἀρθρῳ 3, τὴν 1 Ὀκτωβρίου καθώρισεν ὡς ἡμέραν ἐναρξέως τῶν κατ' ἔτος μηνιαίων τακτικῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας. Ἀμιλ. Ἀλιβιζάτου, Οἱ Ἱεροὶ κανόνες κλπ. ἐκδοσις Β', Ἀθήναι 1949, σελίς 505.

νόμων τῶν ἐτῶν 1925¹, 1928², 1931³, 1932⁴, 1939⁵, 1940⁶, 1943⁷, 1949⁸.

Ἐν ἔτει ὅμως 1935 διὰ τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 20 Αὐγούστου, διὰ μόνου ἀρθροῦ, ἐνομοθετήθησαν ταῦτα: «Ἡ Συνοδικὴ περίοδος εἶναι ἐνιαυσία, ἀρχομένη τῇ 1 Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἔτους, τῆς νέας ἐν τοσοῦτῳ περιόδου (1935·1936) ἀρχομένης ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νομοθετικοῦ Διατάγματος»⁹.

Εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 2 Σεπτεμβρίου τοῦ 1935 (συνεδρία α', ἐναρκτήριος τῆς ΠΒ' Συνοδικῆς περιόδου) διὰ τῶν ἐξῆς σχολιάζεται ἡ ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου ἐναρκτις τῆς Συνοδικῆς περιόδου: «...συμφώνως τῷ τελευταίῳ δημοσιευθέντι ἀναγκαστικῷ Νόμῳ, δι' οὗ ἐπανέρχεται ἡ παλαιὰ διάταξις τῆς ἐνάρεξως τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱ. Συνόδου τῇ 1 Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἔτους, συμπιπτοῦσα πρὸς τὴν 1 τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους».

Ἄξον, περαιτέρω, νὰ σημειωθῇ, ὅτι κατὰ τὴν περίοδον τῆς Κατοχῆς, καὶ συγκεκριμένως ἐν ἔτει 1942, ἕνεκα τῶν τότε σκληρῶν συνθηκῶν, διὰ δύο Νομοθετικῶν Διαταγμάτων (10 Σεπτεμβρίου, καὶ 11 Δεκεμβρίου) ἀπεφασίσθησαν τὰ ἐξῆς: «Μέχρι πέρατος τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως αἱ ἐργασίαι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου περιορίζονται εἰς δύο μῆνας, ἀρχομένους, τοῦ μὲν πρώτου ἀπὸ τῆς ἐνάρεξως τῆς Συνοδικῆς περιόδου, τοῦ δὲ δευτέρου ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τῶν Μυροφόρων μετὰ τὸ Πάσχα. Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν ἐκάστου τῶν ὡς ἄνω μνηθῶν ἀναστέλλονται αὐτοδικαίως αἱ ἐργασίαι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ Προέδρου αὐτῆς, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, διεξάγοντος κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε κρατοῦντα κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὴν τρέχουσαν ὑπηρεσίαν αὐτῆς»¹⁰. «Μέχρι πέρατος τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως—ἀναφέρει τὸ ἕτερον νομοθετικὸν Διάταγμα—αἱ συνεδρίαί τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δύνανται δι' ἀποφάσεως αὐτῆς ν' ἀναστέλλωνται ἐφ' ὅσον χρόνον ἤθελεν αὕτη κρίνει ἐκάστοτε σκόπιμον, πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἀσκήσεως τῶν ποιμαντικῶν καθηκόντων ἐν ταῖς Ἑπαρχίαις αὐτῶν τῶν Συνοδικῶν μελῶν δυναμένων καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῶν συ-

νεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ν' ἀπουσιάζωσιν, ἀδείξαι αὐτῆς, ἐπὶ τῷ ὡς ἄνω σκοπῷ»¹.

Ἐν ἔτει 1945 διὰ τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου ὑπ' ἀριθ. 406² ἐνομοθετήθη, ὅτι «ἡ θητεία τῆς συγκροτουμένης Ἱερᾶς Συνόδου ἀρχεται τὴν 1ην Σεπτεμβρίου καὶ λήγει τὴν 30ην Σεπτεμβρίου 1946, ὅποτε ἐπανέρχονται ἐν ἰσχύϊ αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ νόμου 671/43 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Μέχρι τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 1945 τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας ἐξακολουθεῖ ἔχουσα ἡ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 1625/1944 συγκροτημένη Σύνοδος»³.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1949 καθιερώθη, διὰ πρώτην φοράν, τὸ σύστημα τῆς καθ' ἑξάμηνον ἐναλλαγῆς τῶν Συνοδικῶν μελῶν. Αἱ διατάξεις τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος ὑπ' ἀριθ. 1158 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 671/1943 Νόμου («περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»), τῆς 9 Ὀκτωβρίου τοῦ 1949 ἔχουσιν οὕτω: «Ἄρθρον μόνον. Τὸ ἐδάφιον δ' ἀρθροῦ 4 τοῦ Νόμου 671/1943 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἔχον οὕτω: «Ἡ συνοδικὴ περίοδος εἶναι ἐνιαυσία, ἀρχομένη ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου ἐκάστου ἔτους», ἀντικαθίσταται ὡς κατωτέρω:

1. Ἡ Συνοδικὴ περίοδος εἶναι ἐνιαυσία, ἀρχομένη τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου ἐκάστου ἔτους καὶ λήγουσα τῇ 30ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ ἐπομένου. Κατ' αὐτὴν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀνανεοῦται ἀνὰ ἑξάμηνον κατὰ τὸ ἡμῖς, ἀποχωρούντων ἕξ Μητροπολιτῶν συμπληρωσάντων ἐνιαυσίαν συνοδικὴν θητείαν, τριῶν ἐκ τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος καὶ τριῶν ἐκ τῶν Νέων Χωρῶν, καλουμένων ἰσαριθμῶν καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν ἕξ ἐκατέρας τῶν σειρῶν. Ἡ κλήσις αὐτῶν γίνεται κατὰ μῆνα Σεπτεμβρίου διὰ τὸ ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου μέχρι 30ῆς Σεπτεμβρίου διάστημα, κατὰ Μάρτιον δὲ διὰ τὸ ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου μέχρι 31ης Μαρτίου τοῦ ἐπομένου ἔτους τοιοῦτον καὶ δι' ἐκάστην Συνοδικὴν περίοδον»⁴.

Ἀναγκαίαν τινα τροποποίησιν ὑπέστη τὸ ὡς ἄνω Νομοθετικὸν Διάταγμα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1145 τῆς 16 Ὀκτωβρίου 1951 Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου «περὶ τρόπου ἀντικαταστάσεως Συνοδικῶν συνέδρων».

Ἡ τροποποίησις ἔχει οὕτω: «... ἀποφασίζει νὰ ἐπιτραπῇ ὅπως Μητροπολίτης, καλούμενος Συνοδικὸς ἐντὸς τοῦ πρώτου τριμήνου Συνοδικῆς τινος ἑξαμηνίας πρὸς ἀντικατάστασιν ἐτέρου Συνοδικοῦ Συν-

1. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 270 (τεῦχος Α') τῆς 26 Σεπτεμβρίου 1925, σελίς 1779, στήλη β'.
2. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 123 (τεῦχος Α') τῆς 12 Ἰουλίου 1928, σελίς 920, στήλη β'.
3. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 255 (τεῦχος Α') τῆς 4 Αὐγούστου 1931, σελίς 1961, στήλη β'.
4. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 265 (τεῦχος Α') τῆς 17 Αὐγούστου 1932, σελίς 1739, στήλη α'.
5. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 415, (τεῦχος Α') τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1939, σελίς 2713, στήλη α'.
6. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 5 (τεῦχος Α') τῆς 4 Ἰανουαρίου 1940, σελίς 22, στήλη α'.
7. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 324 (τεῦχος Α') τῆς 21 Σεπτεμβρίου 1943, σελίς 1510, στήλη α'. (Ὁ νῦν ἰσχύων Καταστατικὸς Χάρτης).
8. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 233 (τεῦχος Α') τῆς 12 Ὀκτωβρίου 1949, σελίς 1630, στήλη α'.
9. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 367 (τεῦχος Α') τῆς 22 Αὐγούστου 1935, σελίς 1744, στήλη β'.
10. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 240 (τεῦχος Α'), τῆς 24 Σεπτεμβρίου 1942, σελ. 1441, στήλη α'.

1. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 328 (τεῦχος Α') τῆς 30 Δεκεμβρίου 1942, σελίς 1929, στήλη β'.
2. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 150 (τεῦχος Α') τῆς 13 Ἰουνίου 1945, σελ. 671-672, στήλη β' καὶ α'.
3. Οὕτω τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1946 ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἡ τῆς 92ας (Ζ Β') Συνοδικῆς περιόδου Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐκτοτε, κανονικῶς (ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου) ἀρχοῦνται αἱ Συνοδικαὶ περίοδοι, μέχρι τῆς ἐνάρεξως τῆς 100ῆς (Ρ') Συνοδικῆς περιόδου (1954-1955).
4. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 253 (τεῦχος Α') τῆς 12 Ὀκτωβρίου 1949, σελίς 1630, στήλη α'.

έδρου, παραμένη ὡς τοιοῦτος καὶ διὰ τὰς δύο ἐπο-
μένας ἑξαμηνίας»¹.

*Ἀριθμὸς Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
καὶ τρόποι συγκροτήσεως αὐτῆς.*

Ὅσον, κατόπιν, ἀφορᾷ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν με-
λῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, οὗτος ἠκολούθησε τεθλα-
σμένην γραμμῆν. Τὴν πενταμελῆ, κατ' ἀρχὰς (ἀπὸ
τοῦ 1833)² Σύνοδον, συνέχισεν ἡ διὰ τοῦ νόμου
ΣΑ' (1852)³ ὠρισθεῖσα ὁμοίως πενταμελῆς Ἱερὰ
Σύνοδος.

Ἐν ἔτει 1925 ἐγένετο ἑξαμελής⁴. Κατὰ τὸ 1928,
ὅτε ἠνώθησαν διοικητικῶς αἱ Μητροπόλεις τῶν Νέων
Χωρῶν μετὰ τῶν τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος, ἐγένετο ἑν-
νεαμελής⁵ ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω.

Δωδεκαμελής ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐγένετο ἐν ἔτει
1932⁶.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν ἐμειώθη εἰς 6 ἐν ἔτει
1939⁷. Ἐν ἔτει ὁμοῦς 1941, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν
334, τῆς 29 Ἰουλίου, Νομοθετικοῦ Διατάγματος⁸
ἐπανῆλθεν ἐν ἰσχύϊ ἡ περὶ δωδεκαμελοῦς Ἱερᾶς
Συνόδου παλαιότερα διάταξις. Ἐκτοτε μέχρι σήμε-
ρον εἶναι 12μελής ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, τοῦ Μακαριω-
τάτου Προέδρου μὴ συνυπολογιζομένου βεβαίως μετὰ
τῶν 12 μελῶν.

Σημειωτέον, ὅτι οἱ Συνοδικοὶ ἀπὸ τῆς δημο-
σιεύσεως τοῦ Νόμου ΣΑ' (1852) ἐκαλοῦντο «ἀλλη-
λοδιαδόχως... κατὰ τὴν τάξιν τῶν πρεσβείων τῆς
ἀρχιερωσύνης, διατηρουμένης ἐνὶ ἑκάστῳ εἰς τὰς
συνεδριάσεις καὶ τῆς τάξεως τοῦ ἰδίου βαθμοῦ»⁹.
Ἐπὶ πρῶτον ὁμοῦς περιπτώσεις καθ' ἃς ἐκαλοῦντο Συνο-
δικοὶ κατ' ἐξαίρεσιν τῆς σειράς τῶν πρεσβείων. Ἄλ-
λοτε πάλιν συνεκροτεῖτο ἡ λεγομένη «Ἀριστίνδην
Ἱερὰ Σύνοδος», κατ' ἐκλογὴν μεταξὺ τῶν Ἱεραρ-
χῶν λαμβανομένων τῶν Συνοδικῶν μελῶν¹⁰.

1. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀρ. φύλλου 280 (τεῦχος
Α') τῆς 19 Ὀκτωβρίου 1951, σελίς 1870, στήλη β'.

2. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω,
σελίς 8.

3. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω,
σελίς 65.

4. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀρ. φύλλου 270 (τεῦχος
Α'), τῆς 26 Σεπτεμβρίου 1925, σελίς 1779, στήλη α'.— Ἐν-
νοεῖται ὅτι εἰς τὰ ἑξ ἑκάστη δέον νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸν
Πρόεδρον τῆς Ἱ. Συνόδου.

5. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 123 (τεῦ-
χος Α'), τῆς 12 Ἰουλίου 1928, σελίς 920, στήλη β'.— Ἐκ-
τοτε πάντοτε λαμβάνονται εἰς ἴσον ἀριθμὸν μέλη ἐκ τῶν
Μητροπολιτῶν τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος, καὶ τῶν τοιοῦτων
τῶν Νέων Χωρῶν.

6. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀρ. φύλλου 143, (τεῦ-
χος Α') τῆς 6 Μαΐου 1932, σελίς 969, στήλη α'.

7. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 415 (τεῦ-
χος Α') τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1939, σελίς 2713, στήλη α'.

8. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 256 (τεῦ-
χος Α') τῆς 30 Ἰουλίου 1941, σελίς 1366, στήλη β'.

9. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω,
σελίς 65.

10. Σημειωτέον, ὅτι εἰδικὴν πραγματείαν «περὶ τῆς συγ-
κροτήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου» ἐδημοσίευσεν ὁ Σεβασμιώ-
τατος Μητροπολίτης Ὑδρας, Σπαστῶν καὶ Αἰγίνης κ. Προ-
κόπιος, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐπόμνημα πρὸς τὴν Ἱεράν Σύ-
νοδον τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ὑδρας κ. Προκοπίου περὶ τῆς
συγκροτήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου», ἐν τῇ περιοδικῇ «Ἐκ-
κλησία», ἔτος ΚΓ' (1946), σελίς 35 κ. ἑ.

Τελευταία «ἀριστίνδην» συγκροτηθεῖσα Ἱερὰ Σύ-
νοδος εἶναι ἡ διὰ τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου ὑπ' ἀριθ.
365 τῆς 6 Ἰουνίου 1945 συγκροτηθεῖσα «πρὸς ρύθ-
μισιν ἐπειγόντων Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων» (ἀρ-
θρον 2), τῆς ὁποίας ἡ θητεία ἔληξε τὴν 30ην Σε-
πτεμβρίου τοῦ 1946¹.

Τέλος, ὡς σημειωθῆ, ὅτι ἐπὶ Κατοχῆς, ἕνεκα τῶν
τότε συνθηκῶν, διὰ τοῦ Νόμου ὑπ' ἀριθ. 1625,
ἄρθρου μόνου, ταῦτα ἐνομοθετήθησαν: «Μέχρι πέ-
ρατος τῆς ἐκ τῶν πολεμικῶν γεγονότων δημιουργη-
θείσης δυσχερείας πρὸς συμπλήρωσιν τῆς Ἱερᾶς Συ-
νόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως πρὸς
τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 4 τοῦ Νόμου 671]1943
λαμβάνονται πέντε ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις διαμενοντῶν
καὶ μὴ δυναμένων νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς Ἐπαρ-
χίας τῶν Ἀρχιερέων, προτάσει τοῦ Ἀντιπροέδρου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐγκρίσει τῆς Κυβερνήσεως»².

Ἐκτὸς ὁμοῦς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας³,
τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου (περὶ τῆς ὁποίας ἐν
τῇ πραγματείᾳ αὐτῇ ὁ λόγος), τῆς «ἀριστίνδην»
Ἱερᾶς Συνόδου, συγκαλεῖται ἐνίοτε καὶ ἡ λεγομένη
«Μείζων Ἱερὰ Σύνοδος», ἡ ὁποία ὡς πρὸς τὸν ἀριθ-
μὸν τῶν μελῶν, εἶναι μεγαλυτέρα μὲν τῆς Διαρκοῦς
Ἱερᾶς Συνόδου, μικροτέρα δὲ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἱεραρχίας. Μείζονες Σύνοδοι συνεκλήθησαν τὸ
1922 (30 Δεκεμβρίου), πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν ἀπο-
φάσεων τοῦ Ἀνωτάτου Εἰδικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ
Δικαστηρίου τοῦ 1917⁴, καὶ τὸ 1941 (2 Ἰουλίου)
«πρὸς κανονικὴν λύσιν τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητή-
ματος»⁵.

Συνοδικαὶ Ἐπιτροπαί.

Διὰ τὰς καλουμένας «Συνοδικὰς Ἐπιτροπάς»,
τὰς καταρτιζομένας κατὰ τὰς ἐναρκτηρίους συνεδριά-
σεις τῶν Συνοδικῶν περιόδων, δέον νὰ σημειωθῆ
ὅτι αὗται, σὺν τῷ χρόνῳ, ἀπηξάνοντο:

Αἱ Συνοδικαὶ Ἐπιτροπαὶ καταρτίζονται κατὰ
τὰς εἰδικὰς τῶν σχετικῶν Νόμων διατάξεις. Οὕτω
διὰ τοῦ Νόμου 4606]1930 «περὶ συστάσεως Ταμείου
ἀσφαλίσεως τῶν Ὀρθοδόξων Ἐφημεριακοῦ Κλήρου
τῆς Ἑλλάδος» (ΤΑΚΕ) (ἀρθρον 4), εἰς τὸ Διοικητι-
κὸν τοῦ Ταμείου τούτου Συμβούλιον μετέχει «εἰς
Ἀρχιερεὺς Συνοδικούς, ὑποδεικνυόμενος ὑπὸ τῆς Ἱε-
ρᾶς Συνόδου»⁶.

1. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 141 (τεῦ-
χος Α') τῆς 6 Ἰουνίου 1945, σελίς 624, στήλη β'.

2. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 154 (τεῦ-
χος Α') τῆς 2 Ἀυγούστου 1944, σελίς 766, στήλη α'.

3. Ὡς σημειωθῆ ἐνταῦθα, ὅτι ἡ τελευταίως (Φεβρουά-
ριος 1952) συγκληθεῖσα Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, ἀρι-
θμεῖται ὡς 12η Συνέλευσις τῆς Ἱεραρχίας, ἐν τῷ εἰδικῷ
Κώδικι τῶν Πρακτικῶν.

4. Χουσοστόμου Παπαδοπούλου Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλ-
λάδος, Ἀθήναι 1951, σελίς 145. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως,
ἀριθ. φύλλου 287 (τεῦχος Α') τῆς 27 Δεκεμβρίου 1922, σελ.
1734, στήλη α—β.

5. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 199, (τεῦ-
χος Α') τῆς 18 Ἰουνίου 1941, σελίς 998, στήλη α'. Δημη-
τρίου Α. Πετρακάκου, Νομοκανονικαὶ Ἐνασχολήσεις, (Ἀ-
θήναι) 1943, σελίς 202-239. «Ἐκκλησία», ἔτος ΙΘ' (1941),
ἀριθ. φύλλου 13, σελ. 98 κ. ἑ.

6. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 138 (τεῦ-
χος Α') τῆς 2 Μαΐου 1930, σελίς 1139, στήλη β'.

Διὰ τοῦ Νόμου 2200/1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», (ἄρθρον 4, § 3) καθορίζεται ἡ ἐπὶ τῶν Προσφυγῶν Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ, διὰ τῶν ἐξῆς: «...Ἡ προσφυγὴ ἐκδικάζεται ὑπὸ τριμελοῦς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἢ τοῦ νομίμου αὐτοῦ ἀναπληρωτοῦ, καὶ δύο συνοδικῶν συνέδρων, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐφ' ἅπαξ δι' ἐκάστην Συνοδικὴν περιόδον»¹.

Διὰ τοῦ νόμου ΓΥΙΑ' (ὑπ' ἀριθ. 3414) τῆς 16 Νοεμβρίου 1909 «περὶ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου καὶ διοικήσεως Μοναστηρίων», ἐν βῶ ἄρθρω ἢ Διοικήσις αὐτοῦ ἀνετίθετο εἰς τὸν «Μητροπολίτην Ἀθηνῶν, διαρκῆ πρόεδρον αὐτοῦ», καὶ εἰς «δύο ἐκάστοτε Συνοδικοὺς Ἀρχιερεῖς, καλουμένους κατὰ τὰ προεβία τῆς χειρονομίας κλπ.».

Διὰ τοῦ νόμου 4684/1930 «περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καὶ περὶ συγχωνεύσεως τῶν μικρῶν μονῶν» (ΟΔΕΠ), ὅστις εἶναι συνέχεια, τρόπον τινα, τοῦ νόμου ΓΥΙΑ' (τοῦ 1909), ἐν ἄρθρω 3 καθορίζεται, ὅτι τὸ Συμβούλιον τοῦ Ὄργανισμοῦ τούτου ἀποτελεῖται ἀπὸ τῶν Ἀρχιεπισκόπων Ἀθηνῶν, ὡς Πρόεδρον, ἀπὸ «δύο ἀρχιερατικὰ μέλη, ἐνὸς ἐκ τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος καὶ ἐνὸς ἐκ τῶν Νέων Χωρῶν, ἐκλεγόμενων ὑπὸ τῆς Ἀ. Ἱερᾶς Συνόδου διὰ χρόνον ὑπὸ αὐτῆς καθοριζόμενον κλπ.»².

Διὰ τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 41/1936 «περὶ Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (ἐν ἄρθρω 3) καθορίζεται, ἵνα εἰς τὸ, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Διοικητικὸν αὐτῆς Συμβούλιον, πλὴν ἄλλων, συμμετέχουσι «δύο Ἀρχιερεῖς ἐκλεγόμενοι κατ' ἔτος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν τοῦ οἰκείου ἔτους, καὶ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς κλπ.»³.

Ὡς πρὸς τὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Γραφείου Ἀλληλοβοηθείας καὶ Σχέσεων μετὰ τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν, δεόν νὰ σημειωθῆ, ὅτι αὕτη ἤρξατο καταρτιζομένη, ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀπὸ τῆς 92ας Συνοδικῆς Περιόδου (1946-1947), ὅτε ἀναφέρεται ὡς Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων»⁴.

1. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 42 (τεῦχος Α') τῆς 1 Φεβρουαρίου 1940, σελὶς 246, στήλη β'. — Σημειωτέον ὅτι δὲν παραθέτω ἐν συνεχείᾳ τὰς διὰ νεωτέρων νόμων τροποποιήσεις ὡς πρὸς τὸν καταρτισμὸν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν. Οἱ δὲ ἐν προκειμένῳ μνημονευόμενοι Νόμοι εἶναι οἱ ἰδρυτικοὶ Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν.

2. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 150, τῆς 10 Μαΐου 1930, σελὶς 1251, στήλη α'.

3. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 378 (τεῦχος Α') τῆς 31 Αὐγούστου 1936, σελ. 1971, στ. α-β'. Σημειωτέον ὅτι ὁ νῦν ἰσχύων Ἀν. Νόμος «περὶ Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Α. Ν. 976/1946 [Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλ. 38, τεῦχος Α', τῆς 21 Φεβρουαρίου 1946]), ἐν ἄρθρω 3 καθορίζει, ὅτι «ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι ὄργανον συστηματοποιήσεως καὶ ἐνοποιήσεως τῶν πρακτικῶν δυνάμεων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου».

4. Ἐκκλησία, ἔτος ΚΒ·ΚΓ' (1945-1946), σελ. 53, στήλη α'.

Ὡς πρὸς τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν δαπανῶν τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου δεόν νὰ σημειωθῆ, ὅτι διὰ τοῦ καὶ ἀνωτέρου μνημονευομένου νόμου ΓΥΙΑ' (ὑπ' ἀριθ. 3414) τῆς 16 Νοεμβρίου τοῦ 1909 «περὶ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου καὶ διοικήσεως Μοναστηρίων» (ἐν ἄρθρω 2, ὑπὸ στοιχεῖον ε'), αἱ δαπάναι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατεβάλλοντο ὑπὸ τούτου τοῦ Ταμείου. Περαιτέρω, διὰ τοῦ νόμου 4684 (κωδικοποιηθέντος) (ἐν ἄρθρω 15) καθορίζεται ὅτι ἐκ τῶν προσόδων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Μοναστηριακῆς περιουσίας θὰ κατεβάλλοντο «αἱ δαπάναι τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου κλπ.»¹.

Τέλος, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1941, διὰ τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου ὑπ' ἀριθ. 2824 τῆς 28 Φεβρουαρίου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων περὶ Ὄργανισμοῦ Διοικήσεως Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας (ΟΔΕΠ)»², καθωρίσθη ἡ τριμελὴς Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν δαπανῶν τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου. Ἡ σχετικὴ τοῦ νόμου διάταξις (ἐν ἄρθρω 8) περιλαμβάνει τὰ ἐξῆς: «3. Ἡ διαχειρίσις καὶ διάθεσις τοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου ὀριζομένου ποσοῦ δαπανῶν Γραφείου γίνεται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερατικῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπὶ τῇ βάσει ἐγγράφων ἐγκριτικῶν ἐντολῶν Τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ δύο Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, ὀριζομένων ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν ἀρχῇ ἐκάστης Συνοδικῆς περιόδου καὶ διὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς κ.τ.λ.».

Ὡς πρὸς τὸ Συνοδικὸν μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς δεόν νὰ σημειωθῆ ὅτι, διὰ τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου ὑπ' ἀριθ. 182/1936 «περὶ ἀναγκαστικῆς τῆς ἐν τῷ Ὁδαίῳ Ἀθηνῶν Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς»³ ἀνεγνωρίσθη ἡ Σχολὴ αὕτη «ὡς ἡ ἐπίσημος [Σχολὴ] Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, τελοῦσα ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου», καὶ διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 10 Νοεμβρίου 1936 «περὶ ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τοῦ Ὁδαίου Ἀθηνῶν» ἢ Ἐφορευτικῆ Ἐπιτροπῆ τῆς Σχολῆς ἀπετελέσθη «ἐκ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ὡς Πρόεδρου, ἐνὸς Συνοδικοῦ Ἀρχιερέως ὡς Ἀντιπρόεδρου

1. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 328 (τεῦχος Α') τῆς 22 Σεπτεμβρίου 1931, σελὶς 2609, στήλη β'. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι, εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς 2 Ὀκτωβρίου τοῦ 1900, κατὰ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῶν ἄρθρων τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐνεκρίθη νὰ προστεθῆ μετὰ τὸ 23ον ἄρθρον, ὡς 24ον ἄρθρον, τὸδε: «Ἡ διαχείρισις τῶν γραφικῶν ἐξόδων ἀνατίθεται εἰς τὸν Ἀ' Γραμματέα τῆς Συνόδου, ὅστις δύναται ὑπὸ ἴδιαν αὐτοῦ εὐθύνην νὰ ἐμπιστευθῆ ταύτην καὶ εἰς οἰκονομῆται ἄλλον τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ἐπάλληλον τῆς Συνόδου. Περὶ τῆς διαχειρίσεως ταύτης ὑποβάλλεται κατὰ τριμηνίαν πρὸς τὴν Σύνοδον λογοδοσία τῶν γενομένων δαπανῶν, ὑπογεγραμμένη παρὰ τοῦ Γραμματέως καὶ τοῦ εἰς ὃν τυχὸν οὗτος ἐμπιστευθῆ τὴν διαχείρισιν. Ἡ πρώτη τριμηνία ἀρχεῖται ἀπὸ πρώτης Σεπτεμβρίου».

2. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀρ. φύλ. 64 (τεῦχος Α') τῆς 7 Μαρτίου 1941, σελ. 329, στ. α'.

3. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 433 (τεῦχος Α') τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1936, σελὶς 2272, στήλη α'.

δριζομένον μετὰ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου»¹.

Διὰ τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου ὑπ' ἀρ. 218/1945 «περὶ συστάσεως Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως», ἐν ἄρθρῳ 1 καθωρίσθη, ὅτι εἰς τὸ τότε συσταθὲν Συμβούλιον τοῦτο, Πρόεδρος αὐτοῦ εἶναι «ἐν Συνοδικὸν μέλος, δριζόμενον ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν ἀρχῇ ἐκάστης Συνοδικῆς περιόδου κλπ»².

Τὰ μέλη, τέλος, τοῦ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον δριζοῦνται νῦν ὡς ἑξῆς: «Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον, συγκροτεῖται ἐκ τοῦ πρώτου τῆ τάξει Συνοδικοῦ Ἀρχιερέως καὶ 4 τακτικῶν Συνοδικῶν μελῶν, δριζομένον διὰ κλήρου κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν ἐκάστης Συνοδικῆς περιόδου.

Διὰ τὴν κατὰ τὸ προηγούμενον ἐδάφιον κλήρωσιν τίθενται εἰς τὴν κληρωτίδα κατὰ τὴν πρώτην ἐκάστης Συνοδικῆς περιόδου συνεδρίαν τῆς Ἱ. Συνόδου τὰ ὀνόματα πάντων τῶν Συνοδικῶν, πλην τῶν τοῦ Προέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ πρώτου τῆ τάξει.

Ἐκ τοῦ ὀλιγοῦ ἀριθμοῦ τῶν κλήρων ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱ. Συνόδου ἐξάγει ἐκ τῆς κληρωτίδος. Οἱ κληρωθέντες 4 Συνοδικοί συγκροτοῦσι μετὰ τοῦ πρώτου τῆ τάξει τὸ διὰ τὸ ἀρξάμενον Συνοδικὸν ἔτος Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον.

Τὸ Δευτεροβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον συγκροτεῖται ἐκ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ὡς Προέδρου καὶ 6 Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, τῶν ὑπολειπομένων μετὰ τὴν κλήρωσιν τῶν μελῶν τοῦ Πρωτοβάθμιον Συνοδικοῦ κατὰ τὴν σειράν τῶν προεβείων, τοῦ νεωτέρου ἐβδόμου παραμένουτος ὡς ἀναπληρωτοῦ κ.τ.λ.»³.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν ὡς ἄνω ἐκ τῶν νόμων δριζομένων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ μελῶν, καταρτίζονται καὶ ἄλλαι Συνοδικαὶ Ἐπιτροπαί, ἡ δριζοῦνται μεμονωμένως Συνοδικοί Σύεδροι, εἰς οὓς ἀνατίθενται καθήκοντα εἰσηγητοῦ ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων, χρηζόντων εἰδικῆς ἐρεῦνης καὶ μελέτης. Οὕτω νῦν ὁ Κατάλογος τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ὁ καταρτιζόμενος κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν ἐκάστης Συνοδικῆς περιόδου, καὶ ἀναλόγως ἀνασυντιθέμενος κατὰ τὴν συνεδρίαν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ Βου ἐξαμήνου τῆς Συνοδικῆς περιόδου (βλέπε τὸ Ν. Διάταγμα ὑπ' ἀριθ. 1158, τῆς 9 Ὀκτωβρίου 1949. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 253, τεῦχος Α', τῆς 12 Ὀκτωβρίου 1949) ἔχει ὡς ἑξῆς: 1) ΟΔΕΠ. 2) ΤΑΚΕ. 3) Ἀποστολικὴ Διακονία. 4) Ἐπὶ τῶν χειροτονιῶν. 5) Ἐπὶ τῶν προσφυγῶν. 6) Ἐπὶ τῶν Μοναστηριακῶν. 7) Δελτίου «Ἐκκλησία»⁴. 8) Ἐπὶ τῶν

διδασκαλικῶν βιβλίων. 9) Ἐπὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως. 10) Ἐπὶ τῶν γάμων. 11) Ἐπὶ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. 12) Ἐπὶ τῶν δαπανῶν τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου. 13) Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον. 14) Δευτεροβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον.

Ταῦτα διὰ τὰς Συνοδικὰς Ἐπιτροπὰς.

Ὁ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος.

Ὡς πρὸς τὸν παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικὸν Ἐπίτροπον σημειούσθωσαν περιληπτικῶς τὰ ἑξῆς.

Ἡ Ἑπταμελὴς Ἐπιτροπεία τοῦ 1833, περὶ τῆς ὁποίας ἐν ἀρχῇ τῆς πραγματείας ταύτης ἐγένετο λόγος, εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ ἐλευθερωθείσης Ἑλλάδος, τὰ ἐπόμενα εἰσηγήθη περὶ τοῦ παρὰ τῇ Συνόδῳ Βασιλικῷ Ἐπιτρόπου: «Θεωροῦντες τὸν Βασιλέα πολιτικὸν τῆς Ἐκκλησίας ἀρχηγόν, ἐγκρίνομεν παντοτεινὸν ἐπίτροπον αὐτοῦ εἰς τὴν διαρκῆ Σύνοδον. Ἀλλ' ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος οὗτος δὲν ἀποτελεῖ μέλος τοῦ σώματος αὐτῶν, καὶ ἐπομένως, ἂν συμπαρεδρεύῃ εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Συνόδου, δὲν ἔχει ὅμως δικαίωμα ψηφοφορίας, ἀλλὰ μόνον ἐφορευεῖ, καὶ τοῦτο καθ' ὅσον αἱ σκέψεις τῆς Συνόδου δὲν ἀνάγονται εἰς τὸ Δογματικὸν καὶ Ἱεροτελεστικόν, καὶ προσέχει εἰς τὴν διατήρησιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ Βασιλέως»⁵.

Τὸ πνεῦμα τοῦτο τῶν τῆς Ἐκθέσεως ταύτης γνωμῶν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν Βασιλικὸν παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Ἐπίτροπον, ἀποπνέει καὶ ἡ «Διακήρυξις περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας», τῆς 23 Ἰουλίου (4 Αὐγούστου) τοῦ 1833, καθ' ὅσον ἐν τῷ 7ῳ αὐτῆς ἄρθρῳ διακελεύεται, ὅτι, «ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος παρεδρεύει εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις τῆς Συνόδου, καὶ ἀντιπροσωπεύει παρ' αὐτῇ τὴν Κυβέρνησιν. Κάθε πράξις γενομένη ἐν ἀπουσίᾳ του εἶναι ἄκυρος. Ὁ αὐτὸς ἔχει τὸ δικαίωμα κατὰ παραγγελίαν Βασιλικῆς τιнос ἀρχῆς, ἢ καὶ δυνάμει τῆς ἰδίας του θέσεως, νὰ καθυποβάλλῃ προτάσεις εἰς τὴν Σύνοδον, τὰς ὁποίας αὐτὴ λαμβάνει ἀμέσως εἰς σκέψιν καὶ ἀποφασίζει περὶ αὐτοῦ, ὅ,τι κρίνοι εὐλογον»⁶.

Οὕτω πῶς λοιπὸν καθιερωθέντος τοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ θεσμοῦ τοῦ Βασιλικῷ Ἐπιτρόπου, μνημονεύεται ἔκτοτε ὁ Βασιλικὸς αὐτῆς Ἐπίτροπος

δελτίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐκκλησία» καλεῖται «Ἐποπιεύουσα Ἐπιτροπή». Τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐκκλησία, ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου (Παπαδοπούλου) [τ' 22 Ὀκτωβρίου 1938] ἤρξατο ἐκδιδόμενον ἀπὸ τῆς 1 Ἰουνίου τοῦ 1923, συνεχίζεται δὲ ἔκτοτε μέχρι σήμερον (1954, 31ον ἔτος ἐκδόσεως) καὶ ἀποτελεῖ μίαν τῶν πρωτίστων πηγῶν τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Σημειωτέον πρὸς τούτους, ὅτι τὸ ἐν ἔτει 1923 διὰ πρώτην φορὰν ἐκδοθὲν ἐπιστημονικὸν θεολογικὸν ἐτήσιον σύγγραμμα Θεολογία, ἀπὸ τοῦ ΙΘ' τόμου (1941-1948) φέρει τὴν ἐνδειξιν «Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ἐφέτος ἐκδίδεται ὁ 25ος τόμος αὐτοῦ.

1. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόμος Α', Ἀθῆναι 1920, σελ. 92.

2. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 9.

1. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 309 (τεῦχος Α') τῆς 18 Νοεμβρίου 1936, σελίς 2807, στήλη α'.

2. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθμ. φύλλου 73 (τεῦχος Α') τῆς 27 Μαρτίου 1945, σελίς 271, στήλη β'.

3. Ἀγγέλου Ἱ. Καμβύση, Διευθυντοῦ ΤΑΚΕ, Ἐκκλησιαστικοὶ Νόμοι, Ἀθῆναι 1952, σελίς 71-72.

4. Βλέπε «Ἐκκλησία», ἔτος Α', ἀριθ. 1 (1 Ἰουνίου 1923), σελίς 1-2, ἐνθα ἡ Ἐπιτροπή ἐπὶ τοῦ ἐπίσημου

ἐν ἅπασιν τοῖς Καταστατικοῖς Χάρταις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῖς ἐκδοθεῖσιν ἀπὸ τῆς ὡς ἄνω μνημονευομένης «Διακηρύξεως» τοῦ 1833, μέχρι τοῦ σήμερα ἰσχύοντος «Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Νόμος ὑπ' ἀριθ. 671/1943).

Ἐν ἔτει 1845, μακρὰ ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Ἑλλήνων ἐγένετο συζήτησις περὶ τοῦ θεσμοῦ τοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικῷ Ἐπιτρόπου, ὡς ἐπίσης καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1852 εἰς τὴν Γερουσίαν¹.

Ὁ «Νόμος καταστατικὸς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» τοῦ 1852 (Νόμος ΣΑ') ἐν ἀρθρῷ 5^ο καθώριζε περὶ τοῦ Βασιλικῷ Ἐπιτρόπου, ὅτι οὗτος, διοριζόμενος ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ἔδιδεν ἐνώπιον αὐτοῦ τὸν ὄρκον τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου «πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του», ὅτι ἔδει νὰ παρευρίσκειται εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἄνευ ψήφου, καὶ νὰ προσωπογραφῆται εἰς ὅλα τὰ πρωτότυπα τῶν παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκδιδόμενων ἀποφάσεων καὶ πράξεων, τῶν ἀναγομένων εἴτε εἰς τὰ ἐσωτερικὰ εἴτε εἰς τὰ ἐξωτερικὰ αὐτῆς καθήκοντα. Καὶ προσέθετεν αὐθις (ὡς ὁ τοῦ 1833 Καταστατικὸς) τοῦτο τό, ὁμολογουμένως, κινηθῆναι, ἐν μὴ τι ἄλλο, ὅτι δηλαδὴ «πᾶσα ἀπόφασις ἢ πράξις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, γινομένη ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Βασιλικῷ Ἐπιτρόπου, ἢ μὴ φέρουσα τὴν προσωπογραφὴν αὐτοῦ, εἶναι ἄκυρος»².

Περαιτέρω, ἡ ἀνωτέρω μνημονευομένη «ἀπόφασις»³ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1923 (ἢτοι ὁ Καταστατικὸς Νόμος τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος)⁴, ἀπῆλλαξε τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς δυσκολίας, καθ' ἣν δὲν ἠδύνατο νὰ συνεδριάξῃ, ἀπουσιάζοντος τοῦ παρ' αὐτῇ Βασιλικῷ Ἐπιτρόπου, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, καθορίσασα ὅτι ὁ Ἐπίτροπος παρ' αὐτῇ εἶναι τῆς «Ἐπικρατείας» Ἐπίτροπος, ὅτι ἔχει ἀναπληροῦντας αὐτόν, ὅτι παρακάθεται ἄνευ ψήφου, ὅτι ἡ γνώμη αὐτοῦ καταχωρίζεται ἰδιαιτέρως εἰς Πρακτικόν, ὑπογραφομένον ὑπ' αὐτοῦ, τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τέλος, ὅτι «αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι ἔγκυροι καὶ μὴ παρόντος τοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατείας, ἐφ' ὅσον προσεκλήθη», «δι' ἐγγράφου προσκλήσεως τοῦ Προέδρου».

Αἱ ἀνωτέρω βασικαὶ ἀρχαὶ περὶ τοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικῷ Ἐπιτρόπου, αἱ ἐν ἔτει 1923 καθορισθεῖσαι, ἰσχύουσιν ἔκτοτε μέχρι τῆς σήμερα. Οὕτω, κατὰ τὸν νῦν ἰσχύοντα Καταστατικὸν Χάρτην (Νόμος 671/1943), Βασιλικὸς Ἐπίτροπος διορίζεται διὰ Διατάγματος τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ, καθηγητῆς τῆς Νομικῆς ἢ Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἢ πρώην τοιοῦτος⁵, «παρίσταται εἰς τὰς

συνεδριάς, τακτικὰς ἢ ἐκτάκτους, τῆς τε Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἄνευ ψήφου...», τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν οὐσῶν «ἐγκύρων καὶ μὴ παρόντος τοῦ Ἐπιτρόπου, ἐφ' ὅσον οὗτος ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἐγγράφως», ἐφ' ἅπαξ μὲν διὰ πάσας τὰς τακτικὰς συνεδριάσεις αὐτῶν, προφορικῶς δὲ διὰ τὰς ἐκτάκτους, ἐφ' ὅσον αὐταὶ ὀρίζονται ἐν συνεδρίᾳ παρόντος καὶ τοῦ Ἐπιτρόπου. «Δύνανται ἐπὶ θέματος τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἔξαιρουμένων τῶν ζητημάτων πίστεως καὶ λατρείας, νὰ διατυπώσῃ τὴν γνώμην αὐτοῦ μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως, χωρὶς νὰ μετέχῃ ταύτης ἐπὶ τοῦ συζητουμένου θέματος, ἥτις καὶ καταχωρεῖται τῇ αἰτήσει αὐτοῦ ἐν ἰδιαίτερω πρακτικῷ, ὑπογραφομένῳ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ αὐτοῦ»¹. Ἀπὼν δὲ ἢ κωλυόμενος ἀναπληροῦται διὰ καθηγητοῦ ἑτέρας τῶν Σχολῶν². Μετέχει ἀπάντων τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων, κατὰ τὸ ἀρθρον 31 τοῦ Νόμου 5383/32 «Περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτοῦ διαδικασίας»³, τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν⁴, τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΤΑΚΕ⁵, καὶ τοῦ ΟΔΕΠ, ἐκπροσωπῶν τὸν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργόν. Παρακάθεται καὶ εἰς τὰς Μείζονας Ἱερᾶς Συνόδους.

Ἐπὶ τούτοις σημειωτέον ὅτι, ὁ νῦν παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος κ. Ἰωάννης Καρμίρης, εἰς τὸ βιβλίον Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Γραμματέων καὶ Βασιλικῶν Ἐπιτρόπων, τὸ ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀποκειμένῳ, ἀριθμεῖται ὡς 44ος κατὰ σειράν Βασιλικὸς Ἐπίτροπος, ἀρχῆς τῆς ἀριθμήσεως γενομένης ἀπὸ τοῦ Σκαρλάτου Δ. Βυζαντίου, Βασιλικῷ Ἐπιτρόπου ἐν ἔτει 1834.

Συνοδικοὶ ὑπάλληλοι.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἄς σημειωθῶσι τὰ ἑξῆς.

Ἐκ τῶν πρώτων καὶ κυρίων ὑπαλλήλων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπῆρξεν ἀνεκαθεν ὁ Γραμματεὺς αὐτῆς.

Εἰς τὴν «Διακήρυξιν περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας», τὴν γενομένην ἐπὶ Ὀθωνος, τῇ 23 Ἰουλίου (4 Αὐγούστου) 1833, ἐν ἀρθρῷ 6 ἀναφέρεται, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, «ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνόδου», διοριζόμενος παρὰ τοῦ Βασιλέως, καὶ «οἱ λοιποὶ ὑπάλληλοι τοῦ Γραφείου», διοριζόμενοι ἀπ' εὐθείας παρὰ τῆς Συνόδου «καὶ ἐπικυροῦμενοι παρὰ τῆς Κυβερνήσεως».

Ἐν τῷ ἐπομένῳ 7 ἀρθρῷ ὡς ἑξῆς καθορίζοντο τὰ τοῦ Γραμματέως καθήκοντα: «Ὁ Γραμματεὺς εἶναι ἀρχηγὸς τοῦ Γραφείου καὶ κρατεῖ τὸ πρωτόκολλον τῶν συνεδριάσεων, ἡμπορεῖ προσεῖτι νὰ λαμ-

1. Διονυσίου Θ. Ματαράγκα, Δικηγόρου, Ὁ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος, σελ. 8, 13.

2. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 66.

3. Χρυσόστομον Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος (Ἀνάπτυξιν ἐκ τῆς «Θεολογίας») Ἀθήναι 1951, σελ. 146.

4. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθμ. φύλλου 387, τεύχος Α', τῆς 31 Δεκεμβρίου 1923, σελ. 2787-2788.

5. Νόμος ὑπ' ἀριθμ. 1693/1944.

1. Ἀγγέλου Ι. Καμβύση, Ἐκκλησιαστικοὶ Νόμοι, Ἀθῆναι 1952, σελ. 22. (Ἄρθρον 11 τοῦ Νόμου 671/43).

2. Ἀγγέλου Ι. Καμβύση, ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 22.

3. Αὐτόθι, σελ. 80.

4. Αὐτόθι, σελ. 183.

5. Αὐτόθι, σελ. 299.

βάνη μέρος εἰς τὰς συζητήσεις, χωρὶς νὰ ἔχη ἀποφασιστικὴν ψήφον»¹.

Περαιτέρω, διὰ τοῦ Νόμου ΣΑ' τοῦ 1852 («Νόμος Καταστατικὸς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος») καθωρίσθησαν τὰ τῶν Συνοδικῶν ὑπαλλήλων ὡς ἑξῆς: Α' καὶ Β' Γραμματεῖς, κληρικοὶ, καὶ εἰς Κλητήρ².

Ἐν ἔτει 1882 διὰ τοῦ Νόμου ΑΓ' «περὶ προσηγήκης δύο Γραφῶν εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου» (ἄρθρον μόνον), «εἰς τὸ διὰ τοῦ ΣΑ' νόμου τῆς 9 Ἰουλίου 1852 νενομοθετημένον προσωπικὸν τοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προστίθενται δύο ἔτι Γραφεῖς πρώτης ἢ δευτέρας τάξεως»³.

Διὰ τῆς «Ἀποφάσεως τῆς Ἐπαναστάσεως» τοῦ 1923, ἐν ἄρθρῳ 7 ἐνομοθετήθησαν ταῦτα, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς Συνοδικοὺς ὑπαλλήλους: «Παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διορίζονται δύο Γραμματεῖς, εἰς πρῶτος καὶ εἰς δεύτερος, εἰς Ἀρχαιοφύλαξ, καὶ εἰς Γραφεὺς κληρικοὶ πτυχιούχοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀθηνῆσι Πανεπιστημίου ἢ ἄλλης ὁμοταγοῦς Θεολογικῆς Σχολῆς, καὶ εἰς Κλητήρ»⁴.

Ἀκολούθως, ἐν ἔτει 1931, ὁ Α' Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, διὰ τοῦ Νόμου 5187 («Καταστατικὸς νόμος τῆς Ἀὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἄρθρον 7), ὠνομάσθη Ἀρχιγραμματεὺς. Ἐκτοτε μέχρι σήμερον οὕτω καλοῦνται οἱ ἄλλοτε Α' Γραμματεῖς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Διὰ τοῦ αὐτοῦ δ' ὡς ἄνω νόμου, εἰς τοὺς προαναφερθέντας Συνοδικοὺς ὑπαλλήλους προσετέθησαν ὁ Πρωτοκολλητής, ὁ Κωδικογράφος, καὶ δεύτερος Κλητήρ⁵.

Ἐν ἔτει 1936 εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου προσετέθησαν ὁ Ὑπογραμματεὺς, καὶ δεύτερος Γραφεὺς, ὁ δ' ἕτερος τῶν Κλητήρων, δυνάμει τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου ὑπ' ἀριθ. 39|1936, διωρίζετο μὲ βαθμὸν καὶ μισθὸν Ἀρχικλητήρος⁶.

Ὁ Ἀναγκαστικὸς, περαιτέρω, Νόμος ὑπ' ἀριθ. 2170 τοῦ 1940 «Περὶ Καταστατικοῦ Νόμου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἐν ἄρθρῳ 12 ταῦτα καθορίζει: «Ὁργανικαὶ θέσεις τακτικῶν ὑπαλλήλων παρὰ τῷ Γραφείῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι αἱ ἑξῆς: Μία τοῦ Ἀρχιγραμματέως, μία τοῦ Γραμματέως, μία τοῦ Ὑπογραμματέως, μία τοῦ Ἀρχαιοφύλακος, μία τοῦ Πρωτοκολλητοῦ, μία τοῦ Κωδικο-

γράφου, τρεῖς θέσεις Γραφῶν, μία Ἀρχικλητήρος, καὶ μία Κλητήρος»¹.

Αἱ αὐταί, ὡς ἄνω θέσεις, καθορίζονται καὶ ὑπὸ τοῦ νῦν ἰσχύοντος Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Νόμος 671/1943, ἄρθρον 10)².

Ἐν ἔτει δὲ 1946, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 987 νόμου «περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως Ἐκκλησιαστικῶν τινῶν νόμων» (ἄρθρον 3) προσετέθη καὶ δεύτερος Γραμματεὺς (Ἀρχιγραμματεὺς, δύο Γραμματεῖς, Ὑπογραμματεὺς κλπ.), ὡς ἐπίσης καὶ τρίτος Κλητήρ³.

Τέλος, σημειωτέον, ὅτι εἰς τὸ ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τηρούμενον βιβλίον Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Γραμματέων καὶ Βασιλικῶν Ἐπιτροπῶν, μέχρι τῆς σήμερον (Ὀκτώβριος τοῦ 1954) καταχωρίζονται, ἀπ' ἀρχῆς, κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν καὶ ἀλληλοδιαδόχως, 38 ἐν δλω Α' Γραμματεῖς (Ἀρχιγραμματεῖς ἀπὸ τοῦ 1931 καὶ ἑξῆς καλούμενοι, ὡς ἄνωτέρω ἐλέχθη), καὶ 20 Γραμματεῖς.

Τὸ Ἀρχεῖον, οἱ Κώδικες
καὶ ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ὡς ἀνεφερον ἤδη ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος κέκτηται πληρέστατον καὶ πολύτιμον Ἀρχεῖον, ἐν τῷ ὁποίῳ περιλαμβάνονται ἔγγραφα ἐπισημότητα, χρονολογούμενα ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς συστάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, φέροντα δὲ τὰς ὑπογραφὰς τῶν Ἁγίων Συνοδικῶν, τῶν συγκροτησάντων τὰς πρώτας Ἱερὰς Συνόδους τῆς Ἀὐτοκεφάλου Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Θεοκλήτου Φαρμακίδου, ὅστις, ὡς ἐλέχθη, ἐκθύμως ἐργάσθη διὰ τὴν αὐτοκεφαλοποίησιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς χώρας ἡμῶν.

Ἡ ἀξία τοῦ Συνοδικοῦ Ἀρχείου, ὡς πηγῆς διαυγοῦς καὶ μοναδικῆς, διὰ τὴν νεωτέραν Ἱστορίαν τῆς Ἀὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρ' οὐδενὸς βεβαίως δύναται νὰ ἀμφισβητηθῇ.

Τὸ Συνοδικὸν Ἀρχεῖον δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς διοικητικὸν καὶ εἰς δικαστικόν.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἱστορικῆς ἀξίας ἔγγραφων, εἰς τὸ Ἀρχεῖον φυλάσσονται αἱ ἑξῆς Πατριαρχικαὶ καὶ Συνοδικαὶ Πράξεις (Τόμοι):

α) Τοῦ Ἰουνίου (κθ') τοῦ ἔτους 1850, δι' ἧς ἐκηρύχθη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου αὐτοκεφάλος ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. β) Τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1866, δι' ἧς αἱ «κατὰ τὴν Ἰονικὴν Ἐπτάνησον ἀγιώταται Ἐπαρχία Κερκύρας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, Λευκάδος καὶ Ἁγίας Μαύρας, ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Κυθήρων, καὶ αἱ Ἐπισκοπαὶ τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν Παξῶν... συννηθῆσαν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἀὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος». γ) Τοῦ Μαΐου τοῦ 1882, δι' ἧς Πατριαρχικῆς Πράξεως, «ἡ ἀγιω-

1. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων κλπ., σελὶς 9.

2. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἔνθα ἄνωτέρω, σελὶς 65, ἐν τῷ Ε' ἔδαφίῳ τοῦ ὡς ἄνω νόμου.

3. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀριθμ. φύλλου 47, τῆς 16 Ἰουνίου 1882, σελὶς 216, στήλη α'.

4. Ἀμύλα Ἀλιβιζάτου, Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες κλπ., ἔκδοσις Β', Ἀθῆναι 1949, σελὶς 501-508, ἐν τῇ ὑποσημείωσει.

5. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀριθμ. φύλλου 22, (τεῦχος Α'), τῆς 23 Ἰουλίου 1931, σελ. 1646, στήλη α'.

6. Ἀναγκαστικὸς Νόμος ὑπ' ἀριθ. 39/1936, ἐν Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀριθμ. φύλλου 378, (τεῦχος Α') τῆς 31 Αὐγούστου 1936, σελ. 1970, στ. α'.

1. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀριθμ. φύλλου 5, (τεῦχος Α'), τῆς 1 Ἰανουαρίου 1940, σελ. 23.

2. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθμ. φύλλου 324, (τεῦχος Α'), τῆς 27 Σεπτεμβρίου 1943, σελὶς 1510, στήλη α'.

3. Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀριθμ. φύλλου 63, (τεῦχος Α'), τῆς 23 Φεβρουαρίου 1946, σελ. 236.—Ἐπ' ἐσχάτων προσελήφθησαν δύο Δακτυλογράφου.

τάτη Μητρόπολις Λαρίσης, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὴν ἁγιωτάτων Ἐπισκοπῶν Τρίκκης, Σταγῶν, Θαυμακοῦ, καὶ Γαρδικίου, καὶ αἱ ἁγιώταται Μητροπόλεις Ἄρτης, Δημητριάδος, καὶ Φαναριοφερσάλων, καὶ ἡ ἁγιωτάτη Ἐπισκοπὴ Πλαταμῶνος, ἡ τῆ ἁγιωτάτη Μητροπόλει Θεσσαλονίκης ὑποκειμένη, ἔτι δὲ εἴκοσι χωρία τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Ἰωαννίνων ἐκ τοῦ τμήματος Τσουμέρκων καὶ τρία ἕτερα τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως ἐκ τοῦ τμήματος Μαλακασίου... ὡς καὶ αἱ ἐν αὐταῖς (ταῖς Ἐπαρχίαις) ὑπάρχουσαι ἱεραὶ Πατριαρχικαὶ καὶ Σταυροπηγιακαὶ Μοναί, εἶναι διὰ παντὸς τοῦ λοιποῦ καὶ λέγονται καὶ παρὰ πάντων γινώσκονται καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἠνωμένα καὶ συνημμένα ἀναποσπάτως τῇ Ἁγιωτάτῃ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος κλπ.»¹. δ) Ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς τόμος (μολυβδόβουλλον) τῆς 18 Μαρτίου τοῦ 1908, διὰ τοῦ ὁποῦ οὗ «Ἁγιώτατος Πατριαρχικὸς θρόνος... ἐκχωρεῖ τῇ ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ὡς θυγατρὶ περιλημμένη καὶ τὸ ἐμπιστευόμενον αὐτῇ τάλαντον θεοφιλῶς πολλαπλασιάσαι δυναμένη ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ χριστεπωνύμου λαοῦ, καὶ τὸ κανονικῶν κυριαρχικῶν τῆς πνευματικῆς προστασίας καὶ ἐποπείας δικαίωμα ἐπὶ πασῶν τῶν ἐν τῇ διασπορᾷ, ἐν τε Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ καὶ ταῖς λοιπαῖς χώραις ὀρθοδόξων Ἑλληνικῶν Ἐκκλησιῶν, πλὴν μόνης τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας Βενετίας κλπ.»². ε) Ἡ Συνοδικὴ ἀπόφασις τῆς 4 Σεπτεμβρίου τοῦ 1928, διὰ τῆς ὁποίας «ἅπασαι αἱ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος περιελθούσαι Ἐπαρχίαι τοῦ Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου [αἱ οὕτω καλούμεναι Νέαι Χῶραι] πλὴν τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς νήσου Κρήτης, διαφυλαττούσης τὸ ἄχρη τοῦδε αὐτόνομον αὐτῆς καθεστῶς, ὑπάγονται ἐφ' ἑξῆς ὑπὸ τὴν ἄμεσον διακυβέρνησιν τῆς Ἁγιωτάτης Ὀρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπεκτεινούσης καὶ ἐπὶ τῶν Ἐπαρχιῶν τούτων ἐν πᾶσι τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως καὶ τὴν τάξιν τῶν ἰδίων αὐτῆς Ἐπαρχιῶν κλπ.»

Ἐπίσης, εἰς τὸ διαληφθὲν Ἀρχεῖον, ὑπάρχει ἡ *Πράξις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (τῆς 8 Ἀπριλίου τοῦ 1921)*, διὰ τῆς ὁποίας καθιερώθη «τὸ ἱερὸν ὄνομα τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου [Ε'] τοῦ δι' ἀγχόνης ὑπὲρ Χριστοῦ καὶ τοῦ ποιμνίου μαρτυρηκότος τῇ 1' Ἀπριλίου τοῦ σωτηρίου ἔτους ,αωκ'α'» νὰ συνταχθῇ «τοῦ λοιποῦ ἐν ταῖς μνήμαις τῶν ἁγίων... ὡς ἁγίου ἐορταζομένου ἐν ἅπασιν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τῆς ἀνα τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν Ἐκκλησίας, αὐτῇ δὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ μαρτυρίου, τῇ δεκάτῃ δὴλον ὅτι Ἀπριλίου παντὸς ἔτους, εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα κλπ.»³.

1. Βλέπε *Ἀρχμ. Συμφάνου Γιαννοπούλου, Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων κλπ.* σελίς 36 κ.ἑξ., 77 κ.ἑξ., 87 κ.ἑξ.

2. Σημειωτέον, ὅτι τὸ καθεστῶς τοῦτο κατηγορήθη ἐν ἔτει 1924. Βλέπε *Θρησκευτικὴ καὶ Χριστιανικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία*, τόμος Γ', στήλη 386, ἐν πραγματείᾳ τοῦ κ. Γερασίμου Κοσιδάρη, ἐν τῇ λέξει Ἑλλάς.

3. Τὸ κείμενον τῆς πράξεως ταύτης βλέπε ἐν *Θεολογικῷ τόμῳ ΚΑ' (1950)*, σελ. 493—495, ἐν ὑποσημείωσει.

Τέλος, ὑπάρχει ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ ἀντίτυπον τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (πατριαρχεύοντος τοῦ Παρθενίου τοῦ Α') τοῦ Μαΐου τοῦ ἔτους 1642, διὰ τῆς ὁποίας ἀπεκηρύχθησαν «κεφάλαιά τινα, ἐπιγραφὴν ἔχοντα τοῦ πατριαρχοῦ γέροντος κύρ Κυρίλλου» (τοῦ Λουκάρεως).

Ἡ Πράξις αὕτη «ἐτυπώθη ἐν Γιάσιῳ τῆς Μολδοβλαχίας, ἐν τῇ Σεβασμίᾳ καὶ αὐθεντικῇ μονῇ τῶν ἁγίων Τριῶν Ἱεραρχῶν, κατὰ τὸ ,αχμβ' ἔτος τὸ σωτήριον, ἐν Μηνὶ Δεκεμβρίου α'».

Ταξινομήσις τοῦ πολυτίμου Ἀρχείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἤρξατο πρό τινων ἐτῶν γινομένη, ἀλλὰ διεκόπη, ἀφοῦ μέρος μόνον τοῦ Ἀρχείου ἐταξινομήθη.

Οὐ μόνον δὲ πρόκειται τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην, νὰ ταξινομηθῇ, ἀλλὰ νομίζω ὅτι κυρίως πρόκειται τὸ ζήτημα τῆς κατασκευῆς εἰδικοῦ Ἀρχαιοφυλακείου, ἐγγὺς τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου, πρὸς τε ἅπαξ διὰ παντὸς ταξινομήσιν αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ δὴ καὶ μάλιστα πρὸς ἐξασφάλισιν αὐτοῦ ἀπὸ πυρᾶς ἢ ἄλλου κινδύνου.

Ὡς πρὸς τοὺς Κώδικας δὲ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τοὺς ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ αὐτῆς φυλάσσομένους, δεόν νὰ σημειωθῇ, ὅτι ὑπ' αὐτοὺς ἐννοοῦμεν χειρογράφους τόμους, περιλαμβάνοντας τὰ διοικητικὰ Πρακτικὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὰ Πρακτικὰ τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων, καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν κλπ. Ἴδου δὲ λεπτομερῶς ὁποσοὶ Κώδικες τηροῦνται ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ. 1) Πεντήκοντα Κώδικες διοικητικῶν Πρακτικῶν τῆς Διαρκούς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀπὸ τῆς ἐν Ναυπλίῳ συνεδρίας τῆς 12 Ἰουνίου τοῦ 1834 μέχρι σήμερα, ὡς καὶ ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ ἀνεφέρουν. 2) Πρακτικῶν Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας. 3) Πρακτικῶν τῆς Μείζονος Συνόδου. 4) Πρακτικῶν τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου. 5) Ἀποφάσεων τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου. 6) Πρακτικῶν τοῦ Δευτεροβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου. 7) Ἀποφάσεων τοῦ Δευτεροβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου. 8) Πρακτικῶν τοῦ Πρωτοβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου. 9) Ἀποφάσεων τοῦ Πρωτοβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου. 10) Πρακτικῶν τοῦ Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου. 11) Ἀποφάσεων τοῦ Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου. 12) Ὑπομνημάτων ἐκλογῶν Ἱεραρχῶν καὶ διαβεβαιώσεων τῶν ἐψηφισμένων¹. 13) Τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου. 14) Ἀποφάσεων τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῶν προσφυγῶν καὶ 15)

1. Ὡς σημειωθῇ ἐνταῦθεν, ὅτι τὰ *Μηνύματα ἐκλογῶν τῶν Ἱεραρχῶν*, πλὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ὅπερ τελεῖται εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν, τελοῦνται ἐν τῷ, παρὰ τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ, παρεκκλησίῳ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, κτισθέντι καὶ ἐγκαινισθέντι ἐν ἔτει 1893 ὑπὸ τοῦ Ἀθηνῶν Γερμανοῦ τοῦ Καλλιγᾶ. Ἐν αὐτῷ ἐπίσης τελοῦνται καὶ τὰ Τρισάγια, ἐπὶ τῇ πρὸς Κύριον μεταστάσει Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ παρεκκλησίου τούτου φυλάσσονται τὰ δοχεῖα τοῦ Ἁγίου Μύρου, ὅπερ, παραλαμβάνομενον ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διανέμεται εἰς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας διὰ τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν θεοσώστων Ἐπαρχιῶν αὐτῶν.

Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου¹.

Περὶ τῆς Βιβλιοθήκης, τέλος, τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἄς σημειωθῇ ὅτι αὕτη, κατανεμημένη εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ἀρχιερατικῆς, περιέχει βιβλία πατερικά, θεολογικά καὶ θρησκευτικά, οὐχὶ πλήρη τὴν σειρὰν τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως», ἀπὸ τοῦ 1833 καὶ ἐξῆς, τόμους τινὰς τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς «Θεολογίας» καὶ τῆς «Ἐκκλησίας» (σχεδὸν πλήρη σειρὰν), τόμους τινὰς «Πρακτικῶν τῆς Βουλῆς» τῶν Ἑλλήνων, τόμους ἀρκετοὺς τῶν «Ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας», Ἀγγλικά τινα βιβλία θρησκευτικοῦ περιεχομένου κ.λ.π.

Φυλάσσονται δ' ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἡ ἔκδοσις «Bibliorum Codex Sinaiticus Petropolitanus» τοῦ Constandinus Tischendorf, εἰς 4 τόμους (Petropoli, MDCCCLXII) [=1862], ὡς καὶ 7 χειρόγραφα, περὶ ἑνὸς τῶν ὁποίων, ἦτοι τοῦ «ὑπ' ἀριθ. 108 Κώδικος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου», περιέχοντος λόγους Πατέρων, ἀναγινωσκομένους ἐπ' Ἐκκλησίας, εἰδικὴν μονογραφίαν ἔγραψεν ὁ Κ. Ι. Δουβουινιώτης (δημοσιεύθεισαν) ἐν τῷ «Ἐκκλησιαστικῷ Φάρῳ» Ἀλεξανδρείας (τόμος Θ', σελ. 292-305).

Τὰ βιβλία τῆς Συνδικτικῆς Βιβλιοθήκης, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν φυλλαδίων, ὑπερβαίνουν τὰ χίλια. Προσθετέον, ἐν τέλει, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος κέκτηται Ἱερὰ μαρτυρικά *Λείψανα*, χορηγούμενα τοῖς Σεβ. Ἱεράρχαις δι' ἑγκαίνια Ἱερῶν ναῶν. Μεταξὺ δὲ τῶν Ἱερῶν λειψάνων ὑπάρχει καὶ μέρος χειρὸς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Ἡ σφραγὶς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἀνωτέρω εἶδομεν, ὅτι ὁ Νόμος ΣΑ' (1852) ἐν ἄρθρῳ Β', σὺν ἄλλοις, καθώριζεν ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ἔχει σφραγίδα ἰδίαν, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας εἶναι ἐγκεχαραγμένον τὸ σημεῖον τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, κύκλῳ δὲ τὰ γράμματα Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»².

Πρὸ τοῦ ὡς ἄνω νόμου ΣΑ' (1852), διὰ πρώτην φορὰν ὁ τύπος τῆς σφραγίδος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καθωρίσθη ἐν ἔτει 1833 (23 Ἰουλίου) ὑπὸ τῆς ἐπιϋθάνου ἐκδοθείσης «διακηρύξεως περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας». Ἐν ἄρθρῳ 2 τῆς «διακηρύξεως» ταύτης, ἀναφέρεται ὅτι «ἡ Σύνοδος... κρατεῖ ἰδίαν σφραγίδα, ἔχουσαν ἐγκεχαραγμένον σταυρόν, ἀπαράλλακτον μὲ τὸν ἐν μέσῳ τῶν παρασῆμων τοῦ Κράτους, καὶ φέρουσαν τὴν περιγραφὴν «Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος»³.

Τέλος, ὁ σημερινὸς τύπος τῆς σφραγίδος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καθωρίσθη ἐν ἔτει 1931 διὰ τοῦ Νόμου 5187 («Καταστατικὸς νόμος τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»), ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου

7, διὰ τῶν ἐξῆς: «Ἐν καὶ τὸ αὐτὸ Γραφεῖον ὑπάρχει δι' ἀμφοτέρων τῶν Συνόδων [Ἱεραρχίας καὶ Διαρκοῦς] τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν πρωτόκολλον, καὶ μία σφραγίς, φέρουσα ἐν τῷ μέσῳ τὸν Δικέφαλον Ἀετὸν καὶ κύκλῳ «Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»⁴.

Λέον ὁμως νὰ προστεθῇ ὅτι, τὰ Συνοδικὰ, ἐόρτια, καὶ εἰρηνικὰ γράμματα, τὰ ἀποστελλόμενα εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους Πατριάρχας καὶ τοὺς Προέδρους Ἀυτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, φέρουσιν εἰς τὸ ἄνω ἀριστερὸν περιθώριον αὐτῶν τὸν τύπον μεταλλικῆς ἐκτύπου σφραγίδος, σχήματος ἑλλειψοειδοῦς, εἰκονίζουσης ἄγκυραν, ἣτις εἶναι ἀρχαιότατον χριστιανικὸν σύμβολον, πλασιονμένην ὑπὸ τῶν λέξεων «Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος».

Ὁ ἰσχύων Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ σήμερον ἰσχύων Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ὁ Ἀναγκαστικὸς Νόμος 671 τοῦ 1943, (ὃν πολλὰκις ἀνέφερον προηγουμένως), ὑποστὰς ἐν τῷ μεταξὺ τροποποιήσεις τινὰς⁵. Τὰ ὀκτὼ πρῶτα κεφάλαια τοῦ Καταστατικοῦ ἀνάγονται εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν τε Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας, καὶ τὴν Διαρκῆ Ἱερὰν Σύνοδον, περὶ τοῦ ἔργου ἑκατέρας τῶν ὁποίων ἐκτίθενται τὰ προσήκοντα ἐν τοῖς τρισὶ πρώτοις κεφαλαίοις αὐτοῦ. Τὸ τέταρτον ἀνάγεται εἰς τὸ «Γραφεῖον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου», τὸ πέμπτον εἰς τὰ «περὶ Ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατείας», τὸ ἕκτον εἰς τὴν διοικητικὴν διαίρεσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ἕβδομον εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν Ἀρχιερέων, τὸ δὲ ὄγδοον εἰς τὰ καθήκοντα τῶν Ἀρχιερέων⁶.

Τὸ ἔργον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Τὸ διὰ μέσου τῶν δώδεκα δεκαετηρίδων, ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς (1833) μέχρι σήμερον, ἔργον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (ὑπὸ οἰανδήποτε μορφῆν αὐτῆς) ὡς ὑπερτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, δύναται νὰ συνοψισθῇ εἰς ἐπιγραμματικὰς τινὰς γραμμάς, τὰς ὁποίας διαλαμβάνει ἡ μεταξὺ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διαμοιφθεῖσα ἀλληλογραφία, ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τῆς

1. Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθ. φύλλου 255 (τεύχος Α') τῆς 4 Ἀυγούστου 1931, σελίς 1962, στήλη α'.— Πρβλ. ἐνθα ἀνωτέρω, ἀριθ. φύλλου 178 (τεύχος Α') τῆς 1 Ἰουνίου 1932, σελίς 1113, στήλη α'. Πρβλ. καὶ τὰς περὶ σφραγίδος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Συνοδικὰς Ἐγκυκλίους ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 1958/1230/22-8-1931, καὶ ἀριθμ. Πρωτοκ. 1554/998/27-6-1932.

2. Τὸν νόμον τοῦτον, ἐν κωδικοποιήσει τῶν τροποποιήσεων καὶ συμπληρώσεων, βλέπε εἰς Ἀγγέλου Ι. Καμβύση, Διευθυντοῦ τοῦ ΤΑΚΕ, Ἐκκλησιαστικοὶ Νόμοι, Ἀθῆναι 1952, σελ. 3-61. Περὶ τῶν διὰ μέσου τῶν ἐτῶν ἐκδοθέντων Καταστατικῶν Χαρτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ περὶ τῶν τροποποιήσεων καὶ συμπληρώσεων αὐτῶν, καὶ μάλιστα τῶν νεωτέρων, μέχρι τοῦ ἐτους 1949, βλέπε ἐν Ἀμύλκῃ Ἀλιβιζάτου, Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες καὶ οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Νόμοι, Ἐκδοσις Β', ἐν Ἀθῆναις 1949, σελ. 490-569.

3. Σημειωτέον, ὅτι καὶ εἰς ἄλλους Νόμους τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Νομοθεσίας γίνεται ἐνίοτε λόγος σχέσιν ἔχων μὲ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον. Βλέπε ἐν προκειμένῳ τὰ περὶ τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν ἀνωτέρω λεχθέντα.

1. Αἱ Συνοδικαὶ Ἐγκυκλίαι ἐξεδόθησαν κατὰ τὰ ἔτη 1854, 1860, 1877 καὶ 1901. Προσεχῶς ἐκδίδονται αἱ ἀπὸ τοῦ 1901 μέχρι σήμερον ἑξαπολυθεῖσαι.

2. Ἀρχμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων κλπ., σελίς 64.

3. Ἀρχμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, ἐνθα ἀνωτέρω, σελίς 8.

29 Ἰουνίου τοῦ 1850, περὶ ἀνακηρύξεως Ἀυτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Οὕτω, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «διετήρησε τὴν κανονικὴν ἐνότητα πρὸς τε τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν, καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς Ὀρθοδόξους τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας». Ἠσχολήθη μὲ τὰ ἀφορῶντα «εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, οἷα, φερ' εἰπεῖν, τὰ περὶ ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας Ἀρχιερέων, περὶ ἀριθμοῦ καὶ ὀνομασίας τῶν θρόνων αὐτῶν, περὶ χειροτονίας ἱερέων καὶ ἱεροδιακόνων, περὶ γάμου καὶ διαζυγίου, περὶ διοικήσεως Μοναστηρίων, περὶ εὐταξίας καὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, περὶ τοῦ Κηρύγματος τοῦ θείου λόγου, περὶ ἀποδοκιμασίας ἀντιθησκευτικῶν βιβλίων»¹. Ἐπέδειξεν «ἀγρυπνον προσοχὴν εἰς τὴν Ὀρθόδοξον διδασκαλίαν τοῦ ποιμνίου»², διαφυλάξασα καὶ τηρήσασα «ἀνόθευτον καὶ ἀπαράρακτον τὴν ἱεράν τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως παρακαταθήκην»³.

Ἡ Σύνοδος ἐναργῶς τὸ σπουδαιότατον καθήκον, ἵνα δόσιως καὶ θεοφιλῶς τὰ τῆς Ἐκκλησίας διεξάγῃ, καὶ οὐδενὸς ἐφείσθη πόνου καὶ μερίμνης εἰς τὴν ἐπιτέλειαν τῶν ἱερωτάτων καθηκόντων αὐτῆς, ἔχουσα ὡς στάθμην καὶ πηδάλιον, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τούτων, τοὺς ἱεροὺς κανόνας, τὰς ἱεράς παραδόσεις καὶ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα τῆς καθολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας⁴.

Ἐστάθη πάντοτε παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Ἔθνους (ἐνίοτε ἔλαβε καὶ πρωτοπόρον κατεύθυνσιν) καὶ εἰργάσθη διὰ τὸ μεγαλεῖον, τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, συνεργασθεῖσα μετ' αὐτοῦ, κατὰ τὸ παρ' ἡμῖν σύστημα τῆς συναλληλίας σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

Οὐδαμῶς βεβαίως, διὰ τῶν ἀνωτέρω ἐλαχίστων γραμμῶν, ἀναπτύσσεται τὸ ἔργον τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῷ σχεδιαγραμμῇ τούτῳ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἱεράς Συνόδου.

Τὸ ἔργον αὐτῆς εἶναι ἀχωρίστως συνδεδεμένον μετὰ τῆς ὅλης νεωτέρας Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας Ἐκκλησίας ἡ Ἱερά Σύνοδος ὑπῆρξε καὶ εἶναι ὁ ἐγκέφαλος καὶ ἡ καρδιά.

¹ Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς 100ῆς Συνοδικῆς περιόδου.

² Ἡ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδωνος κατ' αὐτὰς συνεργομένη—σὺν Θεῷ συνεργῶ—εἰς πρώτην ἐναρκτήριον συνεδρίασιν Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκατοστῆς Συνοδικῆς περιόδου, ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἑξῆς Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν συνέδρων (μελῶν): Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος, Κασσανδρείας κ. Καλλινίκου, Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀγαθονίκου, Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομου, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κυρίλλου, Παροναξίας κ. Ἀμβροσίου, Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Μεθο-

δίου, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἰωακείμ, Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Δωροθέου, Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονυσίου, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνσταντίνου, καὶ Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν κ. Ἀγαθαγγέλου.

Συνφάδ' ἀδ' ἐν τῷ νῦν ἰσχύοντι Νομοθετικῷ Διατάγματι ὑπ' ἀριθ. 1158|1949 περὶ «ἀνανεώσεως» τῶν μελῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου ἀνὰ ἑξάμηνον, ἀπὸ 1 Ἀπριλίου τοῦ προσεχοῦς ἔτους 1955 (διαρκούσης τῆς Ἐκατοστῆς ταύτης Συνοδικῆς περιόδου, ληγούσης δὲ τῆ 30 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους), εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἀποχωρησόντων Σεβ. Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν Θεσσαλονίκης, Κασσανδρείας, Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας, Μεσσηνίας, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων, καὶ Παροναξίας, θὰ μετὰσχωσι τῆς Ἱεράς Συνόδου, ὁμοῦ μετὰ τῶν παραμεινόντων Σεβ. Συνοδικῶν Κερκύρας καὶ Παξῶν, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, Τρίκκης καὶ Σταγῶν, Ἐδέσσης καὶ Πέλλης, Σερβίων καὶ Κοζάνης, καὶ Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Ἀνανίας, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Πολύκαρος, Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομος, Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Χριστοφόρος, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Ἰάκωβος, καὶ Γρεβενῶν κ. Φίλιππος.

Ἀρχιμ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΘΕΜΕΛΗΣ

Ἀρχιερατματεὺς τῆς Ἱεράς Συνόδου

ΜΗΝΥΜΑ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΤΗΣ ΚΟΡΕΑΣ

Γνωρίζομεν, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι ὁμοιογενὴς καὶ ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων εἶναι γνωστὸς διὰ τὴν θρησκείαν του, τὴν γλῶσσάν του, τὰ ἔθιμα καὶ τὴν ἰστορίαν του· εἶναι φύσει φιλελεύθερος, ζῶν πεπολιτισμένην ζωὴν ἐν μέσῳ ἐνὸς θαυμαστοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος μὲ τὸ γλυκὺ κλίμα καὶ τὴν ὥραϊαν φύσιν.

Ὁ εἰρηνόφιλος χαρακτήρ ὡμῶν, καταδεικνύεται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς διαπνέεται ὑπὸ παγκοσμίου εἰρηνικοῦ πνεύματος, ὅπερ πράγματι ἐπεβλήθη ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων διὰ μέσου τῶν αἰῶνων διὰ τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων καὶ διὰ τῶν Ἀμφικτιονῶν μὲ κέντρον τοὺς Δελφοὺς.

Ἐπίσης, εἰς τὸν λαὸν ὡμῶν ἀνήκει τὸ μεγαλεῖον, ὅτι τὸ ἔθνος ὡμῶν ἐν ἱστορικῷ πνεύματι ἀπεδέχθη τὸ πολίτευμα τοῦ Εὐφράδου, ἵνα συμπληρώσῃ τὴν ἀσφαλῆ προώπισιν τῆς πατρίδος γῆς κατὰ τῆς Περσικῆς ἐισβολῆς διὰ τοῦ Περσικοῦ κόλπου κατὰ τὸ ἔτος 850 π.Χ. Περαιτέρω γνωρίζομεν, ὅτι ἡ Ἑλλάς κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ὡς ἀξιόλογον μέλος τῶν συμμάχων, ἐπιτυχῶς ἔφερεν εἰς πέρας σημαντικὴν ἀποστολὴν διὰ τῆς προασπίσεως τῶν Δαρδανελίων καὶ τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος τῆς Μεσογείου.

Ὅτι τιμᾶ τὸν Ἕλληνα ἔτι περισσότερο εἶναι τὸ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐγκαίρως ὀργάνωσε καὶ ἀπέστειλε τὴν σταυροφορίαν Δικαιοσύνης διὰ τὸν πόλεμον ἐν Κορέᾳ· ὁ τότε μόνος φόβος ἐπιδρομῆς τῶν κομμουνιστῶν ἐξεδηλώθη τὸν Ἰούνιον τοῦ 1950. Οὕτω ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν ἐκσπᾶσαν θύελλαν, δὲν ἠρέκασθη μόνον εἰς τὸν Ο.Η.Ε. καὶ δὲν ἐδίστασε, ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις του πρώτῃ ἔστειλε τὸν γενναῖον αὐτῆς στρατὸν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Κορέας ἀπὸ τὸ βαρὺ καὶ σκληρὸν πέλαμα τῶν κομμουνιστῶν.

Ἀπὸ τῆς ἐνάργεως τοῦ πολέμου ἐν Κορέᾳ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τεσσάρων ἐτῶν, οἱ Ἕλληνες στρα-

1. Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου, Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων κλπ., σελ. 38.

2. Ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 39.

3. Ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 41.

4. Ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 48.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ εὐκολος ἀντιστροφή.

Ἡ ἐν ἰδιαιτέρῳ τεύχει ἀναδημοσίευσις σειρᾶς ἀρθρῶν, δημοσιευθέντων ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ», ἐν οἷς διαπιστοῦται ἡ ὑπὸ πλείστων παραγόντων τῆς κοινωνικῆς ζωῆς ἀδικος παραγωγῆς τοῦ ἀγαθοῦ, ὅπερ θὰ ἠδύνατο νὰ προσπορίσῃ τούτοις ἡ μελίζων πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν προσοχή, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀπὸ τῶν στηλῶν ἡμερησίας ἐφημερίδος ἐπανάληψιν πασιγνώστων περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς δράσεως πικροχόλων κοινοτοπιῶν, αἵτινες συνηθέστατα χρησιμοποιοῦνται παρ' ἡμῶν, πρὸς δικαιολόγησιν τῆς καταστάσεως, ἢ ἢν λίαν ἔμπεριστατωμένως ἀνέλυσεν ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀρθρογραφία. Ἄλλ' εἶναι, ὡς γνωστόν, ἡ μέθοδος αὕτη, τοῦ ἀντιστρέφειν τοὺς ὄρους, ἡ εὐκολωτέρα καὶ ἡ ἀποτελεσματικωτέρα, πρὸς παραπλά-

τιῶται, ἀψηφοῦντες τὸ βαρὺ ψῆχος καὶ τὸν ἀφόρητον καύσωνα, μακρὰν ἐκεῖ εἰς τὴν Ἄπω Ἀνατολήν καὶ τὰ ἄκρα τοῦ κόσμου καὶ ριψοκινδυνεύοντες νὰ θυσιάσουν τὴν πολῦτιμον ζωὴν των ἐν μέσῳ πυρὸς καὶ σιδήρου, ἀνέδειξαν ἑαυτοὺς ἥρωας διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἐλευθερίας. Πόσῃ ὁμως θλίψιν ἀισθανόμεθα ἀναλογιζόμενοι τὰς οἰκογενείας των, νυχθημερόν προσευχομένας δι' αὐτοὺς νὰ εἶναι καλὰ ἐκεῖ μακρὰν εἰς τὰ βραχῶδη ὄρη καὶ τὰς ὀλεθρίας πεδιάδας, δεκάδας χιλιάδων χιλιομέτρων μακρὰν τῆς πατρίδος των! Ἡμεῖς οἱ Κορεῶται βαθύντα σεβόμεθα καὶ ἐκτιμῶμεν τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τὴν Κυβέρνησιν του.

Εὐθύς ἀμέσως μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς ἀνακωχῆς ἐν Κορέᾳ οἱ στρατιωτικοὶ ἡγήτορες τοῦ ἑλληνικοῦ ἐκστρατευτικοῦ στρατοῦ καὶ ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χαλκιόπουλος Ἀνδρέας εἶδον τὸν ἐν Σεοῦλ ὀρθόδοξον ναὸν κατερειπωμένον ἕνεκα τοῦ πολέμου καὶ εὐθύς ἀμέσως διαθέτοντες καὶ τὰς σωματικὰς καὶ πνευματικὰς δυνάμεις τοῦ μαχομένου στρατοῦ, ἐφρόντισαν διὰ τὴν ἀναστήλωσιν καὶ ἀνακαίνισιν αὐτοῦ.

Τὰ δωρηθέντα ἐκτιμῶνται εἰς ἑκατοντάδας χιλιάδων τοῦ κορεατικοῦ νομίματος τὸ τεράστιον τούτου ποσὸν πρὸς ἀξιοποίησιν του εἶχεν ἀνάγκη τῶν τεχνικῶν γνώσεων τοῦ μαχομένου ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἵνα ἀνακαινισθῇ τελείως ὁ ναός, ὅστις ἀπῆλθε σχεδὸν ἡμισυ ἔτος. Ἡ προσπάθεια καὶ ἡ βοήθειά των ἦτο συνεχῆς, ἐπίμονος, σταθερὰ καὶ ὀλοπρόθυμος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀνοικοδομήσεως, ἥτις συνεπληρώθη περὶ τὰ τέλη Νοεμβρίου 1953, ἐν μέσῳ δὲ ἀφθόνων θερμῶν ἐπαίνων τῶν τοπικῶν ἐφημερίδων διὰ τοὺς πρωτεργάτας τοῦ ἔργου, τὸν Ἑλληνα στρατιωτικὸν ἱερέα καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Ἐκστρατευτικὸν Σῶμα.

Καὶ νῦν πάντες οἱ ἐν Σεοῦλ Κορεῶται Ὀρθόδοξοι ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ ναῷ τῷ ἀνεγερθέντι ὑπὸ τοῦ Ἑλληνοστρατιωτικοῦ ἱερέως καὶ τῶν μαχομένων ἀνδρῶν, εἴμεθα εὐτυχεῖς νὰ κλίνωμεν τὸ γόνυ καὶ νὰ προσευχηθῶμεν διὰ τὸ ἐνταῦθα Ἑλληνικὸν Ἐκστρατευτικὸν Σῶμα, τὴν Κυβέρνησιν του καὶ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἐν Ἑλλάδι.

Εἶθε ὁ Κύριος νὰ εὐλογῇ τὸν ἡρωϊκὸν ὄμιον λαὸν καὶ τὴν ἱερὰν ὄμιον χώραν, ἵνα ἀποτρέψῃ πᾶσαν εἰσβολὴν των ἐντὸς τοῦ παραπετάσματος κρατῶν εἰς τὰ Βαλκάνια καὶ προασπίσῃ τὰ στενὰ τῶν Δαρδανελλίων. Ἀμήν.

Σεοῦλ, Κορέα 15 Μαρτίου 1954

Ὁ ἱερεὺς
BORIS MOON

Ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ὀρθοδόξου
ἐν Σεοῦλ Ἐκκλησίας
YAKOP LEE SUNG Ih

νησιν τῶν ἀφελεστέρων ἐπὶ θεμάτων, τῶν ὁποίων ἡ ἐλλικρινεστέρα ἀντιμετώπισις εἶναι ὀδυνηρά. Καὶ δὲν εἶναι τῆς στήλης ταύτης ἴδιον νὰ παρασύρηται εἰς συζητήσεις διὰ τοιαύτης μεθόδου διεξαγομένης. Ἔχομεν ὁμως καθήκον νὰ ὑπομνήσωμεν, εἰς τοὺς κατὰ τὸν τρόπον τοιοῦτον ὁμιλοῦντας περὶ τῆς Ἐκκλησίας των, ὅτι καὶ πλείστα ἐκ τῶν εἰς αὐτὴν ἀφορῶντων ἀγνοοῦνται ὑπ' αὐτῶν καὶ πολλὰ, προφανῶς, ἔχουσι παρεξηγηθῆ, χωρὶς νὰ λησμονῶμεν, ὅτι καὶ ταῦτα, ἐν πολλοῖς, σκοπίμως ὑπὸ τινῶν διαστρέφονται. Τὸ δὲ πάντων δεινότερον εἶναι τὸ ὅτι, ἐν ᾧ οἱ ταῦτα περὶ τῆς Ἐκκλησίας λέγοντες ὑπερτονίζουσι τὰ ὅσα παρ' αὐτῆς ἀναμένονται, κατὰ σύστημα, τρόπον τινά, ἐπιλανθάνονται, ἐν τούτοις, τῶν ὅσα παρ' αὐτῶν δικαιούται αὕτη νὰ ἀναμένῃ· ὅταν δὲ τὰ τελευταῖα ταῦτα ὑπομνησθῶσι, τότε ἀντὶ τῆς συναισθήσεως τῆς εὐθύνης καὶ τῆς ἐνοχῆς, εἶναι λίαν πρόχειρος παρ' αὐτοῖς ἡ πάντοτε εὐκολος λοιδωρία.

Διατὶ ὁμως ;...

Ἄλλ' ἀγνοοῦσιν, ἀρά γε, οἱ ἀδοξητοὶ κριτικοὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ πόσους αἰῶνας αὕτη, καὶ μέχρις ἐσχάτων ἀκόμη, ἠγωνίσθη διὰ τὴν διατήρησιν ἐκείνου, ὅπερ συνεκράτησε ζῶσαν τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν, ἐν μέσῳ τῶν τοσοῦτων καὶ τηλικούτων περιπετειῶν τῆς ἱστορίας της ; Ἡ λησμονοῦσι τὰς ἀντιξοιότητας, κατὰ τῶν ὁποίων ἐπὶ ὀλόκληρον τὴν τελευταίαν ἑκατονταετίαν ἐπάλαυσε καὶ κατὰ τῶν ὁποίων εἰσέτι παλαίει, πρὸς ἀνασύνταξιν καὶ ὀργάνωσιν τῶν δυνάμεών της ; Ἡ δὲν θέλουσι νὰ ἴδωσι τὴν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀντιξοοτήτων τούτων ἐπιτευχθεῖσαν, παρὰ ταῦτα, πρόοδον καὶ τὴν ὁσημέραι προϊούσαν ἀξίωσιν τῆς πνευματικῆς δραστηριότητος, τῆς ὁποίας προϊστάται ἡ Ἐκκλησία ;

Ἄν ταῦτα πάντα ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψει, ὅχι μόνον θὰ ἦτο ὀλιγώτερον ἀδοξητὰ ἡ κριτικὴ περὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ, ἀντὶ ταύτης, οἱ μακρόθεν ἐπικρινοῦντες θὰ ἐγκατέλειπον τὴν ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας ἀρνητικὴν των στάσιν καὶ θὰ παρεῖχον αὐτῇ ὅ,τι παρ' ἐκάστου ἐξαορτᾶται διὰ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ τὴν προαγωγὴν τοῦ ἔργου της. Οὐδεὶς δὲ ὑπάρχει, ὅστις, ἀνήκων πράγματι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰλικρινῶς περὶ αὐτῆς ἐνδιαφερόμενος, δὲν δύναται, τάχα, νὰ συντελέσῃ, τὸ ἐφ' ἑαυτῷ, εἰς τὴν ἀποτελεσματικὴν ἀξιοποίησιν τῶν προσπαθειῶν τῶν διοικούντων αὐτήν.

Ἄστοργος στάσις.

Κατὰ κακὴν τινα, ἐν τούτοις καὶ ὀδυνηρὰν ἀντίληψιν οἱ περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τῆς Ἐκκλησίας ὁμιλοῦντες καὶ γράφοντες ἐννοοῦσι συνήθως τοὺς συγκροτοῦντας μόνον τὴν διοίκησιν αὐτῆς, παραγνωρίζοντες πλήρως τὴν ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ θέσιν τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου, εἰς ὃ καὶ οἱ ἐπικριταὶ της ἀνήκουσιν. Ἐν ᾧ δὲ πάντες οὐδέποτε λησμονοῦσι τὰ ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας δικαιώματά των καὶ τὰς παρ' αὐτῆς ἀπαιτήσεις των, λησμονοῦσι σχεδὸν πάντοτε τὰς πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεις καὶ τὰς ἐκ τούτων εὐθύνας των. Ἀλλὰ μία τοιαύτη ἀντιμετώπισις τοῦ θέματος

ἀποτελεῖ προφανῆ ἀδικίαν. Ὁμοιάζει πρὸς τὴν στάσιν τῶν τέκνων ἀνυχθὺς μητρός, μηδεμιᾶς παρ' αὐτῶν στοργῆς ἀξιουμένης, παρὰ τὸ ὅτι αὕτη θυσιάζει ὅ,τι ἔχει ὑπὲρ αὐτῶν.

Τί συμβαίνει;

Ἐπιστολὴ ἀγνωστοῦ τῆς «Ἐκκλησίας» ἐπικαλεῖται τὴν παρέμβασιν τῆς παρουσίας στήλης διὰ τὸν κολασμὸν τοῦ ἐκφωνητοῦ ραδιοφωνικῆς ἐκπομπῆς ἀποκαλέσαντος «μῦθον» τὴν περὶ τοῦ Ἄβελ καὶ τοῦ Κάιν βιβλικὴν διήγησιν. Καὶ ὁ μὲν ἐκφωνητὴς δὲν εἶναι, ἴσως, ὁ ὑπεύθυνος δι' ὅ,τι τῷ ἐδόθη, ἔτοιμον ὅπως ἀναγνώσῃ τοῦτο ἐνώπιον τοῦ μικροφώνου—καίτοι, ὑπὸ ἄλλας συνθήκας, θὰ ἔπρεπε ν' ἀρνηθῆ τὴν τοιαύτην ἐκφώνησιν—ἀλλ' ὁ γράφας τὸ κείμενον καὶ οἱ ἐγκρίναντες τὴν ἐκφώνησίν του, τί ἐπεθύμουν τάχα, νὰ παραστήσουν μὲ αὐτὴν τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὄρου «μῦθος»; Ἐπεθύμουν, ἄρα γε, νὰ δείξουν ἀνυπαρκτον ἐπιστημοσύνην; ἠθέλον νὰ διαλαλήσουν, ὅτι δὲν εἶναι «θρησκοδόλητοι», ὅπως ἀσμενίζονται ν' ἀποκαλοῦσάτινες ἐκ τῶν «καθὼς πρέπει» τοὺς πιστεύοντας καὶ τοὺς εὐσεβεῖς; Ἡ στεροῦνται ἁπλῶς τῶν στοιχειωδῶν ἐκείνων γνώσεων τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, ἣτις ἀπαιτεῖ τὸν σεβασμὸν πρὸς ὅ,τι εἶναι ἄξιον σεβασμοῦ;

Ἀλλά, ὅ,τι καὶ ἂν συμβαίνει, ἐκεῖνο ὅπερ περισοότερον μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι νὰ πληροφορηθῶμεν: Τί γίνονται οἱ ἑλληνικοὶ νόμοι, οἱ προστατεύοντες τὴν ἱερότητα τῶν ἱερῶν μας; Δὲν λαμβάνονται, αὐτοὶ τοῦλάχιστον, διόλου ὑπ' ὄψει;

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος συνήλθε τῇ 28ῃ παρελθ. μηνός εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς 99ῆς περιόδου τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2413)716 καὶ ὑπὸ χρονολογίαν 5.10.954 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ἐγνώσθη τοῖς Σεβ. Ἱεράρχαις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅτι κατὰ τὴν 24ην ἰσταμένου μηνός, ὀρισθεῖσαν ὡς ἡμέραν «ἐορτῆς τοῦ Πολεμιστοῦ», ὅπως τελεσθῶσι, πρωτοβουλία αὐτῶν, ἐν ὅπσοι τοῖς ἱεροῖς ναοῖς πάνδημα μνημόσυνα ὑπὲρ τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν ἀγῶσι πεσόντων. Κατ' αὐτὰ ἀναπεμφθήσεται ἡ κατωτέρω εὐχή:

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς τῶν Δυνάμεων, ὁ συντριβὼν πολέμους ἐν ὑψηλῷ βραχίονι, ὁ διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ τοῦ πάθους τοῦ μονογενοῦς Σου Υἱοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν δείξας ἐν ἀνθρώποις, ὅτι αἰεὶ τῇ θυσίᾳ ἐπειτα ἡ νίκη καὶ τῷ Σταυρῷ ἡ ἀνάστασις ἀκολουθεῖ, ἐπάκουσον ἡμῶν δεομένων τῆς σῆς ἰσχύος καὶ τῆς σῆς φιλάνθρωπίας. Ἰσχύος μὲν, ἵνα τὸ ἔθνος ἡμῶν αἰεὶ φυλάττωται ἀπὸ νίκης εἰς νίκην ὁδηγῆς καὶ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν ἀνάγῃς· φιλάνθρωπίας δέ, ἵνα τὰς ψυχὰς τῶν ὑπὲρ τῆς Πίστειος καὶ τῆς Πατριδος ἡμῶν ἐκκλησιᾶς ἀγωνισαμένων καὶ ἐνδόξως πεσόντων ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ἐκλεκτῶν Σου κατατάξῃς. Τοῦτον γὰρ τὰ πνεύματα ὡς νέφος ἡμῶν ὡδε περιέκρινται καὶ τῶν δατίων αὐτῶν οἱ τύμβοι τὰ ὄρια τῆς πατριδος γῆς φυλάττωσι, τὰ δὲ αὐτῶν τίμια αἵματα τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν τὸ δένδρον ἀρδεύουσιν. Διόπερ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὑπὲρ αὐτῶν Σε ἱκετεύομεν ὥσπερ ἐν τῇ γῇ τὴν πάλαγγα τῶν ἐπιλέκτων ἀπειλέσαν, οὕτω καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ στρατιῶν ἁγίων μαρτύρων συγκροτεῖται καὶ ὥσπερ παρ' ἀνθρώποις τίμιοι γεγόνασιν, οὕτω παρὰ Σοῦ τῷ Θεῷ ἅγιοι ἕστωσαν· τὸν γὰρ

ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσαντο καὶ τὸν δρόμον οἱ γενναῖοι ἀθληταὶ νικηφόρος ἐτέλεσαν· ἀπόδος οὖν αὐτοῖς, ὁ δίκαιος Κριτὴς, τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον. Ἡμῖν δέ, τοῖς τῶν ἐκείνων θανάτῳ ἐλευθέρως νῦν ζῶσι, παράσχου ὁ Θεός, αἰεὶ μνημονεῖν τῆς ὑπερόχου αὐτῶν θυσίας καὶ, ἀναθεωροῦντας αὐτῶν τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμῆσθαι τὴν ἀνδροειᾶν ἀνδρῶν γὰρ ἀγαθῶν ἔργῳ γενομένων, ἔργῳ δαί καὶ δηλοῦσαι τὰς τιμὰς. Ἐπίβλεπον, Κύριε, ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ θρόνου δόξης τῆς βασιλείας Σου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν τὴν εὐλογία Σου κατάπεμψον, τοῦ ἐνδόξου Στρατοῦ τῆς Ἑλλάδος προστεθῆ, τοὺς γενναίους ἠγήτορας αὐτοῦ ἐπίσχευε καὶ πάντας διὰ τῆς Ὑπερομάχου Στρατηγῶν πρὸς τὴν νίκην ὁδηγεῖ. Ἰδοὺ γὰρ, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, τῶν βουνῶν οἱ ἀπείλατοι, τῶν δρυμῶν οἱ νικητήριον παιᾶνες, τῶν πεδιάδων αἱ καλλίνικοι δάφναι, τοῦ πότον αἱ αἶραι καὶ πᾶσα τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐνδοξος γῆ, ἡ Ἐκκλησία Σου, ὁ Λαὸς Σου καὶ ὁ Στρατὸς ὑπὲρ τῶν γενναίων τῆς ἐλευθερίας προμάχων καὶ πολεμιστῶν, τῶν τε πρὸς Σε μεταστάντων καὶ τῶν μεθ' ἡμῶν φάος ἡλίου ὄρωντων αἰσθητῶν, Σοὶ προσευχόμεθα σήμερον καὶ Σοὶ δοξολογίαν ἀναπέμπομεν τῷ ζῶντι καὶ ἰσχυρῷ καὶ ἐνδόξῳ Θεῷ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος θὰ συνέλθῃ εἰς τὴν ἐναρκτήριον συνεδρίαν τῆς 100ῆς Συνοδικῆς Περιόδου αὐτῆς τὴν προσεχῆ Τρίτην, 19ην ἰσταμένου μηνός.

— Διὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον τῆς νέας ταύτης Συνοδικῆς Περιόδου δὲν ἐκλήθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Ἀνανίας, ὡς ἐκ παραδρομῆς ἐσημειώθη ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ. Οὗτος θὰ κληθῆ, κατὰ τὸν νόμον, διὰ τὸ ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1955 ἀρχόμενον δευτέρου ἐξάμηνον.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐπανῆλθεν ἀεροπορικῶς ἐξ Ἰωαννίνων τὴν 16ην παρ. μηνός.

— Τὴν 27ην παρ. μηνός ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, μεταβάς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικοῦ καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, συνειργάσθη μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Γεροκωστοπούλου.

— Ὁ ἐν Ἀθήναις εὐρισκόμενος Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Ἐθνάρχης Κύπρου Μακαριώτατος κ. Μακάριος ἐπεσκέφθη τὸν Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὴν ἐν Ψυχικῷ κατοικίαν αὐτοῦ τῇ 30ῇ παρ. μηνός. Ἡ Α. Μακαριότης ἀνταπέδωκε τὴν ἐπίσκεψιν, εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τῆς «Μεγάλης Βρετανίας», τῇ 8ῃ ἰσταμένου.

— Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε συνεδριῶν τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ τῆς 23 καὶ 26 παρ. μηνός καὶ τῇ 13 ἰσταμένου καὶ τῆς Πανελληνίου Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Ἐνωσιν τῆς Κύπρου τῇ 12ῃ ἰσταμένου. Εἰς τὴν τελευταίαν παρέστη καὶ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Μακάριος.

— Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας κ. Λεβαντῆν, τὸν Ὑπουργὸν παρὰ τῇ Προεδρίᾳ τῆς Κυβερνήσεως κ. Ράλλην, τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν κ. Εὐταξίαν, τὸν Πρεσβευτὴν τοῦ Καναδά κ. Μακντέρμοττ, τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Ἰταλίας κ. Καροῦζο, τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Θεσσαλονικῆς κ. Λεόντιον, Ἰκονίου κ. Ἰάκωβον, Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεον, τὸν Γεν. Γραμματεῖα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κ. Γεωργούλην, τὸν Γεν. Γραμματεῖα τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας κ. Θοιβιδόπουλον, τὸν Γεν. Διευθυντὴν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως στρατηγὸν κ. Ἀλέξανδρον, τὸν Γεν. Διτὴν Χωροφυλακῆς παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐσωτερικῶν στρατηγὸν κ. Μαντουβάλλον, τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων κ. Λεονταρίτην, τὸν Δήμαρχον Ἀθηναίων κ. Νικολόπουλον, τὸν Δήμαρχον Χαλκίδων κ. Σκουλᾶν, τὸν πρῶτον Ὑπουργὸν κ. Βαρβούτην, τὸν Γενικὸν Πρόξενον Κων/πόλεως κ. Γεωργιάδην, τὸν Διτὴν Ἐκκλησιαστικῶν παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐξωτερικῶν κ. Γρίβαν, τὸν Διτὴν τῆς Ὑπηρεσίας Πληροφοριῶν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν κ. Κορλέ, τοὺς Βουλευτὰς Μυτιλήνης κ.κ. Βιτούλιαν καὶ Χατζηγεωργίου, Ἀττικῆς κ. Φράγκον.

*Άρτης κ. Καρατζένην, Κεφαλληνίας κ. Βασιλάτον, τούς Καθηγητάς τής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνών κ. κ. Φιλίππιδην, Κονιδάρην και Μπρατσιώτην, τόν έν ΚΠόλει δικηγόρον κ. Λέντζιον κ.ά.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Ι. Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Θεολογική Σχολή. Διά Β. Διατάγματος άπό 20-8-54 δημοσιευθέντος εις την Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως (άρ. 178, τεύχ. Γ', 6-9-54) προτάσει του έπί τής Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Υπουργού, στηριζομένη εις άπόφασιν τής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ληφθείσαν κατά την συνεδρίαν αυτής τής 13 Άπριλίου 1954, ό ύποδιευθυντής τής Μαρασλείου Παιδαγωγικής Άκαδημίας και συντάκτης τής «Έκκλησίας» κ. Σοφοκλής Δ. Λώλης διωρίσθη «Υφηγητής τής τακτικής έδρας τής Δογματικής και Συμβολικής τής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ

Ι. Άρχιεπισκοπή Άμερικής. Έπειδή παρετηρήθη ότι κληρικοί τινες και λαϊκοί υπέστησαν την έπίδρασιν του περιβάλλοντος και ήρχισαν να προσθέτουν, να άφαιρούν ή να τροποποιούν σημεία τινά έν τή θεία Λατρεία, κατά παράβασιν των έν τή Όρθοδόξω Έλληνική Έκκλησία παραδεδεγμένων, ό Σεβ. Άρχιεπίσκοπος Άμερικής κ. Μιχαήλ δι' έγκυκλίου αυτού προς τούς Ιερατ. προϊσταμένους και τά Διοικητικά Συμβούλια των Κοινοτήτων τής Άρχιεπισκοπής έγνώρισεν αυτοίς ότι: 1) Άπαγορεύεται άπολύτως ή χρήση τής Άγγλικής γλώσσης εις την θείαν Λατρείαν, την θείαν Λειτουργίαν και τά Ιερά Μυστήρια, έκτός του κηρύγματος τό όποιον δύναται να γίνεται και εις την Άγγλικήν. 2) Άπαγορεύεται ή τοποθέτησι άνθέων έπί τής Άγίας Τραπέζης ή έντός του Ιερού. Έκτός δέ των άπαραιτήτων άγίων ή άλλων σκευών, τίποτε άλλο δέν έπιτρέπεται να εύρίσκαται έν τῷ Ιερώ, και 3) Άπαγορεύεται ή χρήση μονοφωνιών (solo) εις τάς χορωδίας και ιδιαιτέρως ύπό γυναικείων φωνών. Τά μέλη των χορωδιών δέον να ψάλλουν όμοϋ, να άποφεύγουνται δέ τά sola και αί πολυθόρυβοι μουσικαι μεταστροφαι και μεταπτώσεις που δημιουργούν άκαλαίσθητον άκουσμα και δέν συμφωνούν προς τό μέλος και την έκφρασιν τής Όρθοδόξου Βυζαντινής μουσικής.

— Δι' έτέρας όμοιας Έγκυκλίου του Σεβ. Άρχιεπισκόπου άνεκονώθη ότι: Άπεφασίσθη όπως ή πρώτη έκδρομή δι' έφήβους Έλληνόπαιδας πραγματοποιηθή κατά τό θέρος του 1955 ύπό την αιγίδα τής Ιεράς Άρχιεπισκοπής, ήτις και θα άναλάβη την διοργάνωσιν αυτής. Παρεκλήθησαν δέ οι Ιερατ. Προϊστάμενοι και τά Διοικ. Συμβούλια των Κοινοτήτων όπως άνακονώσασιν τοϋτο άπό τουδδε, οι δέ έπιθυμούντες όπως συμμετάσχωσι (άγόρια ήλικίας 14-18 έτών), να δηλώσουν τοϋτο οϋχι βραδύτερον τής 31ης Όκτωβρίου' έ.έ.

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΝ ΚΟΡΕΑ

Έξ έπισήμου προς τόν Μ. Άρχιεπίσκοπον άναφοράς τής διοικήσεως του Έλληνικού Έκστρατ. Σώματος Κορέας πληροφορούμεθα ότι:

α) Εις Σεούλ Κορέας υπήρχε μία μικρά όρθόδοξος έκκλησία Ρωσική, ήτις κατά τάς διεξαχθείσας μάχας έντός τής Σεούλ, ειχε καταστραφή πλήρως.

β) Εις Σεούλ ύπάρχει σεβαστός αριθμός όρθόδοξων Κορεατών, όστινες λόγω τής έπικρατούσης εις Κορέαν πενίας, δέν ήδύναντο να διαθέσουν χρηματικά να ποσόν δια την έπισκευήν τής έκκλησίας των και ως έκ τούτου, εάν ό έν λόγω όρθόδοξος ναός δέν έπεσκευάζετο, σϋν τῷ χρόνῳ οι όρθόδοξοι Κορεάται θα άπεξενούντο τής θρησκείας των.

γ) Τό Τάγμα ΕΚ. Σ. Ε., πρωτοβουλία τόσον του Διοικητού του Τάγματος όσον και του εις τοϋτο ύπηρετούντος Στρατιωτικού Ιερέως, Άρχιμ. Άνδρ. Χαλκιοπούλου, προέβη εις την άνοικοδόμησιν του ναού, τά έγκαίνια του όποιου έγιναν μετά πάσης λαμπρότητος την 29]1]53, έπί παρουσία και του ύπουργού τής Παιδείας και Θρησκευμάτων τής Κορεατικής Κυβερνήσεως.

δ) Όσαύτως, κατόπιν συνεννοήσεως μετά του εις Τόκιον όρθοδόξου Ρώσου Μητροπολίτου, έχειροτονήθη ύπ' αυτού εις Κορεάτης Ιερεύς του ναού οδτινος ή έκλογή έγένετο την 29-11-53 και έχει πλήρως ρυθμισθή και τό ζήτημα των άποδοχών τούτου έκ διαφόρων πόρων.

— Έντολή του Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου, χάριν του νεωστί άνδρουθέντος έν Σεούλ όρθοδόξου Ιερού Ναού έστάλησαν εις Έστουρωμένος και 25 Ιεραί εικόνες, έν λάβαρον τής Άναστάσεως, Ιερά σκεύη και καλύμματα, δέκα κανδήλαι και ποσότης οίνου δια την θ. Εϋχαριστίαν, θυμιάματος, κηρού και λοιπά χρειώδη δια την λειτουργίαν του ναού, ως και 3.000 αντίτυπα τής έπί του Όρους Όμιλίας του Κυρίου.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

«The Greek Orthodox Theological Review». Έγκυκλο φόρησε τό πρώτον τεϋχος του νέου τούτου θεολογικού περιοδικού συγγράμματος έκ σελ. 90, έκδομένου κατά τριμηνίαν άγγλιστι ύπό τής έν Brookline τής Βοστώνης λειτουργούσης Θεολογικής Σχολής τής Έλληνικής Άρχιεπισκοπής Βορείου και Νοτίου Άμερικής, προνοία και εύλογία του Σεβ. Άρχιεπισκόπου κ. Μιχαήλ. Κύριος σκοπός του περιοδικού είναι να παρουσιάση εις τόν ξένον κόσμον, και μάλιστα τόν άγγλόφωνον, την ελληνικήν όρθόδοξον θεολογικήν σκέψιν και συγγραφικήν παραγωγήν, ήτις κατά τό πλείστον άγνωσται ύπ' αυτού, έπειδή τά θεολογικά μας συγγράμματα δημοσιεύονται έν τή άγνωσμένη ύπό των ξένων νεοελληνική γλώσση. Είναι προφανές, ότι και μόνον τόν σκοπόν τούτον (δια να παραλειψωμεν τούς λοιπούς) άν δυναθή να έπιτύχη τό νέον περιοδικόν, θα προσφέρει άναμφισβητήτως ύψιστην ύπηρεσίαν εις την Έλληνικήν Όρθόδοξον Έκκλησίαν και την Θεολογίαν αυτής. Έκ των περιεχομένων αυτού άναφέρομεν τό εισαγωγικόν σημείωμα του διευθυντού τής Σχολής και του περιοδικού άρχιμ. Ν. Πατρινάκου, τό κείμενον έν άγγλική μεταφράσει του διαγγέλματος του Οικουμενικού Πατριαρχείου προς τάς άπανταχού Έκκλησίας του Χριστού' του έτους 1920, τόν έν τῷ συνεδρίῳ του Eganston λόγον του Σεβ. Άρχιεπισκόπου Άμερικής Μιχαήλ «αι έντάσεις έν τῷ κόσμῳ και ή ήμετέρα ένότης έν Χριστῷ», μελέτην του καθηγητού Δ. Γιαννακοπούλου περι του σχίσματος των Έκκλησιών Έλληνικής και Ρωμαϊκής, άρθρον του καθηγητού Ιω. Θεοδωρακοπούλου ύπό την έπιγραφήν «το πρόβλημα του παρόντος», μελέτην του καθηγητού Κ. Καβαρνου περι τής φύσεως και τής χρήσεως του λόγου κατά την Έλληνικήν Όρθόδοξον Παράδοσιν, μελέτην του καθηγητού Ιω. Καρμίρη περι του τρόπου τής εισδοχής των αίρετικῶν και των σχισματικῶν εις την άρχαίαν Έκκλησίαν, μελέτην του καθηγητού άρχιμ. Ζαχ. Ξηντάρα περι τής διδασκαλίας των Έλλήνων Πατέρων περι του: «κατ' εικόνα και του καθ' όμοίωσιν» του άνθρώπου και μελέτην του αιδεα. Ιω. Ρωμανίδου περι τής όρθοδόξου άνθρωπολογίας του μεγάλου Εϋχολογίου. Περιώνοντες τό βιβλιογραφικόν τοϋτο σημείωμα έπιθυμώμεν να συγχαρώμεν θερμῶς τούς σχόντας την πρωτοβουλίαν και άναλαβόντας την εύθύνην τής έκδόσεως του νέου τούτου έπιστημονικού θεολογικού περιοδικού, οίς πᾶσιν όμολογούνται έντεϋθεν πολλὰί χάριτες.

ΙΩ. ΚΑΡΜΙΡΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μητροπολίτου Σάμου Ειρηναίου, Η Όρθόδοξος Καθολική Έκκλησία και ή έν Έβανστον τής Άμερικής δευ

τέρα Γεν. Συνέλευσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Σάμος 1954.

Μεγάλη Ἐγκυκλοπαιδεία τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐκδ. «Ἡ Ἀμπελος», τευχ. 1. 2.

Διατὶ καταπιέζεται ἡ Ἑλληνικὴ Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησία: Ἐκδοσις τῆς Γενικῆς Συνόδου τῆς Ἑλληνικῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας, 1954.

Ἀρχιμ. Γ. Παπαδοπούλου, Ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία ὡς προπαιδεία εἰς τὸν χριστιανισμόν, Ἀθήναι 1954.

Γ. Μαϊμούκα, Μοναστήρι, χαμένη πατρίδα, Ἀθήναι 1954.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἱ. Μητρόπολιν Κασσανδρείας ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 1435/29.9.54 ὑμέτερον ἔγγραφον καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν.— Ἱ. Μητρόπολιν Τρίκκης καὶ Σταγῶν ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 1003/21.9.54 ὑμέτερον ἔγγραφον σὰς εὐχαριστοῦμεν.— Ἱ. Μητρόπολιν Αἰτωλοακαρνανίας ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 1165/4.8.54, 1313/24.8.54 ἔγγραφα, ὡς καὶ τὸ ἀπὸ 5.8.54 ὑπηρεσιακὸν σημείωμα ὑμῶν σὰς εὐχαριστοῦμεν.— Ἱ. Μητρόπολιν Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 1234/30.8.54 ὑμέτερον ἔγγραφον σὰς εὐχαριστοῦμεν.— Ἱερὰν Μητρόπολιν Δημητριάδος ἐλάβομεν τὰ ὑπ' ἀριθ. 1383/17.8.54 καὶ 1469/1.9.54 ὑμέτερα ἔγγραφα καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν.— Ἱ. Μητρόπολιν Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ἐλάβομεν τὰ ὑπ' ἀριθ. 667/12.8.54, 725/25.8.54 καὶ 735/27.8.54 ὑμέτερα ἔγγραφα σὰς εὐχαριστοῦμεν.— Ἱ. Ἐπισκοπὴν Σητείας ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀρ. 374/133/2.8.54 ὑμέτερον ἔγγραφον σὰς εὐχαριστοῦμεν.— Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Γεωργίου, Τεμένης, Αἰγίου ζήτηθέντα ἀπεστάλησαν.— Αἰδ. Σταυριανουδάκη Ἐμμ., Καστελλον, Χανίων ἐνεγράφητε ζήτηθέντα ἀπεστάλησαν.— Ὁσ. Ἀργυρὸν Γρηγ., Ἱ. Μ. Πρ. Ἡλίου, Ν. Καρλοβάσιον, Σάμου παρακαλοῦμεν γνωρίσατέ μας προηγουμένην διεύθυνσίν σας.— Αἰδ. Κων. Λεβέντην, Εὐάν, Μεσομήνης ἐνεγράφητε ἀπὸ 15.9.54.— Αἰδ. Κανάνην Στυλ., Ἀγχιάλον, Θεσ/νίκης τὴν χειροτονίαν σας ἐπληροφόρηθημεν μόλις τὴν 19.8.54 ἐξ ἔγγραφου τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας ἐκ τῶν ζητουμένων ἀπεστάλησαν μόνον ὄσα ὑπῆρχον.— Αἰδ. Γούσιαν Ἰωάν., Ἀσβεστοχώριον, Ἰωαννίνων ἀλλάγῃ διευθύνσεώς σας ἐγένετο προηγουμένως τὸ φύλλον ἐστέλλετο εἰς Ἐκκλ. Φροντιστήριον.— Αἰδ. Ματζαβίνον Ἰωάν., Βυλίζην, Ἡλείας διεκόψαμεν τὴν ἀποστολὴν τοῦ φύλλου κατόπιν σημειώσεως ἀναγραφείσης ἐπὶ ἐπιστραφέντος φύλλου, καθ' ἣν εἶχате ἀναχωρήσει ἐκ Βυλίζης διὰ Πύργου.— Αἰδ. Κωσταράν Κων., Βονήτην, Ναυπακτίας ἐνεγράφητε διεύθυνσις αἰδ. Ροντήρη Γ., ἑτακτοποιήθη.— Αἰδ. Παπαγεωργαντῶν Δημ., Δάμπειαν, Πύργου τὸ φύλλον σὰς ἀποστέλλεται τακτικῶς τὸ εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν ἀνήκον φύλλον δὲν δυναμέθα δυστυχῶς νὰ τὸ ἀποστείλωμεν εἰς τρίτον πρόσωπον ζήτηθέντα ἀπεστάλησαν.— Ἐκκλ. Συμβούλιον Γαλανάδου, Νέξου Ἱ. Ναὸς Ἁγίου Πνεύματος ἐνεγράφη.— Αἰδ. Σκιαδῶν Σπ. Παλιοαγγελάδιον, Φθιώτιδος καὶ Παπῶν Ἀπόστ., Πολύγυρον, Ἰωαννίνων ἐνεγράφητε.— Αἰδ. Μόσχον Ἀθαν., Πορτιανῶν, Λήμνου Ἀναγνωστόπουλον Ἀρ., Ἀλμυρὸν, Βόλου Καράσην Γεώργ., Μακρυχώριον, Λαρίσης Εὐθυμίου Ἀργ., Καλύβια, Πιερίας Ἀγγελίδην Ἐμμ., Χανιά, Κρήτης Χατζημιχαήλ Πολ., Βασιλικὰ, Λέσβου Λινοξυλάκη Μιχ., Ρέθυμον, Κρήτης Λίτον Εὐάγ., Χρυσῶ, Πιρναϊδίδος Διαφιγγέλην Δημ., Ἀ. Γερακαριῶ, Ζακύνθου Γεωργόπουλον Παν., Ἱ. Ν. Παντανάσσης, Πάτρας καὶ Παν. Ἀρχιμ. Παναγιωτόπουλον Δημ., Β 10/IV Μεραρχίας ἀλλάγῃ διευθύνσεώς σας ἐγένετο.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 46 κ. ἐ. τοῦ Α. Ν. 2200/40 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», διὰ ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομ. Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου (Βούλας Ἀττικῆς) ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως ἐνὸς τακτικοῦ ἐφημερίου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης διακηρύξεως ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28ῃ Αὐγούστου 1954

† Ὁ Ἀθηνῶν Σ π υ ρ ῖ δ ω ν

Προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν ἐκλογὴν ἐνὸς τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐνταῦθα Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου (Ταύρου), καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης διακηρύξεως ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ κατὰ τὸ ἀρθρον 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ἀπαιτούμενα πιστοποιητικὰ αὐτῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις 16ῃ Σεπτεμβρίου 1954

† Ὁ Ἀθηνῶν Σ π υ ρ ῖ δ ω ν

Προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν ἐκλογὴν ἐνὸς τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐνταῦθα Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου—Π. Ἡρακλείου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἀνακηρύξεως ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ κατὰ τὸ ἀρθρον 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ἀπαιτούμενα πιστοποιητικὰ αὐτῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1954

† Ὁ Ἀθηνῶν Σ π υ ρ ῖ δ ω ν

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Νόμου 2200/1940, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι μίαν τῶν χηρευουσῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱ. Ναῶν: 1) Μεταμορφώσεως Σωτήρος Βιλλίων, 2) Ἁγίου Θεωτῶ Ἀμαρουσίου (Παραδείσου) καὶ 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλάμου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ, πρὸς ἀνακήρυξιν τῶν ὡς ὑποψηφίων.

Δεκτοὶ θὰ γίνωσιν πτυχιούχοι τοῦλάχιστον Ἱερατικῆς Σχολῆς ἢ ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου.

Ἐν Κηφισῇ τῇ 21 Σηβρίου 1954

† Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Ἱ ἀ κ ω β ο ς

Ἱερὰ Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: α) Ἁγίου Δημητρίου ἐν Κούκῳ, β) Ἁγίου Γεωργίου ἐν Νέῳ Κεραμιδίῳ καὶ γ) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν Νέῳ Ἀγαθουπόλει, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενων πιστοποιητικῶν πρὸς ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 16ῃ Σεπτεμβρίου 1954

† Ὁ Κίτρους Β α ρ ν ἄ β α ς

Ἱ. Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Στερουμένης τῆς ἐνορίας Βουσιμα καὶ Μεταμορφώσεως Σωτήρος τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως ἐντὸς

μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ Α. Ν. 2200 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλωμεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἀίγιον τῆ 19 Ἰουνίου 1954

† Ὁ Καλαβρῶτων καὶ Αἰγιαλείας Ἀγαθόνικος

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορινθίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ 2200)40 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Α. Ν. καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Κοῦτσι Ἱ. Ναοῦ ἁγ. Κων)νου καὶ Ἐλένης ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσι ὑποψήφιοι ἐφημέριοι τοῦ ὡς ἄνω Ἱ. Ναοῦ.

Ἐν Κορίνθῳ τῆ 17 Σεπτεμβρίου 1954

† Ὁ Κορινθίας Προκόπιος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ 2200)40 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Α. Ν. καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Βέλλῳ Ἱ. Ναοῦ ἁγ. Μαρίνης ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσι ὑποψήφιοι ἐφημέριοι τοῦ ὡς ἄνω Ἱ. Ναοῦ.

Ἐν Κορίνθῳ τῆ 24 Σεπτεμβρίου 1954

† Ὁ Κορινθίας Προκόπιος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ 2200)40 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Α. Ν. καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Μαρκάσι Ἱ. Ναοῦ ἁγ. Κων)νου καὶ Ἐλένης ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσι ὑποψήφιοι ἐφημέριοι τοῦ ὡς ἄνω Ἱ. Ναοῦ.

Ἐν Κορίνθῳ τῆ 25 Σεπτεμβρίου 1954

† Ὁ Κορινθίας Προκόπιος

Ἱ. Μητρόπολις Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας

Προκειμένου νὰ πληρωθῶσιν αἱ κεναὶ θέσεις τακτικοῦ ἐφημερίου τῶν Ἱερῶν ἐνοριακῶν Ναῶν «Ἁγίου Νικολάου» Κορίτσης—Κλειτοῦ Εὐρυτανίας καὶ «Ἁγίου Ἀπόστολοι» Βίνιανης—Εὐρυτανίας, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὰς θέσεις αὐτὰς ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ναυπάκτῳ τῆ 22 Σεπτεμβρίου 1954

† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Χριστοφόρος

Ἱερὰ Ἐπισκοπή Ῥεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 46 τοῦ Α. Ν. 2200)40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη ὑπὸ μεταγενεστέρων Νόμων καὶ Διαταγμάτων, καὶ προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν Ἐνοριῶν: Γουλεδιανῶν, Δαμάστας, Δοξαρῶν, Ἁγίου Μάμαντος Θεοδώρας, Μαράθου, Ἄνω Βαρσαμονέρου, Πανόρμου καὶ Μυριοκεφάλων, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κάλυψιν μίᾳς τῶν ὡς ἄνω ὀργανικῶν

θέσεων, ὅπως ὑποβάλωσιν ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας τὰ σχετικά δικαιολογητικά προκειμένου νὰ ἀνακηρυξώμεν αὐτοὺς ὑποψηφίους ἐφημερίους τῶν ὡς ἄνω θέσεων.

Ἐν Ρεθύμνῃ τῆ 16ῃ Σεπτεμβρίου 1954

† Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου Ἀθανάσιος

Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἰκαρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει 1ον) τὰ ἀρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α. Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη μεταγενεστέρως, 2ον) τὰς διατάξεις τοῦ Α. Νόμου 536)1945 Περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀποδοχῶν τοῦ Ὀρθόδοξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος» καὶ 3ον) τὸ ἀρθρον 28 τοῦ Α. Νόμου 540)1945 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱ. Ναοῦ «Ὁσίας Παρασκευῆς» τῆς Κοινότητος Χώρας—Σάμου, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Α. Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Α. Βαθέος Σάμου τῆ 1ῃ Ὀκτωβρίου 1954

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εἰρηναῖος

Ἱερὰ Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Κοζάνης, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Κοζάνῃ τῆ 6 Ὀκτωβρίου 1954

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Κωνσταντῖνος

Ἱερὰ Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρῶσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἁγίου Βασιλείου Κλέσουρας προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5816)1941 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Α. Ν. 2200)1942» ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικά πιστοποιητικά.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῆ 30ῃ Σεπτεμβρίου 1954

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Δαμασκηνός

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκάπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΝΤΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ

† Ὁ Φλωρίνης, Ἀλμοπίας καὶ Ἐορδαίας ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

† Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου—Ἀκαδημαϊκός

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΕΜΜΑΝ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ

Πρωτοπρεσβύτερος—Κατηχητής

Ἐπιβλῆτονος Τυπογραφείου: ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΡΟΥΤΣΗΣ

Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἰαίου 1